

КЪРТ ВОНЕГЪТ ГАЛАПАГОС

Превод от английски: Огняна Иванова, 1992

chitanka.info

В памет на Хилис Л. Хауи (1903–1982), любител натуралист, добър човек, който заведе мен, най-добрия ми приятел Бен Хиц и още няколко момчета от Индианаполис, щата Индиана, в Дивия Запад на Америка през лятото на 1938 година.

Господин Хауи ни запозна с истински индианци, караше ни да спим нощем под открито небе, да заравяме направения боклук, научи ни да яздим, каза ни имената на много растения и животни и правеното от тях за да оцелеят и да имат поколение.

Една вечер господин Хауи нарочно ни изплаши до смърт, защото надаваше рев като дива котка край лагера. В отговор изрева истинска дива котка.

„Независимо от всичко все още вярвам, че хората са добри по душа.“

Ане Франк (1929–1944)

КНИГА ПЪРВА
ПРЕДИ Е БИЛО ТАКА...

1.

Преди един милион години, през 1986 година на новата ера, Гуаякил е изпълнявал ролята на главно морско пристанище за южноамериканската демократична държава Еквадор със столица Кито, разположена високо в Андите. Гуаякил се намирал на два градуса южно от екватора — от въображаемия пояс, препасал планетата и дал името на Еквадор. Там винаги било много горещо, а и влажно, защото градът се намирал в зона на безветрие, сред непресъхващо мочурище, през което минавали водите на няколко реки, оттичащи се от планините.

Пристанището било на няколко километра от откритото море. Често островчета от сплетени водорасли задръствали топлия като супа залив, като се струпали около кейовете и котвените въжета.

За разлика от сега, в онези времена човешките същества имали много по-големи мозъци, с които са свързани тайнствени загадки. Една такава загадка от 1986 година била как толкова много твари, които не можели да плуват на големи разстояния, са стигнали до островите Галапагос — архипелаг от вулканични хълмове на запад от Гуаякил, разделен от материка с хиляда километра дълбоко морско пространство от много студена вода, идеща право от Антарктика. Когато човешките същества открили тези острови, те вече били заселени от гекони, оризови плъхове и живеещи край лавата гущери, паяци и мравки, бръмбари и скакалци, всякакви червеи и кърлежи, да не говорим пък за огромните земни костенурки.

По какъв начин се били добрала те до там?

Много хора успели да задоволят големите си мозъци със следния отговор: били се добрала върху салове от преплетени растения.

Други хора спорели, че такива естествени салове се напояват с вода и прогниват толкова бързо, че никой не ги е виждал далече от

сушата, и че течението, минаващо покрай островите и материка, би отнесло примитивните плавателни съдове по-скоро на север, отколкото на запад.

Застъпвали се и твърдения, че всички тези лоши мореплаватели пристигнали, без да се намокрят, по естествен мост, или преплували късите разстояния между наредени като пътека камъни, и че един или друг вид още тогава изчезнал под вълните. Обаче учените, използвайки големите си мозъци и изкусните инструменти, с които разполагали през 1986 година, съставили карти на океанското дъно. И според тях нямало никаква следа от каквато и да е свързваща двете места земна маса.

В ерата на големите мозъци и фантастичните идеи имало и хора, които смятали, че едно време островите са били част от материка, и са се откъснали вследствие на някаква страхотна катастрофа.

Но островите не изглеждали като нещо откъснато. Несъмнено те представлявали млади образувания вследствие от изригвания точно на това място. Много от вулканите били толкова скорошни, че можело да се активизират отново всеки миг. В далечната 1986 година там дори нямало оформени коралови рифове, така че още липсвали сините лагуни и белите плажове — удобства, които много от човешките същества възприемали като предварително условие за последващ идеален живот.

Милион години по-късно тези острови притежават бели плажове и сини лагуни. Но по времето, когато започва нашият разказ, островите все още са представлявали грозни издутини, куполи, конуси и островърхи кули от трошлива и отмиваща се застинала лава, където цепнатините, ямите, котловините и долините преливали не от хранителна почва или сладка вода, а от много ситно стрита вулканична пепел.

Друга теория от миналото е, че Всемогъщият Бог сътворил споменатите създания точно където ги откривали изследователите, така че не е имало нужда от средство, с което те да се преселят там.

Съществува и още една теория — че създанията са стигнали до сушата две по две, свалени от Ноевия ковчег.

Ако наистина е имало Ноев ковчег, а това не е изключено, бих могъл да нарека историята си „Втория Ноев ковчег“.

2.

Преди милион години нямало нищо загадъчно във факта, че трийсет и пет годишният американец от мъжки пол Джеймс Уейт, който не можел да преплува и метър, възнамерявал да отиде от Южноамериканския континент до островите Галапагос. Естествено, той не се канел да клечи върху естествен сал от растителна материя с надеждата да успее. Бил си купил току-що билет от своя хотел в центъра на Гуаякил, за да предприеме двуседмично пътешествие с пуснатия за първи път на вода нов пътнически кораб „Баиа де Дарвин“, испанското название на Дарвиновия залив. Галапагоското пътуване на кораба, плаващ под еквадорски флаг, било широко рекламирано по целия свят в течение на цяла година под името „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“.

Уейт пътувал сам. Той бил рано оплешивял, топчест мъж с болезнен цвят на лицето, напомнящ за корица на пай в евтина сладкарница, и носел очила, така че сигурно можел да твърди, че е прехвърлил петдесетте, стига да имало изгода от такова твърдение. Изпитвал желанието да изглежда безвреден и стеснителен.

В момента той бил единственият клиент в коктейлбара на хотел „Елдорадо“, на широката „Кайе Диес де Агосто“, където отседнал. Барманът, двайсетгодишен потомък на гордите знатни инки, на име Хесус Ортис, имал чувството, че духът на смачкания, самотен мъж, представящ се за канадец, сигурно е пречупен от някаква ужасна несправедливост или трагедия. Уейт искал всеки, който го види, да изпита такова чувство.

Хесус Ортис, един от най-приятните хора в разказваната от мен история, по-скоро жалел, отколкото презирал необщителния турист. Струвало му се тъжно (точно както се надявал Уейт), че Уейт току-що пръснал куп пари в хотелския бутик, за да си купи сламена шапка, въздени сандали, жълти къси панталони и памучна риза на сини, бели и лилави райета, с която бил облечен в момента. Според Ортис при пристигането си от летището Уейт излъчвал определено достойнство,

облечен в костюм на бизнесмен. А сега се охарчил, за да се превърне в клоун, в карикатура на американски турист, обикалящ тропиците.

Етикетът с цената си стоял прикачен към подгъва на шумящата нова риза и Ортис, много любезно и на добър английски, съобщил това на Уейт.

— Така ли? — учудил се Уейт.

Той знаел, че етикетът си стои, и не желаел да го маха, но въпреки това разиграл сцена на притеснение и самоокайване, преструвайки се, че го сваля. После изведнъж сякаш потънал в скръб, от която искал да се освободи, и се направил, че забравя за етикета.

Уейт бил въдичар, и етикетът представлявал примамката му — улеснение да бъде заговарян от непознати, които повече или по-малко да кажат както Ортис: „Извинете, сеньор, но забелязах, че...“

Уейт се регистрирал в хотела под името от фалшивия си паспорт: Уилард Флеминг. Този човек бил един изключително преуспяващ мошеник.

За самия Ортис това не криело заплаха, но една жена без компания, наглед не особено заможна, без съпруг и прехвърлила възрастта да ражда, можела да си изпати. Досега Уейт бил ухажвал и сключил брак със седемнайсет такива лица, и опразвайки кутиите с бижута, сейфовете и банковите им сметки, изчезвал.

Толкова голям успех имал, че станал милионер с носещи високи лихви влогове, открити под чужди имена в банки, пръснати по Северна Америка, без да бъде арестуван за каквото и да е. Изпитвал убеждението, че никога никой дори не се бил опитал да го уличи. Според него в полицията смятали, че са изчезнали седемнайсет отделни неверни съпрузи с различни имена, а не един човек с престъпни наклонности, чието истинско име е Джеймс Уейт.

В днешно време трудно можеш да повярваш, че хората са успявали да водят двойствен живот по такъв блестящ начин. Така беше и с мене, докато не си припомних, че тогава всеки възрастен индивид е имал мозък, тежащ около три килограма! Безкраен е бил нанизът от

пъклен планове, които такава огромна мисловна машина е можела да състави и осъществи.

Затова поставям един въпрос, макар че наоколо няма кой да ми отговори: няма може да съществува съмнение, че едновременните трикилограмови мозъци са всъщност фаталният недостатък, спрял еволюцията на човешката раса?

И второ питане: като вземем предвид свръхусъвършенстваната ни сложна нервна система, какъв е бил някогашният източник на злините, които хората са ви дали и за които са чували буквално навсякъде?

Отговорът ми е, че не е имало друг източник. На планетата е царяла невинност, като изключим наличието на великите, огромни мозъци.

3.

Хотел „Елдорадо“ бил чисто нова пететажна туристическа придобивка, построена от голи циментови блокове. Притежавал размерите и атмосферата на библиотека със стъклени витрини — бил висок, широк и плитък. Във всяка стая имало стена от стъкло, гледаща на запад — към пристанището за дълбоко газещи съдове, довлечани през устието, отстоящо на три километра.

В миналото търговията по тези брегове процъфтявала и кораби от всички точки на планетата разтоварвали месо, жито, зеленчуци, плодове, транспортни средства, облекла, машини, домашни потреби, и тъй нататък, и заминавали с трюмове, пълни с еквадорско кафе, какао, захар, петрол и злато, с произведения на индианските изкуства и занаяти, включително и с панамени шапки, които от край време се произвеждали в Еквадор, а не в Панама.

Ала в момента, когато Джеймс Уейт седял на бара и бавно пиел ром и кока-кола, там имало само два кораба. Уейт всъщност не бил пияч, понеже разчитал на мозъка си и не можел да си позволи да изключи сложния механизъм на големия компютър в главата си посредством късите съединения, причинявани от алкохола. Питието му било театрална маскировка, също като етикета с цената върху нелепата риза.

Той не бил в състояние да прецени дали ситуацията в пристанището е нормална. Допреди два дни не бил чувал за Гуаякил, пък и за пръв път в живота си се намирал южно от еkvатора. Смятал, че „Елдорадо“ не се различава от всичките лишени от уют места, които бил използвал за убежище досега в Мус Джо, Саскачеуан, Сан Игнасио, Мексико, Уотървилит, Ню Йорк и тъй нататък, и тъй нататък.

Уейт избрал името на града, където се намирал в момента, от таблото с пристигащи и заминаващи самолети на международното летище „Кенеди“ в Ню Йорк. Току-що бил напуснал седемнадесетата си жена, докарана до просяшка тояга, седемдесетгодишна вдовица от

Скоки, щата Илинойс, недалеч от Чикаго. Гуаякил му се сторил последното място, където вдовицата би помислила да го потърси.

Жената била толкова глупава грозотия, че било по-добре да не се е раждала. И все пак Уейт се оказал вторият мъж, оженил се за нея.

При това той не се канел да остане дълго в „Елдорадо“ — бил си купил билет за „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ от гишетото на туристическата агенция в хотела. В късния следобед горещината отвън надхвърляла представата за центъра на Ада. Не се долавял и полъх на вятъра, но това не безпокояло Уейт, тъй като той седял в бара, хотелът имал климатична инсталация, пък и бездруго мошеникът не възнамерявал да се задържи в Гуаякил. По разписание „Баиа де Дарвин“ трябвало да отплава точно по пладне на следващия ден — в петък, 28 ноември 1986 година.

Преди милион години.

Заливът, към който щял да се отправи корабът на Уейт, се намирал на юг от галапагоския остров Хеновеса. Уейт не бил чувал за Галапагоския архипелаг. Той си мислел, че там е като на Хаваите, където прекарал един от медените си месеци, или като на Гуам — там пък се укривал: широки, бели плажове, сини лагуни, полюшващи се палми и туземни момичета с цвят на кокосови орехи.

От агенцията му дали брошура, описваща пътешествието, но Уейт още не я бил разлистил. Тя лежала захвърлена на тезгяха пред него. Брошурата достоверно информирала, че повечето от островите са отблъскващи и предупреждавала бъдещите пътници (за разлика от представителя на агенцията, който не предупредил Уейт), че е за предпочитане те да бъдат в сравнително добро здравословно състояние и да имат солидни обувки и дрехи, защото често ще им се налага да прегазват водата до брега и да се катерят по скалите като земноводна пехота.

Заливът „Дарвин“ бил наречен така в чест на великия английски учен Чарлс Дарвин, прекарал на Хеновеса и други съседни острови пет седмици през 1835 година, още като двайсет и шест годишен младеж, девет години по-млад от Уейт. Тогава Дарвин пътувал, без да му бъде

заплащано, като натуралист на борда на кралския кораб „Бигъл“, потеглил на картографска експедиция, предвиждаща да обиколи света в рамките на пет години.

В брошурата, предназначена да задоволи по-скоро любителите на природата, отколкото търсачите на удоволствия, било цитирано Дарвиновото описание на един типичен галапагоски остров, взето от първата книга на Дарвин — „*Пътешествие с Бигъл*“.

„Нищо не може да бъде по-непривлекателно от първото впечатление. Неравното пространство от черна базалтова лава, застинала на парцаливи вълни и пресечена от дълбоки пукнатини, е покрито навсякъде със закърнели, прегорели от слънцето ниски храсти, почти без признаци на живот. Сухата, спечена земя, нагорещена от слънцето по пладне, прави въздуха тежък и парещ, като излизащ от пещ. Струваше ни се, че дори храстите изпускат неприятна миризма...“

И по-нататък Дарвин продължава:

„Цялата повърхност... изглежда просмукана като през сито от подземни изпарения. Тук-там лавата, още неутвърдена, се е пукала на големи мехури. Другаде горната част на оформените по същия начин кухини е пропаднала и се виждат кръгли дупки със стръмни стени“.

Дарвин също пишел, че в съзнанието му ярко изпъкнал споменът за „онези места в Стафордшир, където има множество големи леярни за желязо“.

Зад бара в „Елдорадо“, ограден от полици и бутилки, висял портрет на Дарвин — увеличена репродукция от метална гравюра, изобразяваща изследователя не като младеж, посетил островите, а като

солиден семеен мъж вече в Лондон, с брада, пицна като коледен венец от имел. Същият портрет бил отпечатан върху сувенирните фланелки, продавани в бутика, и Уейт си купил две. Така изглеждал Дарвин, когато приятелите и роднините най-после успели да го убедят да опише схващанията си, че животът се заражда навсякъде и да обясни защо самият той, и приятелите, и роднините му, и дори английската кралица са с този външен вид, който имали през XIX век. Тогава Дарвин сътворил научния труд, оказал най-силно влияние през цялата ера на великите големи мозъци. Не е имало книга, която по-успешно да стабилизира несигурното мнение на хората при различаването на успеха от провала. Представете си! А названието на този том сумира безжалостното му съдържание: *Произход на видовете чрез естествен подбор или запазване на благодетелствуваните в борбата за живот.*

Уейт не бил чел тази книга, а и името Дарвин не му говорело нищо, макар че от време на време успявал да се представи за образован човек. Той смятал по време на „Най-голямото пътешествие сред природата през двацети век“ да се представя за машинен инженер от Мус Джо, Саскачеван, чиято съпруга неотдавна е починала от рак.

Всъщност образованието му било приключило след двегодишни курсове по автомонтърство в Мидланд Сити, родния му град в щата Охайо. Тогава взетият от сиропиталище Уейт живеел в пети пореден дом, защото бил сираче, плод на кръвосмесителната връзка между баща и дъщеря, избягали от града завинаги и заедно малко след неговото раждане.

Когато самият Уейт пораснал достатъчно, та да може да избяга, той се добрал на стоп до остров Манхатан. Там се сприятелил с един сводник, който го превърнал в преуспяваща хомосексуална проститутка, научил го да оставя етикетите по дрехите си, при възможност истински да се наслаждава на любовниците си и така нататък. На млади години Уейт бил направо красив.

Когато красотата му започнала да увяхва, той станал инструктор по бални танци в едно студио. Танците му били в кръвта, а още в Мидланд Сити подочул, че и родителите му танцували добре. Чувството му за ритъм вероятно било наследено. И точно в танцовото

студио той се запознал с първата от седемнайсетте си жени. Ухажвал я, а после се оженили.

През цялото му детство осиновителите жестоко наказвали Уейт за щяло и нещяло. Смятали, че след като е роден от кръвосмесителна връзка, в морално отношение непременно ще стане чудовище.

И ето къде се намирало сега това чудовище — в хотел „Елдорадо“, — и що се отнасяло до него, Уейт бил щастлив, богат, доволен и очакващ нова възможност да опита способностите си за оцеляване.

Между другото и аз като Джеймс Уейт едно време избягах от къщи.

4.

Англосаксонецът Чарлс Дарвин, немногословен и благовъзпитан, безличен и асексуален, но безкрайно наблюдателен в своите писания, бил герой в многолюдния, раздиран от страсти многоезичен Гуаякил, защото въплъщавал вдъхновението за туристическия бум. Ако не бил Дарвин, нямало да съществуват нито хотел „Елдорадо“, нито „*Baia de Darwin*“, за да подслонят Джеймс Уейт. Нямало да има и бутик, от който да се облече така смешно.

Ако Чарлс Дарвин не бил описал Галапагоските острови като прекрасно и поучително място, Гуаякил щял да си остане поредният горещ и мръсен пристанищен град, а Еквадор щял да цени островите колкото Англия ценяла купищата сгурия в Стафордшир.

Дарвин не променя островите. Той променя представата за тях. Във времето на великите големи мозъци представата е била нещо особено важно.

Всъщност представата изглежда е ръководела хората не по-малко от веществените доказателства, и за разлика от тях е можела коренно да се променя. Така в един миг Галапагоските острови били смятани за рай, а в следващия — за ад; Юлий Цезар е бил приет за държавник, а в следващия миг — за касапин; в един миг еквадорските книжни пари се заменяли за храна, подслон и облекло, а в следващия с тях можело да се постели дъното на кафез; в един миг Вселената се смятала създадена от Всемогъщия Бог, а в следващия — от голям взрив, и тъй нататък, и тъй нататък.

Благодарение на намалената сила на мозъка сега хората вече не се отвличат от главните си занимания в живота заради някакви си измислени представи.

Белите хора открили Галапагоските острови през 1535 година, когато един испански кораб се натъкнал на тях, отклонен при буря от пътя си. Нямало обитатели, и изобщо не открили следи от човешко присъствие.

Единственото желание на закъсалия кораб било да закарат панамския епископ до Перу, без да губят от поглед южноамериканския

бряг. Разразилата се буря грубо тласкала кораба на запад и все на запад, и преобладаващото мнение сред екипажа било, че в тази посока има море и само море.

Когато обаче бурята стихнала, испанците установили, че са откарали своя епископ в един моряшки кошмар, където късчетата суша са не земя, а подигравка, не се намира място за пускане на котва, няма сянка, сладка вода, люлеещи се от плодове дървета, нито каквито и да е човешки същества. Корабът попаднал в безветрие, водата и храната привършвали. Океанът бил като огледало. Спуснали във водата голямата корабна лодка, и измъкнали с въжета и плавателния съд, и духовния си водач от тези места.

Не обявили островите за испанско владение — все едно било да обявят Ада за испанско владение. Цели три века изминали, докато се промени човешкото мнение, и чак тогава архипелагът се появил по картите, но и другите народи не желали да го притежават. Обаче през 1832 година една от най-малките и най-бедните държави на планетата, а именно — Еквадор, поискала да сподели с хората на света следната своя представа: че островите влизат в границите ѝ.

Никой не се противопоставил. По онова време такова схващане изглеждало безвредно и дори будело смях. Сякаш Еквадор, обзет от пристъп на империалистическа деменция, бил присъединил към територията си минаващ облак астероиди.

Само три години по-късно обаче младият Дарвин започнал да твърди, че чудатите растения и животни, успели да оцелеят там, правят островите изключително ценни, стига хората да погледнат на тях като него — от научна гледна точка.

Има само една английска дума, която може адекватно да опише тази трансформация на островите от малоценни в безценни: думата *магия*.

Такива работи... Затова по времето, когато там се появил Джеймс Уейт, много хора, интересувани се от естествена история, посещавали Гуаякил на път за острова, за да видят какво е видял Дарвин и да почувстват почувстваното от него. В пристанището били регистрирани три пътнически кораба, а най-новият от тях се казвал „*Баиа де Дарвин*“. Имало няколко модерни туристически хотели, най-новият от които бил „Елдорадо“, както и бутици, магазинчета за сувенири и ресторанти по цялата дължина на „Кайе Диес де Агосто“.

Случило се обаче следното: когато Джеймс Уейт пристигнал там, започнала световна финансова криза. Настъпило преразглеждане на човешките представи за стойността, която имат парите, ценните книжа, акциите, ипотеките и всякакви други хартийки, така че туристическият бизнес не само в Еквадор, но и в целия свят претърпял крах. И „Елдорадо“ се оказал единственият все още отворен хотел в Гуаякил, а „Баиа де Дарвин“ — единственият кораб, уж възнамеряващ да отплава.

„Елдорадо“ оставал отворен само за да бъде сборен пункт за хората, купили билети за „Най-голямото пътешествие сред природата на двайсети век“, защото бил собственост на компанията, притежаваща и кораба. Но сега, по-малко от двайсет и четири часа преди отплаване, в хотела с двеста легла имало само шестима пътници, между които и Джеймс Уейт. Останалите петима пътници били:

*Дзенджи Хирогучи, двайсет и девет годишен, японски компютърен гений;

Хисако Хирогучи, двайсет и шест годишна, негова съпруга, в напреднала бременност, преподавателка по икебана — японското изкуство за подреждане на цветя;

*Андрю Макинтош, петдесет и пет годишен, американски финансист, търсец да намери голямо богатство; вдовец;

Сълини Макинтош, негова дъщеря, сляпа по рождение;

и Мери Хепбърн, петдесет и една годишна американка, вдовица от Илиъм, щата Ню Йорк, която всъщност никой не бил видял досега, понеже откакто пристигнала сам-сама предишната вечер, стояла в стаята си на петия етаж и поръчвала да ѝ носят яденето там.

Хората със звездички на имената ще бъдат мъртви преди залез-слънце. За удобство ще отбелязвам със звездички определени имена по време на целия си разказ, което ненатрапливо ще привлича вниманието на читателите към факта, че някои герои скоро ще се срещнат с последното Дарвиново изпитание за сила и издръжливост.

И аз се намирах там, но бях напълно невидим.

5.

„Баиа де Дарвин“ също е обречен, но все още няма причини името му да се бележи със звездичка. Слънцето ще залезе още пет пъти, преди машините му завинаги да замлъкнат, и ще изминат още десет години, преди да потъне на океанското дъно. Това бил не само най-новият, най-големият, най-бързият и най-люксовият кораб на база в Гуаякил. Това бил единственият кораб, специално построен за пътуване до Галапагос, чиято съдба от мига, когато монтирали кила, се знаела: равномерно пухтене до островите и обратно, до островите — и обратно.

Корабът бе построен в Малмьо, Швеция, и аз лично участвах в направата му. Докаралият го от Малмьо в Гуаякил екипаж от шведи и еквадорци каза, че след бурята, която ги връхлетяла в Северния Атлантик, корабът никога вече няма да срещне лошо или студено време.

„Баиа де Дарвин“ представляваше плаващ ресторант, лекционна зала, нощен бар и хотел за сто души. Разполагаше с локатор, сонар и електронен навигатор, който непрекъснато определя положението на кораба спрямо земната повърхност до последните сто метра. Всичко бе дотолкова автоматизирано, че и сам човек на мостика, без да има помощник в машинното отделение или на палубата, би могъл да маневрира, да хвърли котва, да смени скоростта и да управлява, все едно, че кара семейния автомобил. На борда имаше осемдесет и пет тоалетни с течаща вода и дванайсет бидета, както и телефони в каютите и на мостика, откъдето посредством сателит, човек можеше да говори с целия свят.

Можеше да се гледа и телевизия, за да научават хората новините от деня.

Собствениците, двама възрастни братя, германци от Кито, се хвалеха, че техният кораб никога, нито за миг не може да изгуби връзка със света. Колко се лъжеха само!

„Баиа де Дарвин“ беше дълъг седемдесет метра. „Бигъл“ — корабът, на който Чарлс Дарвин е пътувал като натуралист, без да му се

заплаща, е бил с дължина двайсет и осем метра.

Когато „*Баиа де Дарвин*“ бил пуснат на вода в Малмьо, хиляда и сто тона солена вода е трябвало да отидат някъде другаде. По това време аз съм бил мъртъв.

Когато „*Бигъл*“ бил пуснат на вода във Фалмът, Англия, само двеста и петдесет тона солена вода трябвало да отидат някъде другаде.

„*Баиа де Дарвин*“ всъщност бил метален моторен кораб.

„*Бигъл*“ пък е бил бриг, построен от дървени стволове, и е имал десет оръдия на борда, за да отблъсква нападенията на пирати и диваци.

Другите два пътнически кораба, на които „*Баиа де Дарвин*“ щял да съперничи, всъщност се отказали от бизнеса още преди борбата да е започнала. И двата били ангажирани изцяло за много месеци напред, но поради финансовата криза изведнъж ги засипали съобщения за откази. Сега стояли на котва край благостия бряг, извън очертанията на града, далече от всякакви пътища и селища. Собствениците демонтирали електронните съоръжения и другите ценни уреди, защото се очаквал дълъг период на криминални прояви.

В крайна сметка и Еквадор, както и Галапагоските острови, представлявал главно лава и вулканична пепел, така че нямало начин тепърва да изхрани десетмилионното си население. Банкрутиралата държава вече не можела да купува храна от страни с богат почвен слой, така че в пристанището на Гуаякил царяло затишие, а хората били заплашени от гладна смърт.

Бизнесът си е бизнес.

И съседите на Еквадор — Перу и Колумбия — банкрутирали. Единственият друг плавателен съд освен „*Баиа де Дарвин*“ в пристанището на Гуаякил бил ръждясалият колумбийски товарен кораб „*Сан Матед*“, принуден да остане там поради липса на храна и гориво. Стоял на дрейф далече от брега от толкова време, че около котвените въжета се събрал огромен сал от сплетени растения. На сал с такива размери до Галапагоските острови би могло да стигне дори неголямо слонче.

Мексико, Чили, Бразилия и Аржентина също банкрутирали, както и Индонезия, Филипините, Пакистан, Индия, Тайланд, Италия, Ирландия, Белгия и Турция. Цели народи внезапно се озовали в положението на „*Сан Матео*“, неспособни да купуват с книжните пари и монетите си, или с писмените обещания да заплатят по-късно дори за насъщните си нужди. Хора, притежаващи нещо животоподдържащо за продан — и съотечественици, и чужденци — отказвали да разменят стоката си за пари. Изведнъж те започнали да казват на другите, които имали само хартиен символ на богатството си: „Събудете се, идиоти! Защо си въобразявате, че хартията е нещо ценно?!“

Все още на планетата имало много храна, гориво и така нататък за всички човешки същества, колкото и много да били, но в момента десетки, стотици милиони били изправени пред смърт. И най-здравите от тях можели да минат без храна не повече от четиридесет дни, а после щяла да дойде смъртта.

А целият този глад чисто и просто бил продукт на свръхголемите мозъци, какъвто продукт е и Деветата симфония на Бетовен.

Всичко се дължало на човешките глави. Хората просто сменили представите си за хартиеното богатство, но последствията се оказали такива: все едно, че планетата била изхвърлена от орбитата си, блъсната от метеор с размерите на херцогство Люксембург.

6.

Тази финансова криза, която никога не би се случила в наши дни, била просто последица от поредицата убийствени катастрофи на ХХ век, зародили се изцяло в човешкия мозък. По насилието, което хората упражнявали върху себеподобните си, а — може да се каже — и върху всички живи същества, един гост от друга планета би помислил, че околната среда е напълно ненормална, а хората са се побъркали, защото Природата възнамерявала да ги изстреби до крак.

Но преди милион години на Планетата е имало влага и питателни вещества, както и сега — в този смисъл тя е уникално явление в Млечния път. Само че представата на хората за това място се променила.

Нека отдадем дължимото на човечеството такова, каквото е било: все повече и повече хора твърдели, че мозъците им не функционират правилно, че на тях не може да се разчита, че са станали заплашително опасни, съвсем откъснати от действителността — че просто не ги бива за нищо.

В микрокосмоса на хотел „Елдорадо“ например вдовицата Мери Хепбърн, която се хранела в стаята си, проклинала тихичко собствения си мозък за съвета, който той й давал, а именно — да се самоубие.

„Ти си мой враг — прошепнала тя. — Защо не искам да нося вътре в себе си такъв ужасен враг?“

Като учителка по биология в гимназията на Илиъм, щата Ню Йорк, със стаж, приключил след четвърт век, Мери Хепбърн била запозната с изключително странната история на еволюцията на изчезналото по това време от лицето на земята животно, наречено от хората „ирландски лос“. „Ако ми беше предоставено да избирам между мозък като твоя и рогата на ирландския лос — казала Мери на собствената си централна нервна система — щях да се спра на рогата на лоса“.

Тези животни имали рога с размери на полилеи за бални зали. Мери Хепбърн казвала на учениците си, че това е фантастичен пример колко толерантна може да бъде природата към несъмнено нелепите

грешки в еволюцията. Ирландските лосове просъществували два и половина милиони години независимо от факта, че техните рога били твърде тежки, за да се използват за нападение или защита, и им пречели в търсенето на храна из гъстите гори и преплетените шубраци.

Мери също така преподавала, че най-възхитителното средство за оцеляване, създадено някога посредством еволюцията, е човешкият мозък. Но сега нейният собствен голям мозък я подтиква да свали полиетиленовия плик от червената вечерна рокля, окачена в гардероба там, в Гуаякил, да пъкне вътре глава и да лиши клетките си от кислород.

Преди това нейният чудесен мозък поверил на един крадец на летището куфар, съдържащ всичките ѝ тоалетни принадлежности и дрехи, които биха били подходящи за хотела. Това бил ръчният ѝ багаж за полета от Кито до Гуаякил. Все пак поне ѝ останал втори куфар, който вместо да носи преда на багаж, а той включвал окачената в гардероба вечерна рокля, предвидена за празненства на „*Baia de Darwin*“. Мери също така все още притежавала водолазен костюм, плавници и маска, два чифта бански, чифт износени туристически обувки и комплект бойно облекло от разпродажба на униформи на американските морски пехотинци, подходящо за екскурзии на сушата. Тъкмо това била облякла в момента. Що се отнася до панталоните и сакото, използвани по време на полета от Кито, големият ѝ мозък я убедил да ги остави в хотелската пералня и да повярва на управителя с тъжния поглед, че всичко ще бъде готово до сутринта, още преди закуска. Но управителят преживял голямо притеснение, тъй като и тези дрехи изчезнали.

Ала най-лошото, което нейният мозък ѝ сторил, освен че ѝ препоръчал да се самоубие, било, че той настоял Мери да замине за Гуаякил независимо от новините за планетарната финансова криза и от голямата вероятност „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“, за което допреди месец нямало места, да бъде отменено поради недостиг на пътници.

Колосалната мисловна машина на Мери обаче можела да бъде и скудоумна. Тя не ѝ позволила да слезе в ресторанта, облечена в униформа, защото всички биха сметнали това за смешно (макар че в хотела нямало почти никакви хора). Мозъкът ѝ повтарял: „Те ще ти се присмиват зад гърба, ще те мислят за луда и ще те съжаляват, а и бездруго животът ти вече е свършил. Загубила си и съпруга си, и своята работа, нямаш деца, няма какво да осмисля дните ти, така че най-добре се избави от мъките с помощта на полиетиленовия плик. Има ли по-лесно нещо от това? Или по-безболезнено? Или по-смислено?“

Трябва да отдадем дължимото на нейния мозък: изцяло негова била вината, че цялата 1986 година се оказала един направо ужасен период. При това годината започнала съвсем обещаващо: Рой, съпругът на Мери, изглеждал в отлично здраве и имал сигурна служба като конструктор в „Джефко“, главната промишлена компания в Илинойс; киуаните^[1] ѝ дали прощален банкет и юбилеен медал, посветен на два̀сет и пет годишната ѝ забележителна преподавателска дейност, а учениците я посочили за най-популярната учителка за дванайсети пореден път.

В началото на 1986 година тя казала: „О, Рой, за толкова много неща трябва да сме благодарни! В сравнение с повечето хора имаме такъв късмет! Малко остава да се разплача от щастие!“

А той я прегърнал и отговорил: „Щом е така, поплачи си!“

Мери била на петдесет и една години, а той на петдесет и четири. Двамата много обичали да бъдат сред природата. Предприемали туристически походи, карали ски, катерели се по планините, пътували с кану и велосипеди, тичали и плували, така че телата им били стройни и запазени. Нито пиели, нито пушели, и се хранели главно с плодове и зеленчуци, както и с риба от време на време.

И с парите си се разпореждали добре — във финансово отношение ги подложили на същите здравословни грижи, каквито полагали за себе си.

Историята за фискалната им мъдрост, която Мери можела да разкаже, естествено би развълнувала силно Джеймс Уейт.

Такива работи. И Уейт, обезнаследителят на вдовици, размишлявал за Мери Хепбърн, както седял на бара в „Елдорадо“, макар че още не я познавал, нито пък имал сигурни данни за добрите ѝ доходи. Като видял, че се регистрирала в хотела, той разпитал за нея младия управител.

Харесало му каквото научил от дребния човечец. Макар и доста по-млада от вдовиците, които Уейт бил разорил дотогава, свенливата и самотна учителка от петия етаж му се сторила подходяща жертва. Готвел се да я издебне на спокойствие по време на „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“.

На това място искам да включа и една лична забележка: когато бях жив, и аз често получавах от своя голям мозък съвети, които, имайки предвид собственото ми оцеляване или дори оцеляването на човешката раса, могат благосклонно да се определят като съмнителни. Например съветът да постъпя в американската морска пехота и да участвам във Виетнамската война. Изказвам огромна благодарност на големия си мозък.

[1] Членове на организация от 1950 г. за високи идеи в професионализма — Б.пр. ↑

7.

Националните валути на шестимата, отседнали в „Елдорадо“ — четиримата американци, от които единият твърдял, че е канадец, и двамата японци, продължавали да се ценят по цялата планета. Отново виждате: стойността на парите им била въображаема. Както и естеството на Вселената, предпочитанието към американските долари и йените било само в човешките глави.

И ако Уейт, който дори не знаел, че в момента има финансова криза, бе стигнал с маскарада си дотам, че да внесе канадски долари в Еквадор, нямало да го посрещнат чак толкова добре. Макар Канада да не била банкрутирала на все повече и повече места, включително и в Канада, въображението на хората вече не им носело радост при мисълта да продават нещо наистина полезно срещу канадски долари.

Подобен спад във въображаемата стойност се забелязвал и при британската лира, френския и швейцарския франк и западногерманската марка. Междувременно еквадорското сукре, наречено така в чест на националния герой Антонио Хосе де Сукре (1795–1830), вече струвало по-малко от бананова обелка.

Горе в стаята си Мери Хепбърн се чудела дали няма тумор на мозъка, след като нейният мозък непрекъснато ѝ давал възможно най-лошите съвети. Естествено било да изпитва подобно подозрение, тъй като само преди три месеца тъкмо тумор на мозъка довършил съпруга ѝ. При това туморът не се задоволил само да го убие. Необходимо било отначало да помъти съзнанието му и да унищожи възгледите му.

Мери също така взела да се чуди кога започнало да се проявява това влияние на тумора, и дали туморът не е бил причината да се запишат за „Най-голямото пътешествие сред природата през двацети век“ през обещаващия месец януари на годината, оказала се впоследствие кошмарна.

Ето как открила Мери, че Рой ги е записал за пътешествието: един ден се прибрала от работа, като очаквала Рой все още да се

намира в „Джефко“. Рой обаче вече си бил у дома и се разбрало, че по обед си е подал оставката. А той бил човек, обожаващ да се занимава с механизми, и не бил отсъствал и един час от работното си място през целите двайсет и девет години в служба на компанията нито по болест, тъй като изобщо не боледувал, нито по някаква друга причина.

Мери го попитала дали не му е лошо, а Рой ѝ отговорил, че през целия си живот не се е чувствал толкова добре. На Мери ѝ се сторило, че той се гордее със себе си като момче, което се е уморило да се държи възпитано. А Рой бил мъж, използващ малко и добре подбрани думи, умен и зрял във всяко отношение. Тогава обаче той казал нещо невероятно, и то със съответстващо глуповато изражение, сякаш се бунтувал срещу майка си, която в случая била Мери: „Играх хоккей“.

Сега, в Гуаякил, Мери си мислела, че това било казано от тумора. А туморът не би могъл да избере по-лош момент за безгрижното бягство на Рой от работа, защото предната нощ имало снежна буря и през целия ветровит ден се сипела суграшица. Рой обиколил улица „Клинтън“, главната на Илиъм, влизал от магазин в магазин и обяснявал на продавачите, че играе хоккей.

Мери се помъчила да приеме това нормално — опитала да се убеди и да си каже, че е време Рой да се отпусне и да се забавлява — макар че в почивните дни, по време на отпуските, пък и докато работели, те достатъчно се забавлявали. Но това неочаквано бягство било забулено с миазма. А и самият Рой, докато вечеряли необичайно рано, изглеждал озадачен от свободния си следобед. Станалото — станало. Смятал, че това няма да се повтори, че ще забравят случилото се, освен може би когато решат да се посмеят.

Ала точно преди да си легнат, докато седели, загледани в просветващата жар на камината от обли камъни, която Рой бил изградил със собствените си мазолести ръце, той казал:

— Това не е всичко.

— В какъв смисъл? — попитала Мери.

— Това не е всичко за днешния следобед. Едно от местата, които посетих, беше туристическата агенция.

В Илиъм имало само една такава агенция, и тя далеч не преуспявала.

— Е, и? — попитала Мери.

— Записах ни за екскурзия — казал той, сякаш си припомнял сън. — Платих за всичко. За всичко се погрижих. Работата е свършена. През ноември двамата ще отлетим за Еквадор и ще участваме в „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“.

Рой и Мери Хепбърн били първите клиенти, откликнали се на рекламната програма за премиерния курс на „*Baia de Darwin*“. Тогава корабът представлявал кил и купчина холографски изображения в Малмьо, Швеция. Агенцията в Илиъм току-що била получила афиш, обявяващ пътуването. Когато Рой Хепбърн влизал в кантората, тъкмо го окачвали на стената.

Позволете ми да вмества тук лична бележка: аз самият работех в Малмьо като оксигенист около година, но „*Baia de Darwin*“ все още не се беше материализирал достатъчно, та да се нуждае от услугите ми. В буквалния смисъл щях да дам мило и драго за този метален красавец, едва с пукването на пролетта. Въпрос: Кой не е готов да даде мило и драго напролет?

Но нека продължа.

На рекламния афиш в Илиъм имало изобразена много странна птица, кацнала в края на вулканичен остров — с очи, вперени в красивата бяла моторница, минаваща наблизо. Черната птица изглеждала с размерите на огромна патица, но имала дълга и гъвкава като змия шия. Най-необичайното обаче било, че тя сякаш не притежавала крила, което почти отговаряло на истината. Пернатата твар била ендемична за Галапагоските острови — тоест, можела да се срещне само там и никъде другаде по планетата. Крилцата ѝ стояли прилепени до тялото, за да може да плува бързо и надълбоко, като риба. Много рибояди чакали рибата да изскочи на повърхността и се спускали върху ѝ със зинали човки, но това не било най-добрият начин да се лови риба. Човешките същества нарекли въпросната ловка птица „безкрил корморан“. Корморанът стигал дотам, докдето стигали и рибите. Не чакал, докато те направят фатална грешка.

Някъде в процеса на еволюцията прародителите на тази птица сигурно са започнали да се съмняват в ценността на своите крила, точно както през 1986 година човеците започнали сериозно да се питат каква е ползата от големите им мозъци.

Ако Дарвин е прав със закона си за естествения подбор, малокрилите корморани, отблъскващи се от брега като рибарски лодки, сигурно са улавяли повече риба, отколкото най-големите пернати авиатори. Кормораните създавали потомство, а онези от децата им, които имали най-малки крила, ставали още по-добри риболовци, и така нататък.

Абсолютно същото се случило и с хората, но не по отношение на крилата им, разбира се, понеже те нямали крила, а по отношение на ръцете и мозъците им. Днес този, който иска да улови риба, просто се стрелва като акула подпре ѝ в дълбокото синьо море.

Толкова е лесно!

8.

Още през януари имало безброй причини Рой Хепбърн да не се записва за това пътешествие. Не се знаело, че се задава световна икономическа криза и че в момента на отплаването хората в Еквадор ще гладуват, но стоял въпросът с работата на Мери. Понеже още не подозирала, че ще я отстранят от училището и ще я принудят да се пенсионира преждевременно, тя не можела да си представи как с чиста съвест би могла да си вземе три седмици отпуска в края на ноември и началото на декември, точно в средата на срока.

При това макар никога да не била ходила в Галапагоския архипелаг, тя отдавна била изгубила интерес към него. Имало цяла съкровищница от филми, диапозитиви, книги и статии за островите, която тя непрекъснато използвала в своите лекции, затова и през ум не ѝ минавало, че на острова може да я чака някаква изненада. Ала жестоко се лъжела.

През целия си съвместен живот двамата с Рой не били напусkali Съединените щати. Щом трябвало да надминат себе си и да предприемат бляскаво пътешествие, тя предпочитала да отидат в Африка, където сред дивата природа е далеч по-вълнуващо, а моделите за оцеляване предвиждат много повече опасности. Като се претеглили плюсовете и минусите, излизало, че тварите от Галапагоските острови са доста безцветно общество, сравнени с носорозите, хипопотамите, лъвовете, слоновете, жирафите и така нататък.

Перспективата за пътуване всъщност накарала Мери да сподели с близка приятелка: „Изведнъж изпитах чувството, че до края на живота си не искам да видя вече нито един синеног рибояд!“

Ала тя жестоко се лъжела.

Когато разговаряла с Рой, Мери не споделила опасенията си и се надявала той сам да осъзнае, че е преживял леко нарушение в мозъчната дейност. В края на февруари обаче Рой бил освободен от работа, а Мери разбрала, че и тя ще бъде освободена през юни. Датата

на пътешествието тогава започнала да изглежда разумна. А във все по-болното въображение на Рой това пътуване започнало да придобива гигантски очертания — той го нарекъл „единственото хубаво нещо, което ни очаква в бъдеще“.

Ето какво се случило в службите на двамата: за да модернизира производството, „Джефко“ уволнила почти всички работници — и квалифицирани, и неквалифицирани. Промените били извършвани от японската компания „Мацумото“. „Мацумото“ автоматизирала и „Баиа де Дарвин“. Същата компания била наела и *Дзенджи Хирогучи, младия компютърен гений, който отседнал със съпругата си в хотел „Елдorado“ по времето, когато и Мери била там.

Когато корпорацията „Мацумото“ приключила инсталирането на компютри и роботи, цялото производство можело да се поеме от дванайсет души. Така че хората, достатъчно млади, за да имат деца, или поне с амбициозни мечти за бъдещето, започнали на тълпи да напускат Илиъм. Както казала Мери Хепбърн на осемдесет и първия си рожден ден, два дни преди да бъде изядена от голяма бяла акула, сякаш през града минал Вълшебният свирач и всички тръгнали подире му. Изведнъж нямало деца, които да ходят на училище и всичко се сринало, понеже Илиъм останал без данъкоплатци. Така че последният випуск на местната гимназия щял да се дипломира през юни.

* * *

През април на Рой поставили диагноза „неоперабилен мозъчен тумор“. Затова „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ се превърнало в единствения му стимул за живот.

— Поне дотогава ще издържа, Мери. Ноември не е далече, нали?

— Не е — казала тя.

— Ще издържа, не остава много.

— Положението може да не се промени с години, Рой — успокоявала го тя.

— Искам да направя това пътешествие — рекъл той. — Да видя пингвините на екватора. Това ми стига.

Макар че Рой грешал за все повече и повече неща, той бил прав, че на Галапагоските острови има пингвини: кльощави създания с костюми на оберкелнери. Не можело другояче. Ако плували в мас като роднините си от ледените блокове на юг, отстоящи на половин свят от тях, те щели да се опекаат и да умрат, когато излизали върху брега от застинала лава да снасят яйца и да отглеждат малките си.

Както и при безкрилите корморани, и пингвинските прародители пренебрегнали славата да бъдат авиатори и предпочели да улавят повече риба.

Що се отнася до загадъчното вдъхновение преди милион години да се превръща колкото е възможно повече от човешката дейност в дейност на машини, какво друго е това, освен поредното признание от страна на хората, че мозъците им не ги е бивало за нищо?

9.

Докато Рой Хепбърн умираше, а всъщност докато умираше и целият град Илиъм — докато и градът, и човекът били убивани от новообразувания, враждебни към здравето и щастливо човечество, големият мозък на Рой го убедил, че през 1946 година той е участвал като моряк при американските атомни опити на атола Бикини, разположен на екватора, както Гуаякил. Рой казал, че иска да съди правителството си за милиони, защото погълнатата там радиация отначало попречила на двама им с Мери да имат деца, а после станала причина за мозъчния му тумор.

Рой наистина бил служил във флотата, но иначе искът му срещу САЩ нямал основания, понеже той бил роден през 1932 година и съдът не би се затруднил да го докаже. Излизало, че по времето, когато се е изложил на радиация, Рой е бил на четиринайсет години.

Този анахронизъм обаче не му попречил да има ярки спомени за ужасните неща, които правителството му го накарало да прави с така наречените по-нисши животни. По думите му той всъщност работел без чужда помощ, като първо забивал колове из атола, а после връзвал за тях различни животни. „Предполагам, че избраха мене, защото животните винаги са ми имали доверие“ — казал той.

Това поне било вярно: всички животни имали доверие на Рой. Макар че бил завършил само гимназия и ако не вземем предвид обучението му в „Джефко“, той нямал специално образование, докато Мери имала научна степен по зоология от университета „Индиана“, Рой всъщност много по-добре се разбираше с животните, отколкото Мери. Например можел да разговаря с птиците на техния език — нещо, на което тя изобщо не била способна, понеже още прадедите ѝ и по двете линии се славели с липсата на музикален слух. Няколко зло куче или домашно животно (а това се отнасяло и за кучетата пазачи в „Джефко“), пък дори и свиня с прасенце, с които Рой да не се сприятелявал за по-малко от пет минути.

Така че било разбираемо защо споменът за връзването на животни към колове предизвиквал сълзи в очите му. Вярно, такъв

жесток експеримент наистина бил провеждан с животни — с овци, свини, с едър добитък, коне, маймуни, патици, кокошки и гъски, но в никакъв случай не и със зоологическата градина, описвана от Рой. По неговите думи той бил завързвал за коловете пауни, снежни леопарди, горили, крокодили и албатроси. В големия мозък на Рой атолт Бикини се превърнал в пълната противоположност на Ноевия ковчег. Там били откарани по два екземпляра от всеки вид, за да бъдат унищожени от атомната бомба.

Най-налудничавата подробност от разказа на Рой, която естествено съвсем не му изглеждала налудничава, била следната: „И Доналд се намирал там.“ Златният лабрадор Доналд, който се въртял из техния квартал в Илиъм, и може би в същия миг обикалял около входната врата на семейство Хепбърн, всъщност бил само на четири години.

„Много беше трудно — казвал Рой, — но най-трудно се оказа да завържа Доналд за един от коловете. Отлагах това до последния момент. Щях да завържа Доналд най-накрая. Той ми позволи да го сторя, след като ми близна ръката и завъртя опашка. А аз му казах, без да се срамувам, че плача: «Сбогом, стари приятелю! Ти отиваш в един друг свят. Положително там ще бъде по-хубаво, защото едва ли има по-лош свят от нашия!»“

* * *

Докато Рой правел такива изпълнения, Мери все още преподавала през седмицата и твърдяла пред малкото останали ученици, че трябва да благодарят на Бога за великите си, големи мозъци. Тя питала: „Нима бихте предпочели да имате шията на жираф, защитната окраска на хамелеон, кожата на носорог или пък рогата на ирландски лос?“ И така нататък.

Мери продължавала да дрънка все същите глупости.

Така си е. А после се прибираща у дома при Рой и неговите изяви, доказващи колко погрешно може да функционира един мозък. Рой влизал в болница за кратко време, колкото да му направят някои

изследвания. И бил кротък. Вече не му позволявали да кара кола и той не се противил, нито показал недоволство, когато Мери скрила ключовете от джипа му. Дори казал, че може би трябва да продадат колата, след като вече няма изгледи да живеят на къмпинг. Така че на Мери не се наложило да наеме медицинска сестра, която да го наглежда, докато тя е на работа. Пенсионерите от квартала с удоволствие се съгласявали да спечелят някой и друг долар, като му правят компания и следят да не се нарани по някакъв начин.

Рой наистина не създавал затруднения. Гледал телевизия и никога не излизал от двора, където часове наред играел с Доналд — златния лабрадор, който трябвало да е умрял на атола Бикини.

Когато Мери обаче изнасяла последния урок за островите Галапагос, за пет секунди млъкнала, обзета от съмнение. Изразено с думи, то би изглеждало горе-долу така: „Може би аз просто съм някаква умопобъркана, която е влязла в класната стая направо от улицата и е започнала да обяснява на тези млади хора тайните на живота. А те ми вярват, макар аз да греша почти във всяко отношение“.

Мери също така започнала да си задава въпроси за всички велики учители в миналото, които независимо от здравите си мозъци точно като Рой се оказали с погрешни представи за фактическото положение.

10.

Какъв е бил броят на Галапагоските острови преди милион години? Имало тринайсет големи острова, седемнайсет по-малки и триста и осемнайсет съвсем никакви, просто скали, издигащи се метър-два над океана.

Сега има четиринайсет големи острова, седем по-малки и триста дваайсет и шест островчета. Бурната вулканична дейност не е спряла. Ето как се шегувам: „Боговете все още се гневят“.

А най-северният от островите, най-изолираният и най-отдалеченият от останалите, все още е Санта Росалия.

Та така. Преди милион години на 3 август 1986 година човек, на име *Рой Хепбърн лежал на смъртния си одър в своята мъничка и уютна къщица в град Илиъм, щата Ню Йорк.

И докато си отивал, той жалел най-много за едно: че двамата с Мери си нямали деца. И нямало как да подтикне жена си да роди от друг след смъртта му, понеже Мери вече не овулирала.

— Сега родът Хепбърн е изтрит от лицето на земята като древната птица додо — казвал той и се заемал да изрежда имената на други твари, превърнали се в безплодни, безлистни клонки от еволюционното дърво.

— Ирландският лос — започвал той. — Белоклюнийт кълвач. Кралският тиранозавър — продължавал той. И така нататък, и така нататък. Към края обаче неочаквано бликвало пресъхналото му чувство за хумор. Рой правел две шеговити добавки към траурния списък и наистина, посочените нямали потомство. — Едрата шарка — казвал той. — И Джордж Вашингтон.

До самата си смърт Рой вярвал с цялата си душа, че собственото му правителство го е погубило с радиация. Затова казал на Мери, на

доктора и на медицинската сестра, които били край леглото му, понеже всеки миг се очаквало да издъхне:

— Де да беше станало, понеже Всемогъщият Бог ми се разсърдил!

Мери решила, че това е финалната му реплика. И наистина, Рой изглеждал мъртъв.

Но след десет секунди устните му отново потрепнали. Мери се навела, за да чуе какво шепне. До края на живота си тя щяла да бъде доволна, че не е пропуснала този миг.

— Ще ти кажа какво е човешката душа, Мери — промълвил Рой със затворени очи. — Животните нямат душа. Душата е тази част от човека, която разбира кога мозъкът му не функционира правилно. Винаги съм знаел това за себе си, Мери. Нямах как да променя нищо, но винаги съм го знаел.

После той изплашил до смърт Мери и всички присъстващи, понеже седнал и ги погледнал с пламтящи, широко отворени очи.

— Донесете Библията! — наредил той с глас, който прогърмял из къщата.

За пръв път през цялото му боледуване ставало дума за нещо, свързано с официалната религия. Двамата с Мери не ходели на черква, не отправяли молитви дори при тежки обстоятелства, но някъде в дома им имало Библия. Само че Мери не знаела къде е.

— Донесете Библията! — отново казал той. — Жено, донеси Библията!

Дотогава той никога не се бил обръщал така към Мери.

И тя взела да търси Библията. Открила я в спалнята за гости, редом с „Пътешествие с Бигъл“ на Дарвин и „Разказ за два града“ на Чарлс Дикенс.

Седналият *Рой отново се обърнал към Мери с „жено“.

— Жено! — наредил ѝ той. — Сложи ръка на Библията и повтаряй след мене. „Аз, Мери Хепбърн, тържествено давам обещания на любещия си съпруг пред смъртния му одър“.

Мери повторила. Тя очаквала (по-скоро, надявала се), че двете обещания ще се отнасят за нещо нелепо, да речем за завеждане на дело срещу правителството, и че ще се окаже невъзможно да изпълни което и да е от тях. Но това щастие не я сполетяло.

Първо трябвало да обещае, че ще направи всичко възможно да се омъжи повторно в най-скоро време, без да се отдава на хленч и самосъжаление.

Второто обещание било, че ще замине за Гуаякил през ноември и ще участва в „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ заради двамата.

— Моят дух ще те съпровожда във всеки миг от пътуването — казал *Рой.

И издъхнал.

11.

Ако вместо да замисля самоубийство, Мери Хепбърн бе предпочела да подслушва, и бе допряла ухо до гардероба, тя щеше да чуе как си шепнат съседите. Но Мери нямала представа кой се е настанил редом, защото като пристигнала предишната вечер, не видяла никого, а оттогава не била излизала от стаята си.

Шушукането идело от *Дзенджи Хирогучи, компютърния гений, и от бременната му съпруга Хисако, преподавателка по икебана — японско изкуство да се подреждат цветя.

Съседи на Мери от другата страна били Сълини Макинтош, сляпата млада дъщеря на *Андрю Макинтош, и Казак, нейното зрящо куче, също от женски пол. Мери не чувала лай, понеже Казак никога не лаел.

Казак никога не лаел, не играел с други кучета, не проучвал източниците на интересни миризми и шумове, нито преследвал животни, които били естествена плячка за прадедите му, защото още докато бил малко кутре, човешките същества с големи мозъци му показвали омразата си и го лишавали от храна винаги, когато понечвал да стори нещо такова. Затова Казак отрано разбрал на каква планета живее: на нея естествените кучешки занимания били до едно противозаконни.

Отстранили половите органи на кучето, за да не го отвличат сексуални нужди. Тук ми идва да кажа, че в скоро време действащите лица в разказваната от мен история ще се сведат до един участник от мъжки пол и множество от женски пол, между които и тази кучка. Но поради операцията Казак всъщност вече не принадлежал към женския пол. И той вече бил излязъл от еволюционната игра, също като Мери Хепбърн, която нямало да завещае гените си на никого.

До стаята на Сълини и Казак, свързан с междинна врата, бил настанен похотливият баща на Сълини, финансистът авантюрист *Андрю Макинтош. Дватамата с Мери Хепбърн можели много да си

допаднат, понеже и той страстно обичал живота сред природата. Но те изобщо не се запознали. Както вече казах, *Андрю Макинтош и *Дзенджи Хирогучи били мъртви преди залез-слънце.

Между другото Джеймс Уейт получил стая на безлюдния втори етаж, колкото се може по-далече от другите гости. Мозъкът на Уейт го поздравявал, че изглежда безвреден и обикновен човек, но грешал. Хотелският управител заподозрял, че Уейт е мошеник.

Хотелският управител, чието име било *Зигфрид фон Клайст, бил мрачен човек на средна възраст, член на старата и в общи линии преуспяваща германска колония в Еквадор. Двамата му чичовци в Кито били собственици на хотела и на „Баиа де Дарвин“, затова го назначили за половин месец на работа в хотела (период, който вече изтичал), колкото да надзирава пристигането на пасажерите за „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“. *Фон Клайст по принцип бил безделник, понеже наследил доста пари, но чичовците му го засрамили и го накарали, така да се каже, „да даде личния си принос“ в това семейно начинание.

Той бил ерген — никога не се бил размножавал, затова от еволюционна гледна точка личността му не представлява интерес. И неговата кандидатура би могла да се разглежда във връзка с Мери Хепбърн, но и той бил обречен. *Зигфрид фон Клайст преживял залеза, но три часа по-късно намерил смъртта си под висока приливна вълна.

Било четири следобед. Въпросният еквадорски хун с воднисти сини очи и увиснали мустаци изглеждал така, сякаш очаквал да умре до полунощ, но и той можел да предскаже бъдещето толкова, колкото го бях предсказал и аз за себе си. Този следобед и двамата чувствахме, че земната ос се разтърсва и че скоро може да се случи какво ли не.

*Дзенджи Хирогучи и *Андрю Макинтош обаче щяха да умрат от огнестрелни рани.

*Зигфрид фон Клайст не е важен за моя разказ, докато единственият му близък роднина, брат му Адолф, три години по-малък от него и също ерген, е от голямо значение. Адолф фон Клайст,

капитанът на „*Baia de Darwin*“, всъщност е прародителят на всички човешки същества, намиращи се днес на планетата Земя.

С помощта на Мери Хепбърн той се превръща в един позакъснял Адам, така да се каже. Само че учителката по биология от Илиъм не става, и не е могла да стане новата Ева, понеже вече не е имала овулация. Така че тя по-скоро се превърнала в нещо като божествено създание.

С почти празен транспортен самолет свръхважният брат на незначителния хотелски управител тъкмо пристигал в Гуаякил от Ню Йорк, където организираше рекламата за „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“.

Ако Мери беше чула разговора на съпрузите Хирогучи през стената на гардероба, тя не би разбрала притесненията им, понеже те си шепнели на японски — единствения език, който перфектно владеели. *Дзенджи знаел и малко английски и руски, а Хисако — малко китайски. Но никой от двамата не владеел испански, кечуа, немски или португалски — най-разпространените езици в Еквадор.

Оказва се, че и те били огорчени от онова, което им сторили техните чудесни мозъци. Чувствали се особено изиграни, че са позволили да попаднат в такъв кошмар, особено след като всички смятали *Дзенджи за един от най-умните хора на света. И в крайна сметка грешката, че се оказали пленници на енергичния *Андрю Макинтош била негова, а не нейна.

Ето как се случило това. Преди около година Макинтош посетил Япония със сляпата си дъщеря и нейното куче. Там се запознал с *Дзенджи и разбрал каква чудесна работа върши той като служител в „Мацумото“. В технологичен смисъл *Дзенджи, едва двайсет и девет годишен, бил станал дядо. Преди време заченал джобен компютър, който мигновено превеждал от няколко езика, и го нарекъл „Гокуби“. По-късно, точно когато *Макинтош и Сълини посетили Япония, той създал нов водещ модел, началото на ново поколение от симултанно превеждащи говор компютри, и го нарекъл „Мандарак“.

Затова *Андрю Макинтош, чиято банкова фирма търсела възможности да дава кредити и да се издържа чрез продажба на акции и ценни книжа, дръпнал настрана младия *Дзенджи и му казал, че

само идиот може да върши срещу заплата онова, което вършел той, че *Макинтош можел да му помогне да създаде собствена корпорация, която мигновено ще го превърне в милионер, ако парите му са в долари и в мултимилионер, ако са в йени.

И *Дзенджи казал, че ще си помисли.

Този предварителен разговор бил проведен в един токийски „суши“ ресторант. „Суши“ е сурова риба, с пълнеж от студен ориз — разпространено ядене отпреди милиони години. В ония времена никой не е подозирал, че в далечното светло бъдеще всъщност всички ще се хранят единствено със сурова риба.

Червендалестият, пращящ от здраве американски предприемач и съдържаният, с почти кукленски вид японски изобретател разговаряли посредством „Гокуби“, понеже и двамата не владеели добре съответните езици. В този момент по света били използвани стотици хиляди „Гокуби“. Разговарящите не можели да използват „Мандаракс“, понеже единственият съществуващ работен модел бил строго охраняван в службата на *Дзенджи, в „Мацумото“. А големият мозък на *Дзенджи започнал да се блазни от мисълта, че младият мъж може да стане богат колкото най-богатия човек в родината му, тоест колкото японския император.

Няколко месеца по-късно, през януари на идната година, същия януари, когато Мери и Рой Хепбърн смятали, че имат толкова много причини да бъдат доволни, *Дзенджи получил писмо от *Макинтош, който го канел след десет месеца да гостува в мексиканското му имение край Мерида, в Юкатан, след което заедно да участват в първото пътуване на луксозния еквадорски кораб „Баиа де Дарвин“, финансиран отчасти и от *Макинтош.

В написаното на английски писмо, което трябвало да бъде преведено на *Дзенджи, *Макинтош казал: „*Нека използваме тази възможност, за да се опознаем по-добре.*“

Това, което *Макинтош се надявал да получи от *Дзенджи може би още в Юкатан, а със сигурност — по време на „Най-голямото пътешествие сред природата през дваисети век“, било подписът му върху договора да оглави нова корпорация, чиято продукция ще се разпространява от *Макинтош.

Също като Джеймс Уейт, и *Макинтош в известен смисъл бил въдичар. Надявал се да хване на въдицата си вложители, но вместо

етикет с цена върху облечена риза, за примамка той щял да използва един японски компютърен гений.

В момента започна да ми се струва, че историята, която трябва да разкажа, обхващаща период от един милион години, всъщност не се променя много от началото до края. В началото, както и в края, аз все имам чувството, че говоря за човешките същества, независимо от размера на мозъците им, като за риболовци.

Ето че месец ноември дошъл и съпрузите Хирогучи се озовали в Гуаякил. По съвет на *Макинтош, *Дзенджи излъгал началниците си и не казал точно къде отива. Излъгал ги, за да повярват, че се е уморил от измислянето на „Мандаракс“, и че иска да си почине два месеца заедно с Хисако далече от всичко, напомнящо за работа, без връзка със света. Вложил следния обем информация в големите началнически мозъци: бил наел екипаж и шхуна, чието име не желаел да разкрие, за да потегли от едно мексиканско пристанище, чието име също пазел в тайна, и да обикаля карибските острови.

И макар че списъкът на участващите в „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ бил широко оповестен, работодателите на *Дзенджи изобщо не узнали, че техният най-способен служител и жена му вероятно също ще бъдат на борда. Както Джеймс Уейт, и те пътували под чуждо име.

И пак като Джеймс Уейт те сякаш се изпарили!

Който и да ги търсел, нямало да ги открие никъде. Нито един голям мозък нямало да се ориентира правилно дори за континента, послужил им като отправна точка.

12.

В хотелската стая редом с Мери Хепбърн съпрузите Хирогучи си шепнели, че *Андрю Макинтош всъщност е луд. Те преувеличавали. Можело да се каже, че *Макинтош е невъздържан, алчен и безогледен, но не и че е смахнат. Повечето от онова, което големият му мозък смятал, че става, наистина ставало. Когато докарал с частния си „Лиърджет“ Сълини, Казак и семейство Хирогучи от Мерида в Гуаякил, като сам управлявал самолета, той знаел, че в града има обявено военно положение, или нещо такова, че всички магазини ще бъдат затворени и наоколо ще се навъртат все повече и повече гладни хора, че вероятно „*Baia de Darwin*“ няма да отплава по разписание, и тъй нататък, и тъй нататък.

Благодарение на комуникационните му средства в юкатанското му имение той ни най-малко не изоставал от събитията в Еквадор или което и да е друго интересуващо го място. Същевременно той спестил тази информация на съпрузите Хирогучи, но на сляпата си дъщеря обяснил какво може да ги очаква.

Истинската цел на идването му в Гуаякил, която — отново — той разкрил на дъщеря си, но не и на семейство Хирогучи, била да си осигури колкото може повече еквадорска собственост на безценица, включително при възможност да закупи „Елдорадо“ и „*Baia de Darwin*“, както и златни мини, петролни полета и т.н. и т.н. При това се готвел да прикрепи завинаги *Дзенджи Хирогучи към себе си, като сподели с него тези възможности за бизнес и му даде пари назаем, така че и компютърният гений да се превърне в един от най-едрите собственици в Еквадор.

*Макинтош бил поръчал на съпрузите Хирогучи да го чакат в хотелската си стая, за да им съобщи чудесни новини. Той прекарал целия следобед в телефонни разговори — обаждал се на разни еквадорски финансисти и банки, и новините, които се надявал да им съобщи, били каква собственост ще притежават след ден-два.

После се готвел да каже: „А «Най-голямото пътешествие сред природата на дваисети век» може да върви по дяволите!“

Съпрузите Хирогуци обаче не смятали, че *Макинтош може да им донесе добри новини. Те искрено го смятали за луд и по ирония на съдбата тази погрешна представа била създадена от творението на самия *Дзенджи — от „Мандаракс“. Вече имало десетки такива апарата — девет в Токио и един в Гуаякил, донесен от *Дзенджи за пътуването. „Мандаракс“ за разлика от „Гокуби“ не само превеждал, но можел и да диагностицира със завидна точност — до една хилядна — най-често срещаните болести, от които страдал *Homo sapiens*, включително и дванайсет разновидности на психическото разстройство.

В медицинската област вършеното от „Мандаракс“ било самата простота. Компютърът бил програмиран да прави онова, което правели и истинските лекари, а именно: задавал поредица от въпроси, като всеки отговор обуславял следващия въпрос, например: „Имате ли апетит?“, а после — „Редовен ли е стомахът ви?“, и може би „Как изглеждат изпражненията?“ и тъй нататък.

В Юкатан съпрузите Хирогуци съставили низ от такива въпроси и отговори, описвайки на „Мандаракс“ поведението на *Андрю Макинтош. Накрая компютърът изобразил на екрана следните думи на японски, заемащи място колкото карта за игра: „*Психопатична личност*“.

За разлика от „Мандаракс“, който не изпитвал чувства и не го било грижа за нищо, съпрузите Хирогуци нямали късмет, защото компютърът не бил програмиран да обясни, че съвсем не става дума за тежко психично отклонение, че засегнатите от това хора рядко биват подлагани на болнично лечение, и че те всъщност са едни от най-щастливите обитатели на планетата; че поведението им просто причинява страдания на околните, но почти никога — на самите тях. Един истински доктор сигурно би обяснил, че милиони хора, които ходят по улиците, всеки ден попадат в зона на сивота, където е трудно

да се определи с каквато и да е степен на достоверност дали са патологични личности, или не.

Но съпрузите Хирогучи били невежи в медицинско отношение, затова възприели тази диагноза за страшна болест. И решили по някакъв начин да се отърват от *Андрю Макинтош, а после да се завърнат в далечно Токио. Но засега били зависими от него, колкото и да не им се искало. Научили от печалния хотелски управител, с който разговаряли чрез „Мандаракс“, че всички редовни полети от Гуаякил са отменени, а с компаниите, организиращи чартърни полети, няма телефонна връзка.

Така че на слисаните съпрузи оставали само две възможности да се махнат от Гуаякил: или да използват самолета на *Макинтош, или да се качат на „Баиа де Дарвин“, в случай че (а това ставало все по-невероятно) корабът наистина отплава на следващия ден.

13.

*Дзенджи Хирогучи заченал „Гокуби“ преди един милион и пет години, а после, преди един милион години, младият гений заченал и „Мандаракс“. Такива работи. А по времето, когато заченал „Мандаракс“, жена му пък се готвела да роди неговото първо човешко дете.

Съществувала известна тревога за гените, които Хисако можела да предаде на плода, понеже нейната майка била изложена на радиацията от атомната бомба, хвърлена от САЩ върху японския град Хирошима. Затова взели проба от околоплодната течност на бременната Хисако и я изследвали в Токио, за да проверят възможно ли е детето да бъде увредено. Съвсем случайно тази течност била идентична по соленост с океанската вода, където щял да изчезне „*Баиа де Дарвин*“.

Изследванията показали, че плодът е нормален.

Те също издали тайната за пола на зародиша. На белия свят щяло да се появи момиченце — още едно същество от женски пол в моя разказ.

Изследванията не можели да установят някои дребни дефекти в плода, като например дали детето ще бъде музикален инвалид като Мери Хепбърн (което не било така), или например няма да бъде покрито с нежна, копринена козина, каквато имат тюлените, а се оказало, че тъкмо такъв бил случаят.

Единственото човешко същество, заченато някога от *Дзенджи Хирогучи, била мила, но космата дъщеричка, която той никога не видял.

Тя щяла да се роди на Санта Росалия, в най-северната част на Галапагоските острови, и да бъде наречена Акико.

Когато дошло време Акико да порасне на Санта Росалия, отвътре тя щяла да прилича много на майка си, но да има различен вид кожа. А еволюционната последователност при преминаването от „Гокуби“ в „Мандаракс“ била в съвсем обратен ред — имало радикално подобрене в съдържанието, но почти никакви забележителни промени в опаковката. Акико била защитена от слънчевото изгаряне, от студената вода, в която плувала, и от грапавата повърхност на лавата, когато решала да седне или да легне на земята, докато голата кожа на майка ѝ съвсем не можела да я предпази от обичайните неслоди на островния живот. А колкото и да се различавали отвътре, „Гокуби“ и „Мандаракс“ били поставени в почти идентични външни обвивки от здрава черна пластмаса, с височина дванайсет, ширина осем и дебелина два сантиметра.

Всеки глупак би различил Акико от Хисако, но само експерт можел да каже кое е „Гокуби“ и кое — „Мандаракс“.

И „Гокуби“ и „Мандаракс“ имали бутони за включване, на едно равнище с повърхността на задната стена, и чрез тях човек можел да се свързва с онова, което е вътре. Отгоре пък имали екрани, където при желание се появявали образи, функциониращи и като колектор на слънчева енергия, и зареждащи миниатюрни батерии, отново еднакви и за „Гокуби“ и за „Мандаракс“.

В горния десен ъгъл на всеки екран имало и вграден микрофон, голям колкото главичка на топлийка. Точно чрез него „Гокуби“ и „Мандаракс“ приемали човешката реч, а после, в съответствие с указанията от бутоните, я превеждали с думи на екрана.

За да протича естествено един двуезичен разговор, компютърният оператор трябвало да има ловки и изящни като на фокусник пръсти. Ако например аз се изразявах на английски и разговарях с португалец, би трябвало да държа апаратчето сравнително близо до устата на португалеца, но екрана да е по-близо до мене, за да мога да чета казаното от португалеца, изписано на английски върху екрана. После бързо би трябвало да превключа, и апаратчето да слуша мене, а португалецът да гледа изписаното на екрана.

Никой от хората, живеещи сега, не притежава достатъчно умели ръце или достатъчно голям мозък, за да си служи с „Гокуби“ или с

„Мандаракс“. Също така никой не може да вдене игла, да свири на пиано или да си чопли носа, ако се наложи.

„Гокуби“ можел да работи само с десет езика. А „Мандаракс“ — с хиляда. На „Гокуби“ трябвало да бъде казвано какъв език чува. А „Мандаракс“ можел да идентифицира всеки от хилядата езика само по няколко думи, и после започвал да превежда на езика на оператора без специално нареждане.

И двата компютъра били изключително точни часовници и непрекъснати календари. За трийсет и една години часовникът на „Мандаракс“ изгубил само осемдесет и две секунди между времето, когато *Дзенджи Хирогучи се настанил в хотел „Елдорадо“ и момента, когато голямата бяла акула изяла Мери Хепбърн заедно с компютъра.

„Гокуби“ можел да отмерва времето също толкова точно, но във всяко друго отношение „Мандаракс“ надминавал баща си. Той не само че работел със сто пъти повече езици от прародителя си и точно диагностицирал повече болести, отколкото един тогавашен лекар, но при нареждане можел да изреди и важните събития от определена година. Например ако операторът посочел **1802 година**, когато се е родил Чарлс Дарвин, „Мандаракс“ би осведомил, че тогава са родени също Александър Дюма и Виктор Юго, че Бетовен е приключил своята Втора симфония, че Франция е потушила негърското въстание в Санто Доминго, че Готфрид Треверанус е въвел терминът *биология*, а в Британия е приет законът за здравето и морала на чираците, и така нататък, и така нататък. Това била и годината, в която Наполеон станал президент на Италианската република.

„Мандаракс“ също така знаел правилата на двеста игри и можел да изброи посочените от специалисти основни принципи за петдесет различни изкуства и занаяти. При поискване той можел да цитира измежду двайсет хиляди популярни цитати от литературни произведения. Така например ако с бутоните се наберяла думата „залез“, на екрана се появявали следните възвишени мисли:

*Залез и първа вечерна звезда,
силен зов за сърцето.*

*Пясъчен бряг и приветна следа —
моят път към морето.*

Алфред, лорд Тенисън (1809–
1892)

„Мандаракс“ щял да остане трийсет и една години на Санта Росалия, заедно с бременната жена на *Дзенджи Хирогути, сляпата Сълини Макинтош, капитан Адолф фон Клайст и още шест души, всичките от женски пол. Но при създадите се тогава обстоятелства особена полза от „Мандаракс“ нямало.

Безсмислието от тези натрупани сведения толкова ядосвало капитана, че той заплашвал да хвърли компютъра в морето. В последния ден от живота си, когато бил на осемдесет и шест, а Мери на осемдесет и една години, фон Клайст всъщност изпълнил заплахата. Може да се каже, че в качеството си на един нов Адам последното, което направил, било да хвърли Ябълката на познанието в дълбокото синьо море.

При създалата се на Санта Росалия специална обстановка медицинските съвети на „Мандаракс“ звучали като подигравка. Когато Хисако Хирогути изпаднала в дълбока депресия, продължила почти двайсет години, до самата ѝ смърт, „Мандаракс“ ѝ препоръчал да си намери ново хоби, нови приятели, да промени обстановката, а може би и професията си, и да взема литий. Когато бъбреците на Сълини Макинтош, само на трийсет и осем години, спрели да функционират, „Мандаракс“ препоръчал колкото може по-скоро да се открие подходящ донор за извършване на трансплантация. Когато шестгодишната Акико, косматата дъщеря на Хисако, се разболяла от пневмония, явно заразена от косматия тюлен, който бил най-добрият ѝ приятел, „Мандаракс“ препоръчал да ѝ се дават антибиотици. Хисако и сляпата Сълини тогава живеели заедно и заедно отглеждали Акико, почти като съпрузи.

Когато искали от „Мандаракс“ да предложи цитати от световната литература, подходящи за отпразнуването на някое събитие върху купчините шлака на Санта Росалия, апаратчето почти винаги

изписвало нелепици. Ето мислите на „Мандаракс“, когато двайсет и четири годишната Акико родила собствената си космата дъщеря, първия член на второто поколение човешки същества на острова:

*„Дори да ме обесят в планината —
о, мила мамо, мила мамо,
— аз знам чия любов ще ме изпрати
— о, мила мамо, мила мамо!“*

Ръдиард Киплинг (1865–1936)

*„В утробата, лишен от светлина,
от майка си разбирах за деня.
Докато появя се на света,
живях от майчината красота.
И ето — зрящ съм, дишам, без да спирам,
докато тя по мъничко умира“.*

Джон Мейсфийлд (1878–
1967)

*„Боже, на всички човеци ти даде
труд плодоносен и нежност в сърцето.
Благодарим за голямата радост,
свързала майката и детето“.*

Уилям Кълън Брайтънт (1794–
1878)

и

*„Почитай баща си и майка си, за да се продължат
дните ти на Земята, която ти дава Господ, Бог твой“.*
(Библията)

Баща на родената от Акико дъщеря станал Камикадзе — най-големият от синовете на капитана, едва тринайсетгодишен.

14.

През първите четирийсет и една години от съществуването на колонията Санта Росалия, от която води началото си сегашното човечество, много пъти празнували раждания, но никога нямало официални сватбени тържества. Разделянето по двойки започнало обаче още от самото начало. Хисако и Сълини живели заедно до края на дните си. Капитанът и Мери Хепбърн се събрали за първите десет години, докато тя не направила нещо, което според него било абсолютно непостижимо — без да го уведоми, използвала спермата му. И шестте останали жени, макар да живеели в общо семейство, също се разделили на двойки с много интимни сестрински отношения. Когато се извършило първото бракосъчетание — между Камикадзе и Акико през 2027 година, първите колонисти от Санта Росалия отдавна били изчезнали в лъкатушещия син тунел, който стига до Отвъдния свят, а „Мандаракс“ лежал, облепен с морски жълъди, на дъното на Южния Пасифик. Ако не бил изчезнал, той сигурно е щял да каже най-вече неприятни неща за брака като институция, например:

„Бракът е общност, състояща се от господар, господарка и двама слуги, всичко двама на брой“.

Амброуз Биърс (1842-?)

и

*„Превръща времето божественото вино
безвъзвратно*

в напитка скучна, кисела и неприятна.

Така и любовта променя своя вкус,

щом я обсеби всекидневието — брачният съюз“.

Лорд Байрон (1788–1824)

И така нататък.

Последното бракосъчетание между човеци на Галапагоските острови, а значи и на Земята, било извършено през 23011 година на остров Фернандина. Днес никой вече няма представа какво значи сватба. Държа да споделя мнението си, че циничното отношение на „Мандаракс“ още в разцвета на тази институция е имало своето сериозно оправдание. Собствените ми родители се направили взаимно нещастни като се оженили, а Мери Хелбърн вече на стари години, на Санта Росалия, веднъж казала на косматата Акико, че вероятно тя и Рой са били единствената щастлива брачна двойка в целия Илиъм.

Причината бракът да бъде нещо толкова трудно в ония времена отново била същата, довела до толкова много други нещастия, а именно — свръхголемият мозък. Този обемист компютър можел да съхранява едновременно толкова много противоречиви мнения за толкова много различни въпроси, и да се прехвърля толкова бързо от мнение на мнение и от въпрос на въпрос, че един напрегнат разговор между съпруг и съпруга можел да завърши като ръкопашен бой между хора с превръзки на очите и летни кърки на краката.

Например съпрузите Хирогуци, които си шушукали оттатък гардероба на Мери Хелбърн, тъкмо тогава променили мнението си един за друг, за любовта, секса, работата, света и така нататък, и то със светкавична скорост.

В един миг Хисако си мислела, че съпругът ѝ е голям глупак и че ще ѝ се наложи да спасява и себе си, и носения от нея женски зародиш. В следващия миг обаче решавала, че той е блестящ ум, както твърдели всички, и че тя може вече да не се притеснява, понеже съпругът ѝ ще ги измъкне от забърканата каша много лесно и много скоро.

От своя страна в един миг *Дзенджи я проклинал на ум, че е толкова безпомощна, че му тегне като камък на шията, а в следващия миг се заричал в случай на нужда да даде живота си за тази богиня и неродената ѝ дъщеря.

Имало ли е някаква полза от такава променливост в чувствата, граничеща с лудост, в главите на животни, които трябвало да остават заедно поне толкова дълго, колкото да отгледат едно човешко дете — период, продължаващ около четиринайсет години?

Както мълчали, *Дзенджи неволно казал:

— Още нещо те безпокои.

Имал предвид, че извън кашата, в която се забъркали, нещо тревожело Хисако, и я тревожело от доста време.

— Не — отрекла тя.

Ето още една подробност за големите мозъци: с лекота вършели невъзможното за „Мандаракс“, а именно — безспирно лъжели.

— Последната седмица забелязах, че нещо те безпокои — повторил той. — Защо не го споделиш с мене? Кажу какво има.

— Няма нищо — рекла тя.

Кой би искал да преживее четиринайсет години с такъв компютър, та никога да не е сигурен дали чува истина, или лъжа?

Двамата разговаряли на японски, а не на идиоматичния американски английски отпреди милион години, който аз използвам в своя разказ. Междувременно *Дзенджи нервно си играел с „Мандаракс“ и без да иска го настроил така, че целият разговор бил преведан на езика навахо.

— Ще ти призная — съгласила се накрая Хисако, — че един следобед в Юкатан докато бяхме на „Ому“ — а това била яхтата на *Макинтош, дълга сто метра — аз си играех с „Мандаракс“. В момента ти се беше гмурнал да търсиш потънали съкровища.

Наистина, *Макинтош карал *Дзенджи да се занимава с това, макар че компютърният гений почти не можел да плува, и *Дзенджи се гмуркал на четирийсет метра дълбочина до един потънал испански галеон, откъдето вадел счупени чинии и гюлета. *Макинтош карал и сляпата си дъщеря Сълини да се гмурка със завързано за дясната й ръка и десния крак триметрово найлоново въже.

— Случайно открих, че „Мандаракс“ може да прави нещо, за което ти не ми беше казал — продължила Хисако. — Искаш ли да отгатнеш какво?

— Не, не искам — възпротивил се *Дзенджи. Сега бил негов ред да лъже.

— Оказа се, че „Мандаракс“ е много добър учител по икебана — казала Хисако.

А тя много се гордеела тъкмо с тази своя способност, разбира се. И достойнството ѝ било силно накърнено от откритието, че една черна кутийка не само че учи същото като нея, но може да го върши и на хиляда различни езици.

— Щях да ти кажа. Канех се да ти кажа — започнал да се оправдава *Дзенджи.

Това отново било лъжа. Вероятността Хисако да узнае, че „Мандаракс“ е вещь в подреждането на цветя била толкова голяма, колкото да отгатне шифъра на банково хранилище. Хисако не проявявала никакъв интерес как работи „Мандаракс“, и запазила това отношение до смъртта си. Дяволът обаче си нямал работа и тя взела да си играе с бутоните, докато се намирала на „Ому“, така че „Мандаракс“ изведнъж започнал да я учи, че най-красивата подредба на цветя има един, два или най-много три елемента. При използването на три елемента — казал „Мандаракс“, — те трябвало да бъдат еднакви, или само единият да се различава, но никога не следвало и трите да се различават. „Мандаракс“ също така ѝ съобщил идеалните съотношения между височините на елементите при подредба с повече от един елемент, както и размерите и височините на използваните вази или купи, а понякога и кошници.

Оказало се, че изкуството икебана може да се систематизира също както тогавашната медицинска практика.

Самият *Дзенджи Хирогути не бил обучавал „Мандаракс“ нито на икебана, нито на другото, което компютърът знаел. Бил оставил това на подчинените си. Подчиненият, който научил „Мандаракс“ на икебана, просто бил записал с касетофон знаменитите лекции на Хисако, а после ги обработил.

* * *

*Дзенджи казал на Хисако, че научил „Мандаракс“ на икебана, за да изненада приятно госпожа Онасис, на която възнамерявал да подари компютъра в последната вечер от „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“.

— Направих го заради нея — казал той. — Разправят, че тя много обича красивите неща.

Това отговаряло на истината, но Хисако не повярвала. Дотам се било стигнало през 1986 година. Никой на никого не вярвал, понеже всички лъжели на поразия.

— Не се съмнявам — рекла Хисако. — Сигурна съм, че си го направил заради госпожа Онасис, както и за да засвидетелстваш уважение към жена си. Поставил си ме в пантеона на безсмъртните.

Тя имала предвид сериозните мислители, които „Мандаракс“ цитирал.

След което Хисако наистина проявила подлост, защото искала да омаловажи заслугите на съпруга си така, както според нея той бил омаловажил нейните.

— Сигурно съм много глупава — казала тя. Съждение, което „Мандаракс“ съвестно превел на навахо. — Непростимо дълго време ми трябваше, за да разбера колко злонамерено и оскърбително за хората е онова, което вършиш. Ти, *доктор Хирогучи — продължила тя, — смяташ, че всички освен тебе заемат незаслужено място на планетата, че всички ние вдигаме прекалено много шум, пилеем природните богатства, имаме твърде много деца и замърсяваме с боклук. А на планетата може да бъде много по-хубаво, ако малкото глупави неща, които сме способни да вършим за такива, като *доктор Хирогучи, се вършат от машини. Прекрасният „Мандаракс“, с който сега се почесваш по ухото, може да послужи единствено като извинение на някой подъл и себичен умопобъркан, за да не изкаже никога своята благодарност към друго човешко същество, което владее езици, математика, история, медицина, литература, икебана и каквото и да е!

Вече изложих мнението си каква е причината за тогавашната лудост да заместват с машини всичко, вършено от хората. Наистина всичко. Искам да добавя, че собственият ми баща, който съчиняваше научна фантастика, веднъж написа роман за човек, на когото всички се присмивали, понеже измислил работи за спорт. Създал робот за голф, който винаги улучвал, баскетболен робот, непрекъснато вкарващ кош, тенисен робот, задължително печелещ по точки, и така нататък.

Отначало хората не виждали смисъл в такива работи и жената на изобретателя го напуснала (между другото точно както и съпругата на баща ми го напусна), а децата се опитали да го настанят в заведение за душевноболни. После обаче той съобщил на рекламните агенции, че неговите работи ще заместят също така автомобилите, бирата, бърснаците, ръчните часовници, парфюмите и всичко останало. И според баща ми изобретателят страхотно забогатял, тъй като прекалено много любители на спорта искали да станат точно като роботите.

Не бих могъл да ви отговоря защо се получило точно така.

15.

Междувременно *Андрю Макинтош бил в стаята на сляпата си дъщеря и чакал позвъняването на телефона, за да научи добрите новини, които после да сподели със семейството Хирогучи. *Макинтош говорел свободно испански и прекарал целия си следобед в телефонни разговори с канторите на компанията си на остров Манхатан и с уплашените еквадорски финансисти и служебни лица. Свързвал се от стаята на дъщеря си, защото искал тя да чува какво става. Двата били много близки. Сълини отрасла без майка, понеже майка ѝ умряла при нейното раждане.

Сега си мисля за Сълини и за нейните безизразни зелени очи като за експеримент на Природата — понеже слепотата ѝ била наследствена и тя можела да я предаде на следващото поколение. Тогава, в Гуаякил, Сълини била осемнадесетгодишна и ѝ предстояли най-добрите години за създаване на потомство. Тя щяла да бъде на двайсет и осем, когато Мери Хепбърн я попитала дали не би желала да участва в експериментите, които тя провеждала на своя глава със спермата на капитана на Санта Росалия. Сълини щяла да ѝ откаже. Но ако тя беше открила някакви предимства в слепотата, щеше да ги предаде на поколенията.

Като слушала как социопатичният ѝ баща уговарял далаверите си по телефона, младата Сълини изобщо не си представяла, че съдбата ще я събере с Хисако Хирогучи, която сега се намирала през две стаи, за да отглеждат двете едно косматото бебе.

В Гуаякил тя образувала двойка с баща си, несъмнено собственик на планетата, на която те се намирали, защото можел да прави каквото иска, когато и където иска. Големият мозък на Сълини ѝ казал, че животът ѝ ще премине сред радост и без премеждия под някакъв електромагнитен похлупак, създаден от неукротимата личност на баща ѝ, който щял да я закриля дори след смъртта си — дори когато дойдело време да влезе през синия тунел в Отвъдния свят.

Докато не съм забравил — на Санта Росалия слепотата на Сълини й давала едно предимство пред всички други колонисти, което ѝ носело голямо удовлетворение, макар че не си струвало да го предава на потомците: повече от всеки друг на острова Сълини усещала колко приятно е докосването до козината на малката Акико.

*Андрю Макинтош уведомял най-известните еквадорски банкери, че е готов да преведе незабавно на посочено доверено лице в Еквадор петдесет милиона щатски долара, които още не били загубили стойността си. По-голямата част от предполагаемото богатство в американските банки в този момент било направо въображаемо, безтегловно и нематериално, така че всякакви дялове от него можели мигновено да бъдат преведени в Еквадор или което и да е място, където се получава съобщение по телеграф или радио.

*Макинтош очаквал да му съобщят от Кито каква собственост биха прехвърлили еквадорците на него, дъщеря му и семейство Хирогучи, и в замяна веднага да преведе съответните суми.

Това нямало да бъдат дори негови лични пари. Бил се уговорил да ги получи по съответния начин от „Чейс Манхатан Банк“. Те осигурили сумите отнякъде, кой знае от къде, за да му ги дадат на заем.

Та така. Ако сделката успее, Еквадор можел да изпрати по телеграфа или радиото късчета от получения мираж по плодородни страни, и в замяна да достави истинска храна.

А хората щели да погълнат храната до последната трошица — хам-хам, глът, хам-хам, глът — и накрая храната да се превърне в екскременти и спомени. Какво щяло да се случи тогава с малкия Еквадор?

*Макинтош очаквал да му се обадят точно в пет и трийсет. До тогава оставал само половин час, затова той поръчал да донесат в стаята две порции филе миньон алангле с гарнитура. В „Елдорадо“ все още имало вкусни неща за ядене, предварително доставени за

участниците в „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“, и специално за госпожа Онасис. В момента група войници ограждали с бодлива тел хотелския квартал, за да запазят храната от разграбване.

Същото ставало и на пристанището. Ограждали и „*Baia de Darwin*“, понеже в Гуаякил се знаело, че на кораба има запаси три пъти на ден да се поднася отбрана храна (като нищо да не се повтаря) за сто пътници в продължение на половин месец. Човек, загледан в красивия кораб и поне малко владеещ смятането, можел да си помисли следното: „Толкова съм гладен! Жена ми и децата ми също са гладни, гладни са и майка ми, и баща ми. А на кораба има четири хиляди и двеста прекрасни порции!“

Келнерът, понесъл поръчката към стаята на Сълини, също си бил направил тази сметка, а в големия му мозък се съхранявал и описът на всички хубави неща за ядене от хотелските складове. Самият той не страдал от глад, понеже персоналът все още получавал храна. Засега и семейството му, малобройно по еквадорските стандарти, състоящо се от бременната му съпруга, нейните родители и един останал сирак негов племенник, за когото човекът се грижел, също не понасяло лишения. Както всички от персонала, и келнерът крадял от хотела храна за семейството си.

Това всъщност бил Хесус Ортис, младият потомък на инките, който неотдавна обслужил Джеймс Уейт в бара. Управителят *Зигфрид фон Клайст му наредил да разнося храна по стаите, а самият той поел бара. В хотела се появил недостиг на работна ръка. Двамата келнери, обслужващи стаите, изчезнали. Това не било голяма беда, понеже не се очаквало да има много поръчки за тях. Може би келнерите просто дремели някъде.

Така че големият мозък на Ортис разполагал с двете парчета печено месо, за които да си мисли в кухнята, после в асансьора, а после в коридора пред стаята на Сълини. Служителите на хотела не ядели, нито крадели толкова хубава храна. Обикновено те се гордеели с това. Все още пазели най-доброто за жената, която всъщност била госпожа Онасис, но те я наричали „сеньора Кенеди“, а това било

сборното название за всички знаменити и богати хора, или хора с власт, които се очаквало да пристигнат.

Мозъкът на Ортис бил толкова голям, че показвал в главата му филми, в които той и близките, които изхранвал, участвали в ролята на милионери. И този мъж, все още почти момче, наивно вярвал, че мечтата му е осъществима, понеже нямал лоши навици, искал да се труди с всички сили и оставало само да научи някои хватки за преуспяване в живота от хората, вече притежаващи милиони.

В бара той се опитал без особен успех да получи съвет за подобър живот от Джеймс Уейт, който изглеждал смешен и непривлекателен, но Ортис с уважение забелязал, че портфейлът му е натъпкан с кредитни карти и американски двайсетдоларови банкноти.

Когато почукал на вратата на Сълини, Ортис си помислил и следното за филетата: че хората вътре ги заслужават, както ще ги заслужава и той, щом стане милионер. Младият мъж бил високоинтелигентен и предприемчив. Понеже работел по гуаякилските хотели от десетгодишна възраст, той разговарял свободно на шест езика, а това са повече от половината езици, заложили в „Гокуби“, шест пъти повече езици, отколкото знаели Джеймс Уейт и Мери Хепбърн, три пъти повече от езиците, използвани от семейство Хирогучи, и два пъти повече от езиците, които владеели бащата и дъщерята Макинтош. Ортис също се справял добре с готвенето и сладкарството, бил изкарал курс по счетоводство, както и вечерен курс по търговски закони.

Затова нагласата му, когато Сълини му отворила, била да хареса всичко, което види и чуе. Той вече знаел, че зелените ѝ очи са слепи, иначе можело и да не го разбере. Сълини нито изглеждала, нито се държала като слепец. Била красива. Големият мозък на Ортис го накарал да се влюби в нея.

*Андрю Макинтош стоял до стъклената стена и гледал оттатък мочурищата и бордеите към „Баиа де Дарвин“ с чувството, че преди залез-слънце корабът ще бъде негов, или на Сълини, или на семейство Хирогучи. Човекът, който трябвало да му се обади от Кито в пет и трийсет — президентът на извънреден финансов консорциум, пост, издигащ го до небесата — бил Готфрид фон Клайст, председател на

управителния съвет на най-голямата еквадорска банка, чичо на управителя от „Елдорадо“, на капитана на „Баиа де Дарвин“, и съпритежател на кораба и хотела заедно с по-големия си брат Вилхелм.

Когато се обърнал и видял влезлия с вечерята Ортис, *Макинтош тъкмо репетираше на ум първото, което щял да каже на Готфрид фон Клайст, на испански: „Преди да ми съобщиш останалите добри новини, уважаеми колега, дай ми честната си дума, че в момента от най-горния етаж на моя хотел виждам в далечината собствения си кораб“.

*Макинтош бил бос, облечен само по къси панталони цвят като с разкопчан цип, а отдолу нямал долни гащи, така че penisът му бил такава тайна, каквато е махалото на един стенен часовник.

* * *

Тук ще се поспра, за да изразя възхищението си от малкия интерес, който този човек имал към размножаването и възможността да преуспее в биологичен смисъл, независимо от експозиционистката му сексуалност и манията му да предявява претенции за собственост към колкото може повече от животоспасяващите системи на планетата. Най-ревностните поддръжници на плановете за оцеляване на човечеството в ония времена като правило имали съвсем малко деца. Естествено, случвали се и изключения. Онези, които усилено се размножавали и за които се смятало, че искат да осигурят много имоти за удобство на своето потомство, обикновено превръщали децата си в психологически инвалиди. Най-често наследниците им били живи мъртъвци, лесно скубани от мъже и жени, проявяващи същата алчност, като родителя, оставил им прекалено много от всичко, необходимо или желано от животното човек.

Самият *Андрю Макинтош изобщо не се интересувал дали ще е жив, или мъртъв — това си личало от въодушевлението, с което се отдавал на ски скоковете, надбягванията с мощни автомобили и тъй нататък.

Налага се да кажа, че в ония времена човешките мозъци се превърнали в такива неуморими и безразсъдни генератори на идеи, съветващи човек какво да прави с живота си, че действията за благо на бъдещите поколения изглеждали като игри, в които участват ентузиастични с определени предпочитания — като покер, търговия с облигации, или писането на научнофантастични романи.

За все повече и повече хора в опия времена, а не само за *Андрю Макинтош, въпросът за оцеляването на човешката раса представлявал пълна досада.

Така да се каже, много по-забавно било човек да удря непрестанно топка за тенис.

Зрящото куче Казак лежало редом с шкафа за багаж до Сълининото легло, което било кинг сайз. Казак бил немска овчарка. Чувствал се спокойно и можел да се държи естествено, понеже бил без нашейник. А малкият му мозък, усетил миризмата на месо, го наказал да обърне с надежда към Ортис големите си кафяви очи и да завърти опашка.

В ония времена по отношение на миризмите кучетата много превъзхождали хората. Благодарение на Дарвиновия закон за естествения подбор обаче сега обонянето на всички човешки същества е силно развито, също като на Казак. При това хората в едно отношение превъзхождат кучетата, защото долавят миризми и под водата.

В наши дни кучетата все още дори не могат да плуват под вода, макар че са разполагали с милион години, за да се научат, вместо глуповато да се навъртат наоколо. И засега кучетата дори не могат да ловят риба. Налага се да кажа, че за разлика от човеците, всички останали представители на животинския свят са постигнали извънредно малко, за да подобрят методите си за оцеляване.

16.

В този миг *Андрю Макинтош казал на Хесус Ортис нещо толкова обидно и толкова опасно, предвид пипалата на глада, вече протегнати към Еквадор, че е невъзможно големият му мозък да не е бил увреден по някакъв сериозен начин, ако приемем за белег на душевно заболяване и факта, че *Макинтош пет пари не давал какво ще се случи по-нататък. Възмутителното оскърбление, което той нанесъл на приятелски настроения, добронамерен келнер при това не било преднамерено.

*Макинтош бил квадратен на вид и среден на ръст — главата му приличала на ръбеста кутия, поставена върху сандък, а ръцете и краката му били много дебели. И той като Рой, съпруга на Мери Хепбърн, бил ненаситен и увлечен любител на природата, но за разлика от Рой обичал да се излага на ужасни рискове. Когато *Макинтош се усмихнал, Ортис видял големите му, съвършено бели зъби, които му заприличали на клавиши на роял.

*Макинтош казал на испански:

— Отхлупи филетата, остави ги на пода пред кучето и се махай оттук.

Понеже стана дума за зъби — на Санта Росалия или в която и да е друга от човешките колонии на Галапагоските острови изобщо нямало зъболекари. В ония времена положението било такова, че един колонист оставал без зъби към трийсетата си година, след като главата му многократно се пръскала от зъбобол. И това било не въпрос на суета, а голям удар, понеже сега, разбира се, истинските зъби в устата са единствените инструменти на човека.

Именно. С изключение на зъбите, хората не разполагат с други инструменти.

Когато пристигнали на Санта Росалия, макар че и Мери Хепбърн, и капитанът били надхвърлили трийсетте, зъбите им се намирали в добро състояние, понеже и двамата редовно ходели на

зъболекар, който изчегъртвал с машинка загнилите части, правел дренажи на абсцесите и така нататък. Но когато умирали, те вече нямали зъби. Когато все още младата Сълини Макинтош изпълнила обещанието си и се самоубила заедно с Хисако Хирогучи, тя притежавала част от зъбите си, но Хисако вече била съвсем беззъба.

Ако се заема да посочвам недостатъците в човешките тела отпреди милиони години, след като и самият аз имах такова тяло, и ако ги разглеждам като машини, които някой предлага за продан, бих изказал две основни съждения, едното от които положително съм засегнал в досегашния си разказ: „Мозъкът е с прекалено голям обем, за да носи практическа полза“, и „Със зъбите ни непрекъснато става нещо неприятно. Обикновено те не се запазват до края на човешкия живот. На кои свързани едно с друго събития от еволюцията трябва да сме благодарни за устните си, пълни с трошащ се камънак?“

Би било хубаво да се каже, че законът на естествения подбор, който за такова кратко време осигури толкова предимства на хората, се е погрижил и за човешките зъби. В известен смисъл това се случило, но решението било драконско. Зъбите не станали по-издържливи. Просто средната продължителност на човешкия живот намаляла приблизително на трийсет години.

Но нека се завърнем в Гуаякил, където *Андрю Макинтош наредил на Хесус Ортис да остави филетата на пода.

— Не ви разбрах, господине — казал Ортис на английски.

— Остави ги пред кучето — повторил *Макинтош.

Ортис го сторил, но големият му мозък напълно се объркал и преразгледал изцяло мнението на келнера за него самия, за човечеството, за миналото и бъдещето, и за естеството на Вселената.

Преди Ортис да се е изправил, след като сервира храната на кучето, *Макинтош отново казал:

— И се махай оттук.

Дори сега, милион години по-късно, аз страдам, когато описвам такова човешко поведение.

Милион години по-късно аз изпитвам желанието да се извиня от името на цялата човешка раса. Не съм в състояние да направя нещо повече.

Ако Сълини въплъщавала експеримента на Природата със слепотата, то баща ѝ представлявал експеримента на природата с безсърдечието. Именно. Хесус Ортис бил експериментът на Природата с възхищението към богатите, аз пък съм експериментът ѝ с неутолимото влечение към пасивните наблюдения, баща ми е експеримент с цинизма, майка ми — с оптимизма, капитанът на „*Baia de Darwin*“ — с необоснованата самоувереност, Джеймс Уейт — с безцелната алчност, Хисако Хирогучи — с депресията, Акико — с косматостта, и така нататък, и така нататък.

Спомням си един от романите на баща ми — „*Ерата на оптимистичните чудовища*“. В него се разказва за една планета, където хуманоидите пренебрегват най-сериозния си проблем — оцеляването — и стигат до възможно най-крайния предел. И тогава, когато всички гори са изкоренени, езерата — отровени от киселинен дъжд, водоизточниците — неизползваеми поради замърсяването с промишлени отпадъци и така нататък, хуманоидите, установили, че се превръщат в родители на деца с крила, рога или перки, със стотици очи и без очи, с грамадни мозъци и без мозъци, и така нататък. Това били експерименти на Природата с твари, които, ако имали късмет, щели да се чувстват по-добре като планетарни обитатели, отколкото като хуманоиди. Повечето от тях умрели, или се наложило да бъдат застреляни, но някои пък се оказали многоперспективни, женели се помежду си и имали деца, приличащи на тях.

Сега бих нарекъл периода на собствения си живот отпреди милион години „*Ерата на оптимистичните чудовища*“, като в повечето случаи имам предвид не чудовищен външен образ, а чудовищни личности. А в днешно време вече няма такива експерименти — нито във физическо, нито в психическо отношение.

Някога големите мозъци били способни не само да проявяват жестокост заради самата жестокост. Те можели също така да изпитват

разновидности на болката, към които по-нисшите животни били напълно безразлични. Нямамо друго животно на Земята, в състояние да се почувства така смазано от думите на *Макинтош, както се почувствал Хесус Ортис, докато слизал с асансьора към фоайето. Ортис дори не бил сигурен, че му е останало нещо, заради което си заслужава да живее.

А неговият мозък бил толкова сложен, че в съзнанието му изниквали всякакви картини, които нито едно по-нисше животно не можело да си представи — всичките въображаеми и въпрос на лично мнение, както било и с петдесетте милиона долара, които *Макинтош се готвел да прехвърли мигновено от Манхатан в Еквадор, щом чуе по телефона очакваните сведения. Ортис виждал образа на сенъора Кенеди, на Жаклин Кенеди Онасис, а той не се различавал от изображенията на Дева Мария, които младият мъж познавал. Ортис бил католик. Всички в Еквадор били католици. И членовете на семейство фон Клайст били католици. Дори канибалите от тамошните екваториални гори, загадъчните канка-бони, били католици.

Въпросната сенъора Кенеди, изглеждала красива, тъжна, чиста, мила и всемогъща. В съзнанието на Ортис обаче преди нея имало гмеж от по-дребни божества, също възнамеряващи да участват в „Най-голямото пътешествие сред природата през дваисети век“, където се включвали и вече пристигналите в хотела шестима гости. Ортис не очаквал от никого от тях друго освен доброта и смятал, както смятали повечето еквадорци, преди да започне гладът, че идването на тези хора в Еквадор е славен миг от националната история, и че гостите щедро трябва да бъдат възнаграждавани с всякакъв разкош.

Сега обаче истината за един от тези смятани за прекрасни хора посетители, за *Андрю Макинтош, отровила въображаемата представа на Ортис не само за дребните божества, но и за самата сенъора Кенеди.

Затова на портрета ѝ, където тя била изобразена до раменете, пораснали вампирски зъби и кожата на лицето увиснала, но косата се запазила. Тя вече представлявала един ухилен череп, вещаещ на малкия Еквадор само епидемии и смърт.

Тази картина будела страх, но Ортис не можел да я пропъди от съзнанието си. Той си помислил, че ще успее да се отърси от нея вън,

на горещината, затова прекосил фоайето, без да обърне внимание, че *Зигфрид фон Клайст го вика от бара. *Фон Клайст го питал какво се е случило, къде е тръгнал Ортис и така нататък. Ортис бил най-добрият служител на хотела, най-преданият, най-находчивият и най-ведрият, и *Фон Клайст наистина се нуждаел от него.

Между другото ето каква е причината, че хотелският управител нямал деца, макар че бил хетеросексуален и спермата му изглеждала добре под микроскоп, и тъй на татък: имало петдесет процента вероятност той да е преносител на наследствена и nelечима болест на мозъка, непозната в наши дни, наречена „хорея на Хънтингтън“. Някога хорейта на Хънтингтън била едно от хилядите най-разпространени заболявания, които можел да диагностицира „Мандаракс“.

Чист късмет, какъвто е късметът на комарджията в казиното, е фактът, че в наше време няма преносители на Хънтингтъновата хорея. И по същата сляпа случайност тогава *Зигфрид фон Клайст можел да се окаже преносител. Баща му узнал това за себе си едва когато бил на средна възраст, след като вече имал две деца.

Това естествено означава, че Адолф, братът на *Зигфрид, по-висок и по-обаятелен от него, капитан на „Баиа де Дарвин“, също можел да е преносител. По тази причина преди милиони години и *Зигфрид, който щял да умре без потомство, и Адолф, който в последствие щял да положи началото на нова човешка раса, по бъдещи уважение благородни подбуди се отказали да участват в значими от биологична гледна точка съвокупления.

*Зигфрид и Адолф не споделяли с познатите си вероятния си генетичен дефект. Естествено, скриването на тази тайна им спестявало лични притеснения, пък и предпазвало от неприятности роднините им. Ако било широко известно, че братята могат да предадат Хънтингтъновата хорея на децата си, всички от рода фон Клайст щели да бъдат затруднени при сключването на добри бракове, макар че нямало начин те самите да бъдат преносители.

Работата е там, че болестта — ако двамата изобщо били засегнати от нея — водела началото си от баба им по бащина линия, от втората съпруга на дядо им, който имал от брака си с нея само едно

дете — баща им, еквадорският скулптор и архитект Себастиан фон Клайст.

Доколко страшен е бил този дефект? Е, все пак е бил много по-страшен, отколкото да ти се роди покрито с козина дете.

Всъщност от всички ужасни болести, известни на „Мандаракс“, хорейта на Хънтингтън сигурно е била най-тежкото заболяване. Несъмнено тя се характеризира с коварство, била е неприятна и се е появявала изневиделица. Обикновено се спотайвала и не я установявали с никое от известните изследвания, докато наследият я клетник не навлезел в зряла възраст. Например бащата на братята водел спокоен и пълноценен живот, докато не станал на четирийсет и четири години, когато изведнъж започнал неконтролируемо да танцува и да вижда несъществуващи неща. После убил жена си — факт, който бил потулен. Съобщили в полицията за убийството, но се отнасяли към него като към нещастен случай в домашна обстановка.

Така че двамата братя очаквали вече от двайсет и пет години да полудеят всеки миг, да започнат да танцуват и да имат халюцинации. Шансът на всеки от тях да полудее бил петдесет процента. Ако това се случело, то би доказало, че дефектът ще продължи да се предава. Ако пък поне единият от тях стигнал до преклонна възраст без да се разболе, това би доказало, че той не е преносител, и потомството му не би било засегнато. Щяло да се разбере, че спокойно е можел да се размножава.

Положението било ези-тура. Капитанът не бил преносител, но брат му бил. Клетият *Зигфрид обаче поне нямало да се мъчи дълго. Той започнал да полудява едва когато му останали няколко часа живот — в четвъртък следобед на 27 ноември 1986 година. Стоял с гръб към бара на „Елдорадо“, пред него седял Джеймс Уейт, зад него бил портретът на Чарлс Дарвин. Току-що бил видял Хесус Ортис — най-доверения си служител, да излиза ужасно разстроен от хотела.

В същия миг големият мозък на *Зигфрид го хвърлил в пристъп на лудост, но след малко отново му върнал здравия разум.

В този начален стадий на болестта (единственият стадий, който щял да преживее злочестият брат) все още било възможно душата му да схване, че неговият мозък е станал опасен и да му помогне с усилие на волята да поддържа външно признаците на психическо равновесие. Затова *Зигфрид запазил самообладание и се опитал да се заеме с нещо обичайно, като задал въпрос на Уейт.

— Как си изкарвате прехраната, господин Флеминг? — попитал той.

Когато *Зигфрид изрекъл тези думи, те отекнали с дяволска сила в ушите му, сякаш крещял до изнемога в празен варел. Той бил станал извънредно чувствителен към шумове.

А отговорът на Уейт, макар че бил изречен тихо, също му проглушил ушите.

— Работех като инженер — казал Уейт, — но да си призная, след смъртта на жена си загубих интерес и към работата, и към живота. Все едно, че съм оцелял като по чудо.

Така че след като Хесус Ортис бил толкова грозно обиден от *Андрю Макинтош, той излязъл от хотела. Възнамерявал да върви из квартала, докато не се успокои. Скоро обаче открил бодливата тел и войниците, оградили района около хотела с предпазен кордон. Необходимостта от такава бариера била неоспорима. От другата страна на бодливата тел имало тълпа хора от всички възрасти, които го гледали умолително, както Казак, и се надявали въпреки всичко да получат от него храна. Той останал отсам бариерата и започнал да обикаля около хотела. На всяка трета обиколка минавал покрай отворената врата на перачницата. Вътре имало голяма стоманена кутия, прикрепена към стената. Ортис знаел какво съдържа тя: жиците, свързващи хотелските телефони с останалия свят. Един добър гражданин отпреди милион години би могъл да си каже за такава кутия: „Онова, което телефонната компания е събрала, не бива да бъде разделено от човешка ръка.“

Да, такава било и преобладаващото чувство в съзнанието на Хесус Ортис. Той никога не би повредил кутия, която е от голямо значение за много хора. Но нали тогава мозъците били толкова големи,

че всъщност можели да мамят притежателите си? Още първия път, когато Ортис минал покрай перачницата, мозъкът му искал от него да прекъсне всички телефони, но знаел как душата на младия мъж се противи на лошите постъпки. И с цел да не го слиса, мозъкът му непрекъснато повтарял окуражаващо: „Не, не, разбира се, че няма да направим такова нещо!“

При четвъртата обиколка мозъкът го вкарал в перачницата, но му измислил и история за прикритие. Понеже Ортис бил добър гражданин, претекстът да влезе бил да потърси зеления костюм на Мери Хепбърн, който явно бил изчезнал в една друга вселена предишната вечер.

След което Хесус Ортис отворил кутията и отскубнал всички жици. Само за няколко секунди един типичен мозък отпреди милион години превърнал най-добрия гражданин на Гуаякил в буйстващ терорист.

На остров Манхатан един американец на средна възраст, водещ рекламна кампания, съзерцавал провала на своя шедьовър, наречен „Най-голямото пътешествие сред природата през двацети век.“ Мъжът току-що се бил преместил в нови помещения, намиращи се най-горе, в кухнята част от сградата на „Крайслер“, досега показан салон за производители на арфи, които банкрутирали — както банкрутирали град Илиъм, Еквадор, Филипините, Турция и така нататък. Името на мъжа било Боби Кинг.

Той се намирал в същия времеви пояс като Гуаякил и една линия, прокарана право на юг от дълбоката бръчка върху челото му и пресичаща екватора би стигнала накрая до една още по-дълбока бръчка върху челото на *Андрю Макинтош в Гуаякил. *Макинтош все по-заповеднически викал: „Ало! Ало!“, но получавал отговор толкова, колкото ако бе държал до ръбестата си глава препарирана галапагоска морска игуана.

На бюрото пред Боби Кинг имало препарирана галапагоска игуана и той размивал не един посетител, като се преструвал, че я бърка с телефонната слушалка, опирал я до главата си и казвал: „Ало? Ало!“

Сега обаче Кинг нямал настроение за шеги. Посвоему той бил направил не по-малко от направеното от Чарлс Дарвин за прославата на Галапагоските острови — провел десетмесечна кампания за реклама и разгласа, която убедила милиони хора по цялата планета, че първият курс на „*Баиа де Дарвин*“ наистина ще бъде „Най-голямото пътешествие сред природата през два̀йсети век“. През този период Кинг превърнал в знаменитости много от островните твари: безкрилите корморани, синеногите рибояди, кресливите фрегати и така нататък.

Неговите клиенти били еквадорското Министерство на туризма, самолетната компания „Екваториана“ и собствениците на хотел „Елдорадо“ и „*Баиа де Дарвин*“, чичовците на *Зигфрид и на капитан Адолф фон Клайст. Между другото нито хотелския управител, нито капитанът имали нужда да си изкарват прехраната. Наследили приказни богатства, но се смятало, че въпреки това трябва непрекъснато да вършат нещо.

В момента Кинг бил убеден (макар още да нямал сведения), че работата му е отишла на вятъра, и „Най-голямото пътешествие сред природата на два̀йсети век“ няма да се състои.

Колкото до препарираната игуана върху бюрото му, Кинг бил превърнал влечугото в тотемен знак на пътуването, накарал да го изрисуват от двете страни на корабния нос, и го включил като емблема във всяка реклама, брошура и афиш.

В нормалния живот тази твар била дълга не повече от метър, но изглеждала страховита като китайски дракон. Всъщност обаче тя била такава заплаха за животинските форми на живот (с изключение на водораслите), каквато заплаха би било парче лебервурст. Ще ви разкажа за живота на игуаните в наше време, който никак не се различава от живота им преди милион години.

Игуаната няма врагове, затова стои неподвижно, вперила поглед в някаква недалечна точка, без да иска нищо и без да се притеснява от нищо до мига, когато огладнее. Тогава влечугото се дотътря до океана и бавно започва да плува, съвсем неумело, докато не се отдалечи на няколко метра от брега. След което се гмурка като подводница и се натъпква с водорасли, в този вид — несмилаеми. Водораслите минават през специална обработка, преди да се усвоят.

После морската игуана изскача на повърхността, стига до брега и отново сяда на слънце върху лавата. По този начин използва тялото си като покрита с похлупак тенджерата — вътре става все по-горещо и по-горещо, и накрая слънцето сварява водораслите. Игуаната продължава да се вижда недалече в нищото, както и преди, но с една разлика от време на време плюе гореща солена вода.

През периода от един милион години, който прекарах на тези острови, законът за естествен подбор не намери начин да подобри или да влоши описания тук модел за оцеляване.

Кинг знаел, че в Гуаякил са пристигнали шестима души, че в момента се намират в хотел „Елдорадо“ и очакват да предприемат „Най-голямото пътешествие сред природата през два века“. Това му действало като лек шок. Предполагал, че онези, които сами си уреждали пътя до Еквадор, ще се откажат, след като оттам идат толкова лоши вести.

Кинг имал имената и на шестимата. Един от тях му бил напълно непознат — канадецът Уилард Флеминг. Естествено, това е Джеймс Уейт. Кинг не можел да си обясни как този човек се е озовал в списъка на пътниците, който, с изключение на Мери Хепбърн, японския ветеринарен лекар и съпругата му, би трябвало да включва любимци на масмедииите и създатели на тенденции с голяма сила.

Кинг се озадачил, че вижда името на Мери Хепбърн, но не и на съпруга ѝ Рой. Той не знаел, че Рой е умрял. А семейство Хепбърн му било известно, макар че били най-обикновени хора сред поредицата от знаменитости, защото те първи се записали за „Най-голямото пътешествие сред природата през два века“. И това станало по време, когато Кинг имал причини да се съмнява, че някоя известна личност ще се излъже да участва в пътешествието.

Всъщност когато Хепбърнови се записали, на Кинг му хрумвало да ги превърне в минизнаменитости с участие в телевизионни предавания, интервюта в печата и така нататък. Той не се срещнал с тях, но разговарял с Мери по телефона с напразната надежда, че може да открие нещо интересно, макар че съпрузите Хепбърн били най-обикновени служители в скучен промишлен град с най-високия процент на безработица за страната. Но единият от двамата можел да

има известен працядо или роднина, може би Рой бил участвал геройски в някоя война, можело и двамата да са спечелили на лотария, или неотдавна да са преживели трагедия, и така нататък.

Целият разговор на Кинг с Мери още през януари протекъл по следния начин:

— Ами... Аз съм в далечни роднински връзки с Даниъл Бун — казала тя. — Моминското ми име е Бун и съм родена в Кентъки.

— Чудесно! — възкликнал Кинг. — Каква му се падате? Прапрапраправнучка, или каква?

— Мисля, че близостта не е чак толкова голяма — казала тя. — Това никога не е имало значение за мене, така че не съм го изяснявала.

— Но нали моминското ви име е Бун?

— Да, обаче става дума за съвпадение. Фамилията на баща ми е Бун, само че той не е роднина на Даниъл Бун. С него имам роднинска връзка по майчина линия.

— Но след като баща ви се е казвал Бун и е от Кентъки, не смятате ли, че в някакъв смисъл е бил свързан с Даниъл Бун? — попитал Кинг.

— Не е задължително — рекла тя, — понеже моят баща е треньор на състезателни коне, преселник от Унгария. Казвал се е Миклош Гьомбьош, и е сменил името си на Майкъл Бун.

На въпроса на Кинг какви награди или почетни грамоти са получавали Мери и Рой, Мери отговорила, че съпругът ѝ несъмнено заслужава много почести за добрата си работа в „Джефко“, но, че компанията прилага такъв подход само за висшите си чиновници.

— А да е получавал медали за военна служба? — попитал той.

— Рой е служил във флотата, но не е участвал в сражения — обяснила тя.

Естествено, ако Кинг бил позвънил три месеца по-късно и на телефона се случел Рой, той щял да чуе безкраен низ от трагичните подвизи на Рой от времето на опитите с атомни бомби в Пасифика.

— А имате ли деца? — попитал Кинг.

— Не в буквалния смисъл — отговорила Мери. — Но аз смятам всеки ученик за свое дете, а Рой е активист от скаутското движение, така че гледа на всеки член на групата като на свой син.

— Прекрасно отношение — рекъл Кинг. — Много се радвам, че си поговорихме, и се надявам, че пътешествието ще достави радост на

вас и на съпруга ви.

— Сигурна съм в това — отвърнала тя, — но ще трябва да събера доста кураж, за да съобщя на директора, че искам три седмици отпускат в средата на срока.

— Когато се завърнете, ще разказвате на учениците си чудесни неща, затова директорът с удоволствие ще ви пусне — успокоил я Кинг.

Между другото Кинг изобщо не бил стъпвал на Галапагоските острови, и никога нямало да стъпи там. Но и той като Мери Хепбърн бил виждал много снимки. Тъкмо се канел да прекъсне разговора, когато Мери се обадила:

— Понеже попитахте за почетни грамоти, медали и така нататък...

— Да? — подканил я Кинг.

— Скоро ще получа една награда, или по-скоро нещо, което възприемам като награда. Но понеже се предполага, че не знам за това, може би не трябва да ви го казвам.

— Ще мълча като гроб — казал Кинг.

— Разбрах за това случайно — започнала Мери. — Завършващият тази година випуск ще посвети почетния си албум на мене. Нарекли са ме с прякор, и аз случайно го научих в една печатница, където отидох да взема вместо една приятелка покани по случай раждането на близнаците ѝ, момче и момиче.

— Аха! — възкликнал Кинг.

— И знаете ли какъв прякор са ми измислили милите млади хора? — попитала Мери.

— Не — казал Кинг.

— „Олицетворение на майката природа“! — осведомила го Мери.

На Галапагоските острови няма гробища. Океанът получава всичките тела, за да ги използва както намери за добре. Но ако Мери Хепбърн имаше надгробен камък, най-подходящият надпис би бил следният: „Олицетворение на майката природа.“ А в какъв смисъл Мери е приличала на майката Природа? Независимо от състоянието на пълна безпомощност на Санта Росалия, тя непременно искала там да

се раждат човешки деца. И нищо не можело да я спре да направи всичко, зависещо от нея, за да може животът безспирно да продължава.

18.

Когато Боби Кинг узнал, че Мери Хепбърн е една от шестимата нещастници, добрали се до Гуаякил, за пръв път от месеци насам той се сетил за нея. Смятал, че Мери ще е заедно с Рой, понеже му се сторили неразделна двойка, и решил, че името на Рой случайно е пропуснато от управителя на хотела „Елдорадо“, който все по-трескаво час по час изпращал телетипни съобщения.

Между другото Кинг знаел и за мене, макар и не по име.

Знаел, че при построяването на кораба загинал един работник.

Кинг обаче не възнамерявал да направи публично достойние това сведение, което можело да породи суеверието, че на „Баиа де Дарвин“ има призрак, така, както и семейство фон Клайст не желало да се разчуе, че един от членовете му е настанен в болница с хорейта на Хънтингтън, а за още двама има петдесет процента вероятност да се окажат преносители на болестта.

Дали през времето, когато прекарвали заедно на Санта Росалия, капитанът казал на Мери Хепбърн, че може да е преносител на Хънтингтъновата хорей? Да, той й разкрил страшната тайна, но едва след като живели десет години на безлюдния остров, когато осъзнал, че Мери безогледно използва спермата му.

* * *

От шестимата отседнали в „Елдорадо“ Кинг познавал само двама: *Андрю Макинтош и сляпата му дъщеря Сълини — и, разбира се, Казак, кучето на Сълини. Всеки, който познавал семейство Макинтош, познавал и кучето, макар че Казак, благодарение на хирургическа намеса и дресировка всъщност нямал облик. Бащата и дъщерята често посещавали някои ресторанти, за които работел Кинг, и *Андрю Макинтош, за разлика от кучето или дъщерята, участвал в

телевизионни разговори с някои от тези клиенти. Кинг следял предаванията заедно със Сълини и кучето на монитор зад кулисите. Останал с впечатлението, че когато е редом с баща си, дъщерята има облик почти колкото кучето. И единственото, за което тя можела да разговаря, бил баща ѝ.

Личало си, че *Андрю Макинтош изпитва удоволствие от предаванията по телевизията. Той бил желан гост в тях, понеже се държал скандално. Твърдял, че животът е много приятен, ако човек има неограничени възможности да харчи пари. Съжалявал бедните, подигравал им се, и така нататък.

Благодарение на суровите условия на Санта Росалия преди Сълини да потъне в синия тунел към Отвъдния свят, характерът ѝ станал съвсем различен от бащиния. Тя също така научила японски. В ерата на големите мозъци един човешки живот можел да приключи по най-различен начин.

Като например моят живот.

Следващите записали се след Рой и Мери Хепбърн за „Най-голямото пътешествие сред природата през дваисети век“, били *Андрю и Сълини Макинтош и съпрузите Хирогучи. Това станало през февруари. Хирогучи гостували на Макинтош и щели да пътуват инкогнито, така че работодателите на *Дзенджи Хирогучи да не се досетят, че той уговаря сделка с *Макинтош.

Както Кинг, така и *Зигфрид фон Клайст, пък и всички, свързани с пътешествието, смятали, че семейство Хирогучи е Кендзабуро, и мъжът е ветеринарен лекар.

Това означавало, че точно половината от гостите на „Елдорадо“ не били тези, за които се представяли. Допълнителната подробност към лъжите на големите мозъци била военната униформа на Мери Хепбърн, на която над лявото горно джобче все още стояло избродирано името „Каплан“, както се казвал предишният собственик. Така че когато тя и Джеймс Уейт най-после се срещнали в коктейлбара, той щял да каже фалшивото, а тя — истинското си име, но въпреки това Уейт щял да я нарича „госпожа Каплан“, да възхвалява евреите и така нататък.

По-късно капитанът щял да извърши бракосъчетанието между тях на борда на „Баиа де Дарвин“ и що се отнася до Мери, тя смятала, че се омъжила за Уилард Флеминг, а той пък си мислел, че се е оженил за Мери Каплан.

В наше време такава бърканица би била невъзможна, понеже никой вече няма име, нито професия, нито личен живот, за който да разказва. Сега единственото подобие на репутация за всеки е миризмата, която остава непроменена от раждането до смъртта. Хората са такива, каквито са, и толкова. В този смисъл законът за естествен подбор е направил човешките същества докрай честни. Всеки е точно такъв, какъвто изглежда.

Когато *Андрю Макинтош заявил, че иска три апартамента за първото пътуване на „Баиа де Дарвин“, Боби Кинг имал причини да е озадачен. *Макинтош притежавал частна яхта — „Ому“ — голяма почти колкото кораба, така че можел и сам да стигне до Галапагоските острови, без да се излага на близък контакт с непознати и да зависи от реда на „Най-голямото пътешествие сред природата през дваисети век“. Пътниците например нямало да слизат на брега, когато си поискат и щели да спазват приличието независимо от желанията си. Непрекъснато щели да ги придружават и напътстват водачи, подготвени от учените в „Дарвиновата изследователска станция“, намираща се на остров Санта Крус, а всеки водач имал научна степен в някоя област от естествените науки.

Затова когато една вечер Кинг правел обиколката си на ресторантите и баровете, и видял *Макинтош, дъщеря му, кучето ѝ, както и още двама души, да се хранят в късните часове в едно свърталище на знаменитости, наречено „Елейнс“, той спрял до тяхната маса да изрази радост от участието им в пътешествието. Много искал да разбере защо са се записали, та при възможност да използва мотивите им като примамка за още пътници.

Едва след като поздравил бащата и дъщерята, Кинг съобразил кои са другите двама вечерящи. Жената била най-обичаното същество от женски пол на планетата — госпожа Жаклин Бувиен Кенеди Онасис, тази вечер придружавана от големия балетист Рудолф Нуреев.

Между другото Нуреев бил бивш поданик на Съветския съюз, получил политическо убежище във Великобритания. По това време аз все още бях жив и като американски поданик бях получил политическо убежище в Швеция.

И двамата с Нуреев обичахме да танцуваме.

С риск да напомни на *Макинтош, че е притежател на подходяща за океански плавания яхта, Кинг го попитал какво привлекателно е намерил в „*Баиа де Дарвин*“. *Макинтош, високоинтелигентен и ерудиран човек, тутакси държал реч за вредите, нанесени на Галапагоските острови от себични и невежи хора, слизащи на брега без да бъдат инструктирани. Темата била открадната от статия в „*Нашънъл Джеографик*“ — месечното списание, което *Макинтош четял от кора до кора. Според статията Еквадор щял да се нуждае от флот, голям колкото всички флотове по света, за да попречи на който си иска да слиза на брега и да прави каквото си иска, и беззащитните обитатели на островите можели да бъдат защитени само ако на посетителите се обясни, че трябва да проявяват въздържание. „Никой добър гражданин на планетата не бива да слиза на брега, ако не е придружен от добре обучен водач“ — се казвало в статията.

Когато Мери Хепбърн, капитанът, Хисако Хирогучи, Сълини Макинтош и останалите попаднали на безлюдния остров Санта Росалия, с тях нямало обучен водач. И през първите няколко години там те превърнали в същински ад живота на беззащитните обитатели.

Но точно преди да стане твърде късно, тези хора осъзнали, че съсипват собствената си околна среда, и че не са там в качеството на туристи.

В ресторант „Елейнс“ *Макинтош предизвикал гнева на омагьосаните слушатели с разкази за ботуши, мачкащи замаскираните гнезда на игуани, за алчни пръсти, сграбчващи яйцата на синеноги рибояди, и така нататък. Най-впечатляващото зверство, за което той разказал, също било откраднато от „*Нашънъл Джеографик*“ — хора

вземали на скута си малките на тюлените, като че ли били човешки деца, за да се снимат с тях. *Макинтош с горчивина споделил, че когато връщали тюленчетата на майките им, те отказвали да ги кърмят, понеже усещали чужда миризма.

„И какво става тогава с милите животинчета, на които допреди малко е била оказана великата чест да бъдат прегръщани от добросърдечни любители на природата? Те умират от глад само заради една снимка!“ — казал *Макинтош.

Така че в отговор на въпроса на Боби Кинг той обяснил, че иска да послужи за пример на хората, като участва в „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“.

Вижда ми се подигравка, че този човек се е представял за ревностен консервационист, след като голяма част от компаниите, които оглавявал, или в които държал контролния пакет акции, били известни като замърсители на водата, почвата или въздуха. Но *Макинтош не смятал това за подигравка, понеже живеел на белия свят без да го е грижа за нищо. И за да прикрие тази недостатъчност той станал велик актьор, като се преструвал дори пред себе си, че се вълнува безкрайно от такива въпроси.

Убеден в не по-малка степен, малко по-рано той бил изложил пред дъщеря си съвсем различно обяснение защо заминавали за островите с „*Baia de Darwin*“ а не с „*Ому*“: Хирогучи щели да се чувстват изолирани на яхтата, където можели да разговарят само с бащата и дъщерята. Тогава не било изключено съпрузите да изпаднат в паника, *Дзенджи да се откаже от по-нататъшни преговори, да поискат да слязат с жена си на най-близкото пристанище и да отлетят у дома.

Както и много други патологични личности отпреди милион години, притежаващи власт, *Макинтош можел да действа напълно импулсивно, без да се измъчва от никакви чувства. Логичните оправдания на постъпките му се съчинявали по-късно, на спокойствие, след като всичко свършело.

Нека това поведение от ерата на големите мозъци послужи като заровена в капсула история на войната, в която имах честта да участвам, а именно на Виетнамската война.

19.

Както повечето патологични личности, *Андрю Макинтош не се притеснявал дали казва истината, или лъже, така че бил невероятно убедителен. Така той развълнувал вдовицата Онасис и Рудолф Нуреев, които поискали от Боби Кинг да им даде повече информация за „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“, и той им я доставил със специален пратеник още на идната сутрин.

По една случайност същата вечер в образователната програма щяло да се излъчи предаване за живота на синеногите рибояди от архипелага. Кинг пратил и бележка, за да уведоми двамата ако поискат, да го гледат. По-късно тези птици изиграли решаваща роля за оцеляването на малката човешка колония от Санта Росалия. Само защото птиците били глупави и не успели да проумеят, че човешките същества са опасни, първите заселници не умрели от глад.

Гвоздеят на предаването, както и гвоздеят на уроците, изнасяни за островите от Мери Хепбърн в гимназията на Илиъм, бил филмов материал за брачните танци на синеногите рибояди. Танците представлявали следното: върху застиналата лава се виждала двойка от тези сравнително големи морски птици. Те били с размерите на безкрилите корморани и също имали дълги, гъвкави като змии шии, и клюнове като риболовни копия. Но рибоядите не се били отказали от летенето и имали големи, силни криле. Краката и ципите между пръстите им изглеждали направени от яркосин каучук. Ловели риба, като се спускали от небето.

Риба! Риба! Риба!

Птиците си приличали като две капки вода, макар че едната била мъжка, а другата — женска. Всяка стояла, сякаш имала собствена цел, и ни най-малко не се интересувала от съседката си, макар че и двете нямали работа върху лавата, понеже не се хранели нито с насекоми, нито със семена. Не търсели и материал за гнезда, тъй като още не му било дошло времето.

Мъжкният рибояд спрял да върши, каквото вършел, а той не вършел нищо, и явно забелязал женската. Отместил погледа си, после отново го вперил в нея, без да се помръдва и без да издава звук. И двете птици не били безгласни, но на този етап от брачната игра мълчали.

Женската зяпала насам-натам, докато погледът ѝ случайно не попаднал върху мъжкия. Намирали се горе-долу на пет метра разстояние един от друг.

Когато Мери прожектирала филма в училище, точно в този миг казвала, сякаш говорела от името на женската: „Какво по дяволите иска този непознат от мене? Виж ти! Ама че работа! Чудно нещо!“

Мъжкният рибояд повдигал единия си крак, и ходилото се разпервало във въздуха като книжно ветрило.

Мери Хепбърн, отново в ролята на женската, казвала: „Това пък какво е? Чудо на чудесата! Да не си мисли, че само той на тия острови има сини крака?“

Мъжкният отново стъпвал на два крака и вдигал втория си крак, като така се премествал с една стъпка по-близо до женската. Сетне отново ѝ показвал първия си крак, последван от втория, и я гледал право в очите.

Мери казвала от нейно име: „Я да се махам оттук!“ Но женската не се махала. Изглеждала като залепнала за лавата, докато мъжкният ѝ показвал ту единия, ту другия си крак и непрекъснато се приближавал.

После женската също вдигала единия си син крак, и Мери се обаждала: „Въобразяваш си, че имаш много красиви крака, така ли? Я погледни моя крак, това се казва красота! А и втори красив крак имам!“

И женската бавно пристъпвала от крак на крак, за да се приближи с една стъпка към мъжкия.

В този миг Мери млъквала. Край на антропоморфните шегички. Сега птиците сами трябвало да изиграят представлението. Те се приближавали една към друга все така сериозно и важно — никоя не бързала, никоя не се бавела, докато накрая и двете заставали гръд до гръд и крак до крак.

Учениците в Илиъм не очаквали да видят как се съвокупяват птиците. Филмът им бил известен, понеже Мери го прожектирала от

години в началото на май, като учебно празненство в чест на пролетта, и всички знаели, че няма да видят съвокупяването.

Работата е там, че онова, което птиците правели пред камерата, било изключително еротично. Застанали гръд до гръд и крак до крак, те опъвали като колове гъвкавите си шии и докрай навеждали назад глави. Допирали подбрадието и гърлата си. Превръщали се в кула, в слята островърха постройка, опряна на четири сини крака.

Така отпразнували тържествено брака си.

Нямало свидетели, нямало други рибояди, които да се зарадват, че са подходяща двойка и че танцуват толкова хубаво. Във филма, прожектиран от Мери Хепбърн в училище, същият, който според Боби Кинг щели да харесат госпожа Онасис и Рудолф Нуреев, ако го гледали по образователния канал, единствените свидетели били членовете на снимачния екип, притежаващи големи мозъци.

Названието на филма било „*Насочени към небето*“, понеже учените с големите мозъци нарекли така мига, когато клюновете на двете птици се изпъвали в посока, противоположна на земното притегляне.

А госпожа Онасис толкова се развълнувала от филма, че на другата сутрин накарала секретарката си да се обади на Боби Кинг и да попита дали още е възможно да се запазят два апартамента на главната палуба на „*Баиа де Дарвин*“ за „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“.

20.

Учениците, които написвали есе или малко стихотворение за този брачен танц, получавали специална похвала от Мери Хепбърн. Поне половината от тях съчинявали нещо, а половината от тази половина възприемали танца като доказателство, че птиците възхваляват Бога. Останалите пишели какво ли не. Един ученик донесъл стихотворение, което Мери Хепбърн не забравила до края на дните си и го вложила в „Мандарак“. Ученикът се казвал Ноубъл Клагът и загинал във Виетнамската война, но стихотворението му останало в „Мандарак“ заедно с произведения от най-великите писатели, живели на Земята. Ето какво написал Клагът:

*„Разбира се, че те обичам.
Защо да нямаме дете?
То ще говори като нас,
когато порасте.
Разбира се, че те обичам.
Защо да нямаме дете?
То ще говори като нас,
когато порасте.
Разбира се, че те обичам.
Защо да нямаме дете?
То ще говори като нас,
когато порасте.“
И т.н.*

Ноубъл Клагът (1947–1966)

Имало ученици, които искали разрешение да пишат за някоя друга от галапагоските твари, и като добра учителка Мери естествено им го позволявала. Любимата алтернатива били тормозещите рибоядите грабливи едри птици, наречени фрегати. Тези събратя на Джеймс Уейт от пернатото царство се хранели с рибата, уловена от

синеногите рибояди, и строели гнезда с материал, откраднат от техните гнезда. Винаги се намирал някой, на когото това се виждало забавно, и този ученик непременно бил от мъжки пол.

Още един уникален физически белег на мъжките фрегати задължително привличал вниманието на незрелите мъжки човешки индивиди, защото приличал на ерекцията на собствените им полови органи. В размножителния период всяка мъжка птица се опитвала да привлече вниманието на женската, като издувала като балон яркочервената кожа на гушата си. През размножителния период един птичи пазар, погледнат от въздуха, приличал на голямо празненство за човешки деца, където всяко дете има червен балон. Островите били плътно покрити от мъжките птици, наклонили назад глави и издули до пръсване препоръчващите ги за съпружи гуши, докато женските кръжали в небето.

После една по една женските се спускали надолу, избрали някой от червените балони.

Винаги, след като Мери Хепбърн прожектирала филма за фрегатите, щом вдигнели щорите и запалели лампите, отново някой ученик, а не ученичка, понякога с клиничен интерес, друг път с насмешка или пък с горчивина, непременно задавал един въпрос, криещ, омраза и страх от жените: „А женските винаги ли гледат да изберат най-големите балони?“

Мери имала готов отговор, неизменен и повтарящ се дума по дума, сякаш бил цитат, изписан от „Мандаракс“: „За да узнаем дали е така, би трябвало да интервюираме женските, а доколкото ми е известно, досега това не било правено. Някои хора обаче са посветили живота си да изучават фрегатите и според тях женските всъщност избират онези червени балони, които бележат най-добрите места за гнездене. Разбирате, че след като целта е да се оцелее, това изглежда смислено... Този въпрос ни връща към истински загадъчното тайнство на брачния танц, изпълняван от синеногите рибояди, защото той изглежда няма никаква връзка с оцеляването на поколенията, с гнезденето или с храненето. С какво може да е свързан тогава? Бихме ли се осмелили да наречем това «религия»? Или, ако не ни достигне смелост, да го определим като «изкуство»? Искам да чуя мнението ви.“

Брачният танц на синеногите рибояди, който госпожа Онасис внезапно пожелала да наблюдава лично, не се е променил ни на йота през изминалите милион години. А и птиците продължават да не се страхуват от нищо. Те също така не са развили никаква склонност да се откажат от полетите и да се превърнат в подводници.

Що се отнася до смисъла на брачния танц, изпълняван от синеногите рибояди, тези птици са като огромни молекули с яркосини крака и в случая нямат избор. Природата им ги задължава да танцуват точно по този начин.

И човешките същества са били молекули, способни да изпълняват множество най-различни танци, или да отказват изобщо да танцуват, в зависимост от желанието си. Майка ми умееше да танцува валс, танго, румба, чарлстон, линди хоп, джигърбъг, ватуси и туист. Баща ми отказваше да танцува, понеже това бе негово право.

21.

Щом госпожа Онасис казала, че иска да замине на „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“, желаещите да се присъединят станали толкова много, че Рой и Мери Хепбърн били почти напълно забравени с жалката им, малка каюта под ватерлинията. Към края на март Кинг вече съставил списък на пътниците, оглавен от госпожа Онасис, следвана от имена, знаменити почти колкото нейното: доктор Хенри Кисинджър, Мик Джагър, Палома Пикасо, Уилям Р. Бъкли младши и, естествено, *Андрю Макинтош, Рудолф Нуреев, Уолтър Кронкайт и така нататък. *Дзенджи Хирогути, пътуващ под името Дзенджи Кендзабуро, в отпечатаната брошура бил описан като световноизвестен експерт по животински болести, за да бъде донякъде в съответствие с останалите пътници.

Две имена от деликатност останали извън списъка, за да не се повдигат неудобни въпроси кои хора се крият зад тях, понеже зад тях всъщност не се криел никой; имената на Рой и Мери Хепбърн с жалката им, малка каюта под ватерлинията.

После този леко фризиран списък се превърнал в официален документ. Затова когато през май самолетната компания „Екваториана“ била телеграми до всички участници със съобщението, че ще има специален нощен полет за онези, намиращи се в Ню Йорк вечерта преди отплаването на „Баиа де Дарвин“, Мери Хепбърн не била сред уведомените. За пътниците, където и да се намират, щели да бъдат изпращани лимузини, за да ги откарат до летището. Всяка самолетна седалка можела да се превръща в легло, а в туристическата класа седалките били заменени с кабаретни масички и дансинг, където група от еквадорския балет „Фолклорико“ щяла да изпълни типичните танци на различни индиански племена, включително и танца с огън на загадъчните канка-бони. Щели да поднасят отбрани ястия и вина, достойни за най-известните френски ресторанти. Всички тези услуги били безплатни, но Рой и Мери Хепбърн изобщо не узнали това.

Да... За разлика от останалите те също така не получили през месец юни писмо от доктор Хосе Сепулведа де ла Мадрид, президента на Еквадор, канещ ги на официална закуска в тяхна чест в хотел „Елдорадо“, последвана от шествие, в което те ще се возят в теглени от коне, украсени с цветя карети, от хотела до пристанището, където ще се качат на кораба.

Мери не получила телеграмата, изпратена до всички от Кинг на първи ноември, в която се споменавало, че буреносните облаци на икономическия хоризонт са доста тревожни. Икономиката на Еквадор обаче оставала стабилна, така че нямало причини за безпокойство и „Баиа де Дарвин“ щял да отплава по разписание. Онова, което липсвало в писмото, макар че Кинг го знаел, било че списъкът на пътуващите се смалил точно наполовина поради откази, получени от поданиците на почти всички държави в него, с изключение на САЩ и Япония. Така че онези, които все още искали да участват, щели да използват специалния полет от Ню Йорк.

В момента секретарката на Кинг влязла в неговия кабинет, за да го уведоми за току-що чуто съобщение по радиото: Държавният департамент съветвал американските граждани засега да не предприемат пътувания до Еквадор.

Толкова за делото, което Кинг смятал за най-добре свършената през живота си работа. Без да разбира нищо от корабостроене, той направил въпросния кораб по-привлекателен, като убедил собствениците да го нарекат не „Антонио Хосе де Сукре“, както искали те, а „Баиа де Дарвин“, и така превърнал едно обикновено, двуседмично плаване до островите и обратно в най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век. Как съумял Кинг да сътвори такова чудо? Като винаги наричал плаването не другояче, а „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“.

Ако сега, както изглеждало неизбежно на Кинг, „Баиа де Дарвин“ не отплава на следващия ден по пладне, някои странични последствия от кампанията щели да се запазят. Кинг значително бил просветил хората по отношение на естествената история с разгласяване на чудесата, които щели да видят госпожа Онасис, доктор Кисинджър, Мик Джагър и така нататък. Бил създал и две нови знаменитости: Робер Пепин, майстор-готвачът, обявен за „най-големия готвач на Франция“, след като Кинг го наел за пътешествието, и Адолф

фон Клайст, капитанът на „*Baia de Darwin*“, който с големия си нос и излъчването, дължащо се на скриваната от суета невероятна лична трагедия, се проявил като първокласен комедиен актьор в телевизионните предавания.

В документацията си Кинг пазел запис за участието на капитана в предаването „*Всяка вечер*“, заедно с телевизионната звезда Джони Карсън. И в това предаване, както и във всички останали, капитанът изглеждал зашеметяващо, облечен в бялата си униформа със златна украса, която му се полагала в качеството на адмирал от запаса на еквадорската флота. Текстът вървял както следва:

Карсън: „Фон Клайст“ нещо не ми звучи като типично южноамериканско име.

Капитанът: Това е едно от най-разпространените инкски имена, както „Смит“ и „Джоунс“ в английския. Чели сте описанията как испанските изследователи разрушават империята на инките, понеже не е била християнска...

Карсън: Да?

Капитанът: Предполагам, че сте ги чели.

Карсън: Държа ги на нощната си масичка, редом с „Екстаза и аз“, автобиографията на Хеди Ламар.

Капитанът: Тогава значи знаете, че всеки трети индианец, изгорен като еретик, се е казвал фон Клайст.

Карсън: А колко е голяма еквадорската флота?

Капитанът: Състои се от четири подводници. Те непрекъснато са потопени и не излизат на повърхността.

Карсън: Никога ли?

Капитанът: Не са се показвали от години.

Карсън: Но поддържат радиовръзка, нали?

Капитанът: Не. Поддържат радиомълчание. Хрумването си е тяхно. Бихме се радвали да получим вести от тях, но те предпочитат радиомълчанието.

Карсън: А защо стоят потопени толкова дълго?

Капитанът: Трябва да запитате тях. Нали знаете, Еквадор е демокрация. Дори ние, служителите във флотата, разполагаме с доста голяма географска ширина, за да правим или да не правим нещо.

Карсън: Някои хора смятат, че Хитлер е още жив и се намира в Южна Америка. Смятате ли, че това е възможно?

Капитанът: Познавам хора в Еквадор, които с удоволствие биха го поканили на вечеря.

Карсън: Симпатизанти на нацистите?

Капитанът: Знам ли... Предполагам, че е възможно.

Карсън: След като с удоволствие биха поканили Хитлер на вечеря...

Капитанът: Възможно е те да са канибали. Имам предвид канка-боните. Те с удоволствие биха поканили всеки, за да вечерят с него. Те са... Как се казваше на английски? На езика ми е...

Карсън: Да оставим това.

Капитанът: Те се... Те са... Канка-боните са.

Карсън: Спокойно, не се притеснявайте.

Капитанът: Аха! Да! Те са „аполитични“. Това беше думата. Канка-боните са аполитични.

Карсън: Но са поданици на Еквадор, нали?

Капитанът: Да, разбира се. Казах ви, че Еквадор е демокрация. Един канибал — един глас.

Карсън: Има един въпрос, който няколко дами ме помолиха да ви задам, но може би е прекадено личен...

Капитанът: Защо очарователен красавец като мене не е вкусил от радостите на брака?

Карсън: И аз имам определен опит в тази област, както знаете, или може би както не знаете.

Капитанът: Не би било честно спрямо съответната дама.

Карсън: Е, нещата стават прекалено лични. Хайде да поговорим за синеногите рибояди. Може би е време да покажем донесения от вас филм.

Капитанът: Не, не. Нямам нищо против да обсъдим провала ми като кандидат за брак. Не би било честно от моя страна да се ожения, понеже всеки миг може ме назначат за командир на подводница.

Карсън: Тогава ще се наложи да потънете и вече да не излезете на повърхността.

Капитанът: Такава е традицията.

Въздишката на Кинг нямала край. Списъкът на пътниците бил върху бюрото му, половината имена в него — задраскани: мексиканци

и аржентинци, италианци и филипинци, и така нататък — хора, които имали глупостта да съхраняват богатството си в съответните национални валути. Останалите, с изключение на вече пристигналите в Гуаякил шестима, се намирали в района на Ню Йорк и лесно можели да се открият по телефона.

— Струва ми се, че е време да се обаждаме — казал Кинг на секретарката си.

Тя предложила услугите си.

— Не, ще се обаждам аз — рекъл Кинг.

Смятал, че това е негово задължение. Убедил лично тези знаменитости да се запишат, ухажвал по-влиятелните от тях, към които можели да проявяват интерес масмедииите, както би ги ухажвал любовник. Затова сега решил да им съобщи лично лошата вест, както би постъпил един загрижен любовник. Поне нямало да му е трудно да ги открие. Били четирийсет и двама на брой (заедно със съпрузите, съпругите или придружителите си — незначителни хорица) и сами си организирали няколко вечерни празненства, старателно отразени в клюкарските рубрики, за да преживеят приятно часовете до идването на лимузините, които удобно и безшумно ще ги откарат до международното летище „Кенеди“ за специалния гуаякилски полет на „Екваториана“ в десет часа.

Поне не се налагало да обсъжда с тях връщането на пари. Дотук пътуването не им струвало нищо, а вече били получили като подарък еднакви куфари и чанти за ръчен багаж, както и панамени шапки.

Тогава за тъжно развеселяване на себе си и секретарката си Кинг направил шегата с препарираната морска игуана. Хванал я, сложил я до ухото си като телефонна слушалка и казал:

— Госпожа Онасис ли е? За съжаление трябва да ви съобщя нещо, което ще ви разочарова. Оказа се, че няма да видите брачния танц на синеногите рибояди.

Телефонните обаждания на Кинг, с които поднасял извинения, били галантна формалност. Никой вече не очаквал да вземе самолета в десет часа. По стечение на обстоятелствата *Андрю Макинтош, *Дзенджи Хирогучи и *Зигфрид, братът на капитана, до десет часа

същата вечер щели да бъдат мъртви и така да приключат краткото си пътуване през синия тунел до Отвъдния свят.

Всички хора от списъка, с които разговарял Кинг, вече имали планове за следващите две седмици. Много от тях се готвели да карат ски в сигурните граници на Съединените щати. На едно от вечерните празненства с шестима от участниците всички решили да заминат за Финикс, щата Аризона, където в една ферма имало процедури за отслабване, заедно с тенис.

Последният разговор, проведен от Кинг преди да напусне кабинета си, бил с човек, който му станал много близък приятел през последните десет месеца: доктор Теодоро Доносо, поет и лекар от Кито, посланик на Еквадор в САЩ. Доносо бил завършил „Харвард“. И други еквадорци, с които общувал Кинг, били получили образование в Щатите. Адолф фон Клайст, капитанът на „Баиа де Дарвин“, бил завършил американската военноморска академия в Анаполис. *Зигфрид, братът на капитана, бил учил в хотелиерската школа „Кормел“ и Итака, щата Ню Йорк.

В посолството явно имало бурно веселие, така че доктор Доносо не затворил вратата, Кинг чувал страхотен шум.

— Какво празнуват тия хора? — попитал Кинг.

— Това е фолклорният балет — обяснил посланикът. — Репетират танца с огън на канка-боните.

— Не знаят ли, че плаването се отлага? — попитал Кинг.

Оказало се, че знаели, но възнамерявали да останат в Щатите и да спечелят малко долари за семействата си в Еквадор, като изпълняват в нощни барове и театри танца, който Боби Кинг направил толкова известен с рекламите си — танца с огън на канка-боните.

— Има ли истински канка-бони в трупата? — поинтересувал се Кинг.

— Според мене истински канка-бони изобщо няма — отговорил посланикът.

Той всъщност бил съчинил стихотворение от дващест и шест строфи, наречено „Последният канка-боно“, в което описвал унищожаването на малкото племе от еквадорските гори. В началото му имало единайсет канка-бони. В края му останал само един, и той никак не се чувствал добре. Стихотворението обаче представлявало литературно упражнение, защото поетът, както и повечето еквадорци,

не бил виждал жив канка-боно. Чул, че племето е намаляло до четиринайсет души, така че унищожаването му от настъпващата цивилизация изглеждало неизбежно.

При което жестоко се лъжел, понеже за по-малко от век в кръвта на всяко човешко същество на Земята щяла да преобладава кръвта на канка-боните, с малко добавка от фон Клайст и Хирогучи.

И този изумителен обрат на събитията се дължал в голяма степен на едната от двете абсолютно незначителни личности от първоначалния списък на участниците в „Най-голямото пътешествие сред природата през дваисети век“ — на Мери Хепбърн. Втората незначителна личност е съпругът ѝ, който всъщност изиграл решителна роля в оформянето на човешките съдбини, когато наел, изправен пред собствената си кончина, евтината малка каюта под ватерлинията.

22.

Меко казано, посланик Доносо прибързал с написването на двайсетте и шест жалейни строфи за „Последни канка-боно“. Трябвало е по-скоро да лее сълзи върху хартия за „последния обитател на северноамериканския континент“, за „последния европеец“, „последния африканец“, „последния азиатец“ и така нататък.

Доносо обаче поне отгатнал какво щяло да се случи с морала на еквадорците в следващите няколко часа, защото казал по телефона на Боби Кинг:

— Когато се разчуе, че в крайна сметка госпожа Онасис няма да пристигне, ще настъпи бъркотия.

— Само за месец всичко се промени много — рекъл Кинг. — „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ беше само едно от нещата, очаквани с нетърпение от еквадорците. А сега е единственото очаквано нещо.

— Все едно, че сме приготвили пунш с шампанско в голяма кристална купа — подхвърлил Доносо — и само за една нощ купата се е превърнала в ръждива кофа с нитроглицерин.

Той казал също, че „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ поне било отложило с една-две седмици изправянето на Еквадор пред неразрешими икономически проблеми. Правителствата на Колумбия на север и на Перу на юг вече били свалени и заместени с военни диктатури. Всъщност за да отклонят големите мозъци на хората от грижите им, новите водачи на Перу се готвели всеки миг да обявят война на Еквадор.

— Ако госпожа Онасис замине — продължил Доносо, — хората ще я посрещнат като спасител, като творец на чудеса. Ще очакват да привлече натоварени с храна кораби в Гуаякил, и американски бомбардировачи, хвърлящи с парашути зърнени храни, мляко и пресни плодове за децата.

Налага се да кажа, че в днешно време, щом стане на девет месеца, никой не очаква избавление от никъде. Толкова продължава човешкото детство в наши дни.

Самият аз бях избавен от възможността да постъпвам глупаво и да проявявам небрежност до десетгодишната си възраст, когато майка ми напусна семейството. След това започнах сам да се грижа за себе си. А Мери Хепбърн спряла да зависи от родителите си едва на двайсет и две годишна възраст, когато получила научна степен. Родителите на Адолф фон Клайст, капитана на „*Baia de Дарвин*“, редовно плащали гаранция, когато той бивал задържан за комарджийски дългове, шофиране в пияно състояние, обида на длъжностни лица, съпротива при арестуване, хулигански постъпки и така нататък, чак до двайсет и шестата му година, когато баща му бил повален от хорейта на Хънгтингтън и убил майка му. Едва тогава Адолф започнал да се чувства отговорен за грешките си.

Едно време детството продължавало толкова дълго, че не е чудно, дете много хора през целия си живот вярвали, дори след смъртта на родителите си, че някой се грижи за тях — Господ, определен светия или ангел хранител, звездите или нещо друго.

Сега хората не страдат от такива илюзии. Те отрано научават какво представлява светът и рядко се случва възрастният индивид да не е виждал с очите си как някое невнимателно дете или невнимателен родител биват изяддени от кит убиец или акула.

Преди милион години водели разпалени спорове дали е редно хората да използват механични средства, за да пречат на спермата да опложда яйцеклетката или да махат оплодената яйцеклетка от утробата, за да може броят на хората да не надхвърля хранителните запаси.

В наше време този проблем е решен без да се налагат противоестествени действия. Китовете убийци и акулите поддържат човешката популация в разумни и управляеми рамки, и никой не гладува.

В гимназията на Илнъм Мери Хепбърн преподавала не само обща биология, но и курс по човешка сексология. Това я принуждавало да описва различните средства за предпазване от бременност, които самата тя никога не била използвала, понеже нямала друг любовник освен съпруга си, а двамата с Рой от самото начало искали да имат деца.

Тя, която не успяла да забременее независимо от дългите години на задълбочено сексуално общуване с Рой, трябвало да предупреждава учениците си, че човешкото същество от женски пол много лесно може да забременее и от най-беглия, незначителен и външно съвсем несъществен контакт с индивида от мъжки пол. И след като преподавала няколко години, повечето разказани от нея поучителни истории вече се отнасяли до ученици от Илиъмската гимназия, които тя лично познавала.

Почти не минавал срок без в гимназията да има поне един случай на нежелана бременност, а през паметния пролетен срок на 1981 година случаите били шест. Вярно, че повече от половината деца, които щели да имат деца, говорили за истинска любов между себе си и този, с когото се били съвокупили. Но другата половина деца се кълнели, независимо от опровергаващите ги доказателства, които могат да бъдат определени като необорими, че доколкото си спомняли, никога не се били занимавали с нещо, което можело да доведе до раждането на дете.

В края на паметния пролетен срок на 1981 година Мери казала на своя колежка: „Някои жени забременяват толкова лесно, колкото други настиват.“ И в това със сигурност се криела аналогия: и настинките, и бебетата се причинявали от бацили, които предпочитали като размножителна среда мукозната мембрана.

След десет години на остров Санта Росалия Мери Хепбърн лично се уверила колко лесно едно девствено момиче можело да забременее посредством семето на мъж, който търсел единствено сексуално облекчение и Мери дори не му харесвала.

23.

И така, без да имам представа, че капитан Адолф фон Клайст ще стане родоначалник на цялото човечество, аз влязох в главата му, когато той пътуваше с такси от международното летище „Гуаякил“ към „Баиа де Дарвин“. Не знаех, че по стечение на обстоятелствата човечеството ще се смали до една точица и после, отново по стечение на обстоятелствата, ще получи възможността да се разшири. Смятах, че хаосът, включващ милиони хора с големи мозъци, които се бъртят насам, натам и навсякъде, и непрекъснато се размножават, ще продължи до безкрай. Не ми се виждаше вероятно индивидът да е от значение в тази безразборна бъркотия.

Избрах главата на капитана за превозно средство, все едно, че пуснах монета в някой от автоматите на огромно казино, и мигновено улучих голямата печалба.

Ако капитанът ме привлече с нещо, това беше униформата му. Бяла, със златни украси — униформата на адмирал от запаса. Самият аз бях редник, затова ми беше любопитно как изглежда светът през очите на човек с висок военен чин и високо обществено положение.

Бях озадачен, когато открих, че големият мозък на капитана мисли за метеорити. По онова време често правех така: влизах в главата на някого в момент, който ми се струваше особено интересен, но откривах, че големият мозък на човека си мисли за нещо, които изобщо нямат връзка с дадения проблем.

Ето какво беше положението с капитана и метеоритите: капитанът не обръщал много внимание на повечето инструктори във военноморската академия на САЩ и завършил последен по успех в класа. Всъщност дори щели да го изключат за измама при изпита по небесна навигация, но родителите му се намесили чрез дипломатическите канали. Силно впечатление обаче му направила една лекция на тема метеорити. Инструкторът казал, че валежи от големи камъни, идещи от извънземното пространство, били нещо съвсем обичайно през различните ери, и имали такива страхотни последствия, че е вероятно да са причинили изчезването на множество

форми на живот, включително и на динозаврите. Казал също, че има основателни причини хората да очакват всеки миг появата на подобни планетни унищожители, и че би следвало да създадат уред за разграничаването между вражески ракети и метеорити.

В противен случай напълно безсмисленият гняв откъм извънземното пространство можел да стане причина за избухването на Третата световна война.

Това апокалиптично предупреждение до немай-къде подхождало на устройството, което имал мозъкът на капитана още преди баща му да се разболее от Хънтингтъновата хорея, и той завинаги повярвал, че най-вероятният начин човечеството да бъде изтрито от лицето на земята е метеоритният дъжд.

За капитана това бил много по-достоеен, поетичен и дори красив начин за смъртта на човечеството, отколкото Третата световна война.

Когато опознах по-добре големия му мозък, аз разбрах, че имаше известна логика капитанът да си мисли за метеорити, докато гледаше Гуаякил с обявеното там военно положение и гладните тълпи. Дори без ефектната гледка, представляваща метеоритния дъжд, за гуаякилци изглежда идваше краят на света.

В известен смисъл капитанът вече бил улучен от метеорит: баща му убил майка му. Затова усещането му, че животът е безсмислен кошмар, при който никой не гледа какво става и не го е грижа, всъщност ми беше съвсем познато.

Така се чувствах, когато застрелях една баба във Виетнам, беззъба и прегърбена като Мери Хепбърн в края на живота си. Застрелях я, защото току-що беше убила с граната моя най-добър приятел и моя най-голям враг от взвода.

Тази случка ме караше да съжалявам, че съм жив — завиждах на камъните. Бих предпочел да бъда камък в службата, изпълнявана от законите на Природата.

От летището капитанът потегли право за пристанището, без да спре в хотела, за да види брат си. Беше пил шампанско по време на дългия полет от Ню Йорк и страшно го цепеше главата.

Когато се качихме на борда на „Баиа де Дарвин“, стана ми ясно, че функциите му на капитан, както и функциите му на адмирал от запаса, са чисто представителни. Други щяха да поемат навигацията и техническите въпроси, да следят за дисциплината на екипажа и така нататък, докато той общува с изтънчените пътници. Той знаеше твърде малко за устройството на кораба, пък и не смяташе, че му е необходимо повече. И познанията му за Галапагоските острови бяха също така откъслечни. Като адмирал той направил предварително посещение на военноморската база на Балтра и на „Дарвиновата изследователска станция“ на Санта Крус, като отново всъщност бил пътник на кораба, на който се водел командир. Но всички останали острови били за него тера инкогнита. По-скоро би могъл да се яви в ролята на водач по ски пистите на Швейцария, или по килимите на казиното в Монте Карло, или из конюшните, обслужващи хиподрумите на Палм Бийч.

И все пак — имало ли някакво значение? На „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ щяло да има водачи и лектори, обучавани в „Дарвиновата изследователска станция“, с научни степени в областта на естествените науки. Капитанът възнамерявал да ги слуша внимателно и да получи знания за островите заедно с останалите пътници.

Като се возех в черепа на капитана, аз се надявах да открия какво значи да си главнокомандващ. Вместо това обаче научих какво е да си светска особа. Когато се качихме по трапа, бяхме обсипани с всички възможни военни почести. Но щом стъпихме на борда, нито офицерите, нито някой член на екипажа поиска от нас указания за каквото и да е, докато се подготвяше посрещането на госпожа Онасис и останалите пътници.

Според капитана корабът щеше да отплава на следващия ден. Не му беше съобщено за някаква промяна. И тъй като той се намираще в Еквадор само от час, и все още бе заситен от хубавата нюйоркска

храна, а главата го болеше от шампанско, тепърва му предстоеше да проумее в каква ужасна беда е попаднал и той, и корабът му.

Има още един човешки дефект, който все още не е оправен от закона за естествения подбор: когато стомасите на днешните хора са пълни, те стават същите като прадедите си отпреди милион години: ако попаднат в ужасна беда, много бавно го осъзнават. И точно тогава престават да бъдат нащрек за акулите и свирепите китове.

Преди милион години това било особено трагичен недостатък, понеже хората, най-добре осведомени за състоянието на планетата, като например *Андрю Макинтош, които били и богати, и с достатъчно власт, за да спрат прахосничеството и унищожението, по принцип се хранили добре.

Що се отнася до тях, винаги всичко било наред.

Независимо, че имали на разположение компютри, измервателни уреди, събирачи на данни, експертизи, информационни банки, библиотеки и капацитети по всевъзможни въпроси, слепите и глухи търбуси оставали последните съдници за важността на този или онзи проблем, като например унищожаването на северноамериканските и европейските гори от киселинните дъждове.

А ето и съветът, който давал, и все още дава ситият търбух — даден и от сития търбух на капитана, когато Ернандо Крус, първият помощник-капитан на „Баиа де Дарвин“, му казал, че нито един от водачите не се е явил, нито се е обадил, че досега една трета от екипажа е дезертирала, защото моряците смятат, че е по-добре да се погрижат за семействата си: „Спокойно. Усмивай се. Не губи самообладание. Все някак нещата ще се оправят.“

24.

Мери Хепбърн видяла и оценила комичното участие на капитана в предаването „*Всяка вечер*“, а после и в „*Добро утро, Америка!*“ В този смисъл тя смятала, че го познава отпреди големият ѝ мозък да я накара да замине за Гуаякил.

Капитанът се появил във „*Всяка вечер*“ две седмици след смъртта на Рой и бил първият, който разсмял Мери с глас след тъжното събитие. Тя се намирала в гостната на своята малка къща, заобиколена от всякъде с празни, обявени за продан жилища, и чула собствения си смях, когато капитанът говорел за еквадорския подводен флот, който по традиция потъвал под водата и повече не се показвал.

Тогава тя предположила, че фон Клайст много прилича на Рой и сигурно обича природата и техниката. Иначе защо ще го изберат за капитан на „*Баиа де Дарвин*“?

И големият ѝ мозък я накарал да изрече на глас към образа на капитана върху електроннолъчевата тръба, изпитвайки значително душевно притеснение, макар че нямало кой да я чуе: „Случайно да искате да се ожените за мен?“

В последствие се оказало, че Мери разбира малко повече от техника, отколкото капитанът, просто защото била живяла с Рой. Например след смъртта на Рой се оказало, че косачката е развалена. Мери успяла да смени свещта и тя проработила — нещо, на което капитанът не бил способен.

Тя също знаела много повече от него за островите. Именно Мери идентифицирала правилно острова, на който останали. А капитанът, като се мъчел да се опре на някои останки от самочувствието и авторитета си, заявил, че това е остров Рабида, което изобщо не било вярно, пък и самият той не бил виждал Рабида.

Мери разпознала Санта Росалия по преобладаващия вид чинки, които живеели там. Тези безлични птичета, извънредно скучни за повечето туристи и за учениците на Мери, за Чарлс Дарвин били

толкова интересни, колкото и големите сухоземни костенурки, синеногите рибояди, морските игуани и останалите тамошни твари. Работата е, че всички чинки много си приличали, но всъщност били разделени на тринайсет вида, а всеки вид използвал определена храна и собствен метод за доставяне то ѝ.

Чинките нямали близки роднини на южноамериканския континент или където и да е. Техните прародители сигурно били пристигнали с Ноевия ковчег или с растителен сал, понеже за една чинка било изключено да прелети хиляди километра през открития океан.

На острова нямало кълвачи, но един от видовете чинки се хранели с типична за кълвачите храна. Ала понеже нямали силни клюнове, те захапвали с тъпата си човчица клечица или бодил от кактус и изчовъркваха насекомите от скривалищата им.

Друг вид от чинките смучели кръв — преживявали, като кълвели дългата шия на някой нищо неподозиращ синеног рибояд, докато не избивали капчици кръв. Тогава птичките до насита си хапвали от чудесната храна. Човешките същества наричат този вид *Geospiza difficilis*.

Главното място за гнездене на тези странни чинки, тяхната Райска градина, бил остров Санта Росалия. Мери сигурно нямало и да е чувала за този отдалечен от останалата част на архипелага и рядко посещаван остров, ако не били рояците *Geospiza difficilis*. И положително нямало да говори толкова много за кръвопийците, ако това не били единствените чинки, към които учениците ѝ все пак проявявали малко интерес.

Макар че била чудесна учителка, тя влизала в тона на учениците и описвала тези чинки като „най-подходящите домашни питомци за граф Дракула“ Тя знаела, че напълно измисленият граф например се струвал на учениците ѝ много по-важен от Джордж Вашингтон, който само бил създал тяхната държава.

При това учениците знаели много повече за Дракула, така че Мери продължавала шегата, като подхвърляла, че в крайна сметка, Дракула можел и да не поиска да отглежда *Geospiza difficilis*, понеже, както тя казала, той бил *Homo transylvaniensis*, и спял през деня, докато *Geospiza difficilis* спели през нощта. И тя завършвала престорено тъжно: „Затова може би най-подходящи питомци за граф Дракула си

остават представителите на семейство *Desmodontidae*, което е научното название на прилепите вампири.“

Накрая за капак на шегата Мери казвала: „Ако попаднете на Санта Росалия и убиете представител на *Geospiza difficilis*, какво следва да направите, за да сте сигурни, че няма да възкръсне?“ Отговорът ѝ бил следният: „Разбира се, трябва да го заровите на кръстопът с късо копие, пронизващо сърцето му.“

За младия Чарлс Дарвин обаче най-забележителното за разните видове галапагоски чинки било, че те се стремели да се държат като голямото множество по-специализирани континентални птици. Той все още бил склонен да повярва, стига да му се сторело смислено, че всемогъщият Бог е създал всички твари такива, каквито Дарвин ги е видял при околосветското си пътуване. Но големият му мозък започнал да се чуди защо в случая с Галапагоските острови Създателят отредил всичко, вършено от континенталните птици, на тези в много отношения лошо приспособени пернати. Ако Създателят е смятал, че на островите трябва да има подобна на кълвач птица, какво му е попречило да създаде истински кълвач? Ако пък е смятал, че вампирът е добра идея защо, за Бога, не е отредил тези занимания на прилепите вампири, а не на чинките? Какви са тези чинки вампири?

Мери поставяла пред учениците горепосочения интелектуален проблем, и завършвала: „А сега да чуя вашето мнение, моля!“

Когато за пръв път слязла на сушата — на черния връх, който „*Baia de Darwin*“ заобиколил, Мери се препънала. Спряла падането си по такъв начин, че ожулила кокалчетата на дясната си ръка. Събитието не ѝ причинило болка. Тя набързо проверила колко е пострадала. Имало няколко драскотини, по които избили капчици кръв.

След което обаче една напълно безстрашна чинка кацнала на пръста ѝ Мери не се изненадала, понеже знаела много истории за

чинки, кацащи по човешки глави и ръце, по чаши и така нататък. Като новопристигнала, тя решила да приеме с радост това приветствие и без да помръдва ръка, заговорила мило на птичката:

— И коя от тринайсетте вида чинки си ти?

Птичката сякаш разбрала въпроса и се представила, като започнала да поглъща червените капчици от разранените кокалчета.

Тогава Мери отново обиколила с поглед острова, без през ум да ѝ минава, че ще живее там до края на живота си, осигурявайки хиляди поводи за нахранване на чинките вампири. И казала на капитана, към когото вече не изпитвала никакво уважение:

— Твърдиш, че това е остров Рабида, така ли?

— Да — рекъл той. — Убеден съм.

— Е, след всичко, което преживя, не ми е приятно да го кажа, но ти отново грешиш. Това трябва да е Санта Росалия.

— Откъде си толкова сигурна? — попитал той.

А тя отговорила:

— Тази птичка току-що ми го съобщи.

25.

На остров Манхатан Боби Кинг угасил осветлението в кабинета си, намиращ се най-горе в сградата на „Крайслер“, взел си довиждане със секретарката и тръгнал за дома. Той няма да се появи повече в нашия разказ. Оттук нататък нищо в неговите действия през последвалите усилни години, докато влезе през синия тунел в Отвъдния свят, няма да повлияе ни най-малко на бъдещата човешка раса.

В същия миг, когато Боби Кинг стигнал у дома си, в Гуаякил, *Дзенджи Хирогучи излизал от стаята си в хотел „Елдorado“, ядосан от своята бременна съпруга. Тя казала непростими неща за мотивите му при създаването на „Гокуби“ и „Мандаракс“. *Дзенджи чакал асансьора, щракал с пръсти и дишането му било много повърхностно.

Тогава в коридора се появило лицето, което той най-малко желал да види, според *Дзенджи — причината за всичките му беди: *Андрю Макинтош.

— А, тук ли си бил? — рекъл *Макинтош. — Тъкмо исках да ти кажа, че с телефоните става нещо. Щом ги оправят, ще ти съобща хубави вести.

*Дзенджи, чиито гени съществуват и днес, бил толкова ядосан от караницата с жена си, а сега и от *Макинтош, че не можел да говори. Затова набрал посланието си с бутоните на „Мандаракс“ и показал на *Макинтош думите върху малкия екран: *„В момента не желая да разговаряме. Много съм разстроен. Моля те, остави ме на мира.“*

Между другото, също като Боби Кинг, и *Макинтош няма понататъшно влияние върху човешката раса. Ако десет години по-късно дъщеря му се била съгласила да бъде изкуствено осеменена на Санта Росалия, работата можела да бъде съвсем друга. Смятам, че няма да сбъркам, ако кажа, че *Макинтош с удоволствие би участвал в опитите на Мери Хепбърн със спермата на капитана. Ако Сълини била порешителна, всички днес щяха да имат същите прадеди, както *Макинтош: суровите шотландски воители, отблъснали нашествието на

римските легиони преди толкова много години. Каква изпусната възможност! Както казвал „Мандарак“:

*„Това не можеше да стане, не бе осъществимо!“ —
по-тъжни думи от написаните тук едва ли има...*

Джон Грийнлийф Уитиър
(1807–1892)

— С какво мога да ти помогна? — попитал *Макинтош. — Готов съм на всичко, само кажи.

*Дзенджи установил, че не е в състояние дори да поклати глава. Единственото, което можел да направи, било да стисне очи. В този миг пристигнал асансьорът и *Дзенджи имал чувството, че главата му ще се пръсне на парчета, защото и *Макинтош влязъл вътре в него.

— Виж какво — рекъл *Макинтош, докато слизали, — аз съм твой приятел. С мен можеш да споделиш всичко. Ако с нещо съм те притеснил, можеш да ми кажеш „Майната ти!“, и аз ще бъда първият, който ще се съгласи с тебе. Грешките не са ми чужди. И аз съм човек.

Когато излезли във фоайето, големият мозък на *Дзенджи му дал съвсем безполезен, дори инфантилен съвет — да се отърве от *Макинтош, като изпревари в надбягване атлетичния американец.

Затова той веднага излязъл от хотела и хукнал към оградения с кордон район на „Кайе Диес де Агосто“, съпровождан от *Макинтош.

Двамата прекосили фоайето и излезли на слънце толкова бързо, че нещастният *фон Клайст, изправен зад тезгяха в коктейлбара, не успял дори да ги предупреди, и твърде късно извикал: „Моля ви! Моля ви! На ваше място не бих излизал навън!“ След което се втурнал подире им.

Много събития, чийто отзвук щял да се чува и след милион години, се случили в малко пространство от планетата за твърде кратко време. Докато нещастният *фон Клайст тичал подир *Макинтош и *Хирогучи, щастливият му брат си вземал душ в каютата, намираща се

точно до мостика на „*Baia de Darwin*“. Вършеното от него не било от особена важност за бъдещето на човечеството — той просто оцелял, останал жив, — но неговият пръв помощник Ернандо Крус щял да предприеме действие, оказало радикално влияние.

Крус бил във на палубата за слънчеви бани и неволно вперил поглед в единствения плавателен съд, който се виждал — колумбийския товарен кораб „*San Mateo*“, отдавна закотвен в устието. Крус бил набит, плешив мъж, горе-долу на възрастта на капитана, и бил направил с други кораби петдесет курса до островите и обратно. Той също така ръководил екипажа, докарал „*Baia de Darwin*“ от Малмьо. Ръководил и оборудването на кораба в Гуаякил, докато определеният за капитан Адолф фон Клайст обикалял Щатите с рекламна цел. Крус бил натъпкал големия си мозък със съвършени познания за всяка част на кораба — от мощните дизелови мотори в трюма до машинката за трошене на лед в бара на главния салон. Нещо повече, той знаел силата и слабостта на всеки член от екипажа, бил заслужил всеобщо уважение.

Това бил истинският капитан, който всъщност щял да управлява кораба, докато Адолф фон Клайст, който сега се плискал и пеел под душа, щял да очарова пътниците на вечеря, и след това да танцува поред с всички дами.

Крус изобщо не проявявал интерес към онова, което виждал — „*San Mateo*“ и големия сал от сплетени растения, насъбрали се около котвените въжета. Ръждясалото корабче станало вече част от пейзажа, все едно, че било бездушна скала. Сега обаче Крус забелязал малък танкер, спрял до „*San Mateo*“, и зареждащ го с дизелово гориво така, както крава храни телето си. Горивото се източвало през гъвкав маркуч. За мотора на „*San Mateo*“ това било майчино мляко.

Случило се така, че собствениците на „*San Mateo*“ получили голяма сума в щатски долари в замяна на колумбийски кокаин, и внесли контрабанда парите в Еквадор, където закупили не само дизелово гориво, но и най-скъпоценната от всички стоки: храна, горивото за човешките същества. Значи в известна степен все още имало международна търговия.

Крус не се заел да гадае какви са подробностите около корупцията, осигурила на „*San Mateo*“ гориво и храна, но той бил размишлявал върху корупцията като цяло и знаел: човекът,

притежаващ свободен капитал, независимо дали го заслужава, или не, може да се снабди с всичко, което пожелае. Такъв бил капитанът под душа, за разлика от Крус. Мъчително събираните цял живот спестявания на Крус, всичките в еквадорската валута сукре, се били превърнали в боклук.

Той завидял на въодушевлението, изпитвано от моряците на „*Сан Матео*“, които сега щели да се прибират у дома. Откакто се събудил призори, Крус сериозно се замислил дали да не си отиде у дома. Жена му била бременна, имал и единайсет деца, живеели в хубава къща край летището, обаче всички се страхували. Несъмнено имали нужда от него, но досега Крус не можел да си представи как е възможно да не изпълни дълга си и да напусне кораба по каквито и да е причини — това му се струвало един вид самоубийство, заличаване на всичко, бъдещо възхищение относно личността и репутацията му.

Сега обаче той решил независимо от всичко да напусне „*Баиа де Дарвин*“. Потупал парапета на палубата и казал тихо на испански: „Моите почитания, шведска принцесо! Ще си спомням за тебе!“

Неговият случай много напомня за Хесус Ортис, който прекъснал телефонната връзка на „Елдорадо“. До последния миг неговият голям мозък скрил от душата му своето заключение: че най-после е време за противообществени действия.

Така Адолф фон Клайст трябвало изцяло да поеме управлението, макар че в мореплаването бил невежа и не правел разлика между дрейф и драйфане, не знаел нищо за Галапагоските острови, нито как функционира и се поддържа кораб с такива размери.

Комбинацията между некомпетентността на капитана и решението на Ернандо Крус да се притече на помощ на собствената си плът и кръв на онова време може да е изглеждала пошла комедия, но за сегашното човечество тя има неоценимо значение. Толкова за съждението какво се смята за комедия, и какво — за сериозна драма.

Ако „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ беше протекло според предварителния план, разделението на задълженията между капитана и първия му помощник щяло да е типично, както ставало в управлението на много организации, преди милион години: представителният ръководител се занимавал със

светски глупости, докато така нареченият заместник се натоварвал с отговорността да проучи същността на работата и фактическото положение.

Обикновено и при най-добре управляваните държави на върха имало такава двойка, съществуваща в симбиоза. Когато си мисля за самоубийствените грешки, правени в по-стари времена от народите, осъзнавам, че онези общества са се опитвали да минат само с Адолф фон Клайст на върха, без Ернандо Крус. Твърде късно оцелелите членове на такъв народ, изпълзели от развалините на собствените си творения, схващали, че по време на агонията, която сами си докарали, на върха не е имало човек, който да е наясно със същността на работата и фактическото положение.

26.

Щастливият представител на рода фон Клайст, прародителят на всички, живеещи днес, бил висок и слаб, с нос като орлов клюн. Имал гъста къдрава коса, някога златиста, но сега бяла. Бил назначен за капитан на „*Baia de Дарвин*“ с уговорката, че първият помощник-капитан ще поеме цялата мисловна дейност. По същите причини и *Зигфрид станал управител на хотела: чичовците от Кито искали знаменитостите и ценната собственост да бъдат наглеждани от близки роднини.

Капитанът и брат му имали красиви къщи на хладните, забулени в мъглица хълмове край Кито, които повече нямало да видят. Те също така наследили значително богатство от убитата си майка и от дядовците и бабите си и по двете линии. И почти нищо не било в изгубилата стойността си еквадорска валута. Почти всичките им вложения се намирали в „Чейс Манхатан Банк“ в Ню Йорк, поради което били в щатски долари и японски йени.

Докато танцувал под душа, капитанът не смятал, че има причини за безпокойство, колкото и зле да изглеждало положението в Гуаякил. Каквото и да станело, Ернандо Крус щял да се справи.

Големият мозък на капитана му предложил мисъл, която според фон Клайст нямало да е зле да подхвърли на Крус, след като се избърше. Щом имало изгледи за дезертъорство, Крус можел да припомни на моряците, че формално погледнато „*Baia de Дарвин*“ е военен кораб, което означавало, че от избягалите ще се търси строга отговорност според военноморския правилник.

Този закон не струвал пет пари, но според него по документи корабът принадлежал към еквадорската флота. Самият капитан в ролята на адмирал бил приветствал присъединяването на кораба към военноморските сили още през лятото, с пристигането му от Малмьо. Тогава палубите не били облицовани и тук-таме по голия метал били пробити дупки за монтиране на картечници, ракетни установки, торпеда и така нататък, необходими в случай на война.

Тогава въоръженият кораб щял да участва в десанти, и както казал капитанът в предаването „*Всяка вечер*“, на всеки сто войници щели да се падат по десет бутилки „Дом Периньон“ и по едно биде.

Докато бил под душа, на капитана му хрумнали и други мисли, но всички те били свързани с Ернандо Крус. Например: ако пътуването се отложило, което било почти сигурно, тогава Крус с още няколко моряци щял да откара кораба някъде в тресавищата, далече от грабителите. Нямало как Крус да измисли причина и капитанът да участва в това.

Ако настъпела голяма суматоха и не можело да се намери сигурно място за кораба близо до града, Крус щял да го откара във военноморската база на галапагоския остров Балтра. И отново нямало да има причина за участието на капитана.

Ако ли пък знаменитостите от Ню Йорк все пак пристигнали на следващата сутрин (колкото и да било невероятно това), щяло да е жизненоважно капитанът да ги приветства на борда и да им вдъхне кураж. Докато ги чакали, Крус щял да премести „*Baia de Darwin*“ подалече от брега — там, където бил закотвен колумбийският товарен кораб „*San Mateo*“. Щял да върне кораба на пристана едва с идването на знаменитостите, за да се качат на борда, а после бързо да вдигне котва и да потегли далеч от опасностите, към открития океан, след което, в зависимост от развитието на нещата, можел и да предприеме обещаното пътешествие.

Най-вероятно обаче било Крус да откара кораба до някое по-сигурно от Гуаякил пристанище, но не и в Перу, Чили или Колумбия — с други думи, никъде по западния бряг на Южна Америка. Жителите на тези държави били изпаднали в бедствено положение точно както и еквадорците.

Панама била добра възможност.

При нужда Ернандо Крус щял да откара знаменитостите чак в Сан Диего. На кораба със сигурност храната и горивото били повече от достатъчно за толкова дълго плаване. По пътя знаменитостите можели да се свържат по телефона с приятелите и близките си и да ги уведомят, че независимо от лошите новини, идещи от всички краища на света, те както обикновено живеят в разкош.

Единственият план при извънредно положение, който капитанът не обмислил под душа, бил той да поеме управлението на кораба, като разчита само на помощта на Мери Хепбърн, да откара кораба до Санта Росалия и този остров да стане люлка на цялото човечество.

Ето един добре известен на „Мандаракс“ цитат:

„Дребната небрежност може да нанесе голяма вреда... Поради липса на гвоздей, подковата паднала; без подкова конят се съсипал, а без кон ездачът бил загубен“.

Бенджамин Франклин (1706–1790)

Да, обаче дребната небрежност много лесно може да стане причина и за добри новини. Поради липсата на Ернандо Крус от „*Baia de Darwin*“ било спасено човечеството. Крус никога не би насочил кораба към Санта Росалия.

В момента той се отдалечавал от пристанището в своя кадилак „Елдорадо“, чийто багажник бил натъпкан с деликатеси, предназначени за „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“. Още призори той бил откраднал тази храна за семейството си, дълго преди пристигането на армията и гладните тълпи.

Автомобилът, купен от Крус благодарение на подкупи, които той осигурил от оборудването и хранителните запаси на „*Baia de Darwin*“, имал същото име, както хотела — същото име, както името на легендарния град с големи богатства и възможности, които испанските прадеди на Крус безуспешно търсили. Прадедите му изтезавали индианците, за да им кажат къде е Елдорадо.

В днешно време не е възможно да си представиш, че някой изтезава някого. Как би могъл да хванеш някого, когото искаш да изтезаваш, след като имаш само плавници и уста? Сега, когато хората плуват толкова бързо и могат да остават под водата дълго време, как би могло да се организира нечие преследване? Човекът, когото смяташ да хванеш, не само че наглед почти няма да се различава от останалите, но би могъл да се скрие къде ли не, на каквато си иска дълбочина.

Ернандо Крус изпълнил своя дълг към човечеството.

И Перуанските военновъздушни сили скоро щели да дадат своя принос, но не и преди шест вечерта, след като *Андрю Макинтош и *Дзенджи Хирогучи загинали. В този миг държавата Перу щяла да обяви война на Еквадор. Перу била банкрутирала петнайсет дни преди Еквадор, така че там гладът бил много по-напреднал. Пехотинците си отивали у дома, като си вземали и оръжието. Можело да се разчита само на малкия перуански въздушен флот и военната хунта задържала положението, като снабдявала екипажите с най-добрата храна, която можела да открие.

Една от причините флотата да бъде бойна единица с такъв висок морал била, че снаряжението, купено на кредит и доставено преди банкрута, било извънредно модерно. Разполагали с осем нови френски изтребители бомбардировачи, и при това на всеки самолет имало разположена една американска ракета въздух-земя с японско компютърно управление, което я насочвало посредством радарни сигнали, или чрез топлинна регулация от самолетния мотор — в зависимост от нарежданията на пилота. От своя страна пилотът получавал нареждания от земен компютър и от компютъра в кабината си. Бойната глава на всяка ракета се състояла от нов израелски експлозив, способен да нанесе една пета от пораженията на атомната бомба, хвърлена от Съединените щати върху майката на Хисако Хирогучи през Втората световна война.

Официалната причина, изтъкната от перуанската хунта за войната била, че Галапагоските острови по право принадлежат на Перу и Перу ще си ги възвърне.

В днешно време никой не е достатъчно умен, за да изработи оръжията, които са имали някога дори най-бедните народи. При това оръжията били използвани непрекъснато. През целия ми живот нямаше и един ден, в който някъде на планетата не бушуваха поне три войни.

А законът за естествения подбор не съумяваше да се справи с новите технологии. Няма женски индивид (с изключение може би на

женския носорог) в състояние да роди малко, което да е устойчиво на огън, на бомби или на куршуми.

Най-голямото постижение на закона за естествения подбор по мое време беше някой и друг индивид, който не се бои от нищо, макар да съществуваха толкова страшни неща. Познавах няколко души от този род във Виетнам — в степента, в която такива хора могат да се познават. Такъв човек беше и *Андрю Макинтош.

27.

Сълини Макинтош не повярвала, че баща ѝ е мъртъв докато не се събрала с него в далечния край на синия тунел към Отвъдния свят. Дотогава била сигурна само, че той е излязъл от стаята ѝ в „Елдорадо“ и е разменил няколко думи с *Дзенджи Хирогучи в коридора. После двамата слезли с асансьора. От този миг нататък тя не научила нищо повече и за двамата.

Между другото ще ви разкажа историята на нейната слепота. Сълини имала *ретинитис пигментоза* — заболяване, причинено от увреден ген, наследяван по майчина линия. И тя го наследила от майка си, която виждала отлично и била скрила от съпруга си вероятността да има такъв ген.

Това е още една болест, позната на „Мандаракс“, тъй като е между най-важните от хилядата сериозни болести на *Homo sapiens*. На Санта Росалия, когато Мери задала този въпрос на „Мандаракс“, той обявил случая на Сълини за тежък, понеже била сляпа по рождение. При ретинитис пигментоза било по-обичайно засегнатите от болестта да виждат света ясно за дълъг период, понякога за цели трийсет години, казал „Мандаракс“, синът на „Гокуби“. „Мандаракс“ също така потвърдил онова, което самата Сълини казала на Мери: че ако роди, вероятността бебето да е сляпо е петдесет процента. А ако бебето е момиче, независимо дали е сляпо, или не, ще има петдесет процента вероятност и неговите деца да са слепи.

Изумително е, че два относително редки наследствени дефекта, каквито са ретинитис пигментоза и хорейта на Хънтингтън, успели да причинят толкова тревоги на първите заселници в Санта Росалия, които били само десет на брой.

Вече споменах, че за щастие капитанът не се оказал преносител. Сълини обаче положително щяла да бъде преносителка. Но въпреки това смятам, че дори ако тя се беше размножила, днешното човечество

нямаше да страда от ретинитис пигментоза, благодарение на закона за естествения подбор, на акулите и на китовете убийци.

А ето как нелепо загинали бащата на Сълини и *Дзенджи Хирогучи, докато тя и кучето ѝ Казак слушали врявата, вдигана от тълпата навън: двамата били улучени от куршум в главата изотзад, така че изобщо не разбрали какво ги сполетява. А трябва да се признае, че застрелялият ги човек също има мъничък принос към последствията, които се усещат и след милион години. Нямам предвид това, че ги застрелял. Имам предвид, че войникът разбил задната врата на един разнебитен магазин за сувенири, който гледал към „Елдорадо“.

Ако той не беше разбил магазина, положително сега човешката раса щеше да е изтрита от лицето на Земята. Говоря сериозно. Всеки, който е жив днес, трябва да благодари на Бога, че този войник е бил безумен.

Казвал се редник Хералдо Делгадо и бил дезертирал от своята част, като си взел аптечката, манерката, войнишкия нож, автомата, две гранати и няколко пълнителя с патрони. Бил едва осемнайсетгодишен, с параноидна шизофрения. Изобщо не е трябвало да му се дава оръжие.

Неговият голям мозък му казвал какви ли не неща, които не били верни: че е най-добрият танцьор на света, и че е син на Франк Синатра, че ония, които му завиждат, дето танцува толкова хубаво, се опитват да унищожат умствените му способности с малки радиоапарати, и така нататък.

Делгадо, изправен пред глада, както толкова много хора в Гуаякил, смятал, че големият му проблем са враговете с малки радиоапарати. И когато разбил задната врата на магазина, който явно бил приключил курса, за него това не бил магазин за сувенири. За него това било седалището на еквадорския балет „Фолклор и ко“ и войникът щял да получи възможност да докаже, че е най-големият танцьор на света.

И в днешно време има хора с халюцинации, реагиращи бурно на всякакви неща, които всъщност не са се случили. Това може да е

наследство от канкабоните. Но сега такива хора няма как да разполагат с оръжие, и от тях лесно се бяга с плуване. А дори да намерят граната, картучница, нож или каквото и да е от някогашните оръжия, как биха могли да го използват с плавниците и устите си?

В Коухоуз, когато бях малък, веднъж моята майка ме заведе на цирк в Олбъни, макар че не бяхме заможни и татко не одобряваше цирковете. Имаше дресирани тюлени и морски лъвове, които можеха да крепят топки върху носовете си, да надуват тръби, да пляскат перки по даден знак и така нататък.

Но те никога не биха могли да заредят и насочат картучница, да дръпнат предпазителя на граната и да я хвърлят с някаква точност на определено разстояние.

А сега ще разкажа за това как човек като Делгадо попаднал в армията. Той изглеждал нормално и се държал нормално, когато разговарял с набиращия войници офицер, точно както беше с мен, когато се записах в американската морска пехота. А Делгадо постъпил в армията предното лято, горе-долу по времето, когато умрял Рой — за краткосрочна служба, специално свързана с „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“. Той трябвало да участва в лъскавата почетна рота, която да марширува пред госпожа Онасис и останалите. Щели да бъдат с автомати и каски, но естествено без истински амуниции.

А Делгадо марширувал отлично, чудесно лъскал месинговите копчета и обувките си. Скоро обаче Еквадор се разтърсил от икономическата криза, и на войниците раздали истински патрони.

Делгадо е мъчителен пример за бърза еволюция, но така беше с всеки войник. Когато изкарах новобранския лагер на морската пехота, пратиха ме във Виетнам и ми връчиха истински патрони, аз почти по нищо не приличах на безпомощното животно, което бях в цивилния живот. И извърших още по-лоши неща, отколкото Делгадо.

И така: магазинът, който Делгадо разбил, се намирал в блок със заключени административни помещения, гледащ към „Елдорадо“. Войниците, опънали бодлива тел около хотела, оставили и магазините в обкръжението. Затова когато Делгадо разбил задната врата на един от тях, а после отключил предната врата, леко я открехнал и надникнал навън, той вече бил направил пробив в бариерата, през който можел да мине някой друг. Тази дупка в оградения район била приносът на Делгадо към бъдещето на човечеството, понеже в скоро време през нея щели да минат много важни хора, за да стигнат до хотела.

Когато Делгадо надникнал през процепа на вратата, той видял двама от враговете си. Единият размахвал малко радио, което можело да стопи мозъка на Делгадо — поне така си мислел той. Но това не било радио. Това бил „Мандаракс“, а двамата предполагаеми врагове били *Дзенджи Хирогучи и *Андрю Макинтош. Те крачели забързано отсам барикадата, както подобавало, понеже били гости на хотела.

* Хирогучи все още се задъхвал от гняв, а *Макинтош му се подигравал, че гледа толкова сериозно на живота. Минали точно покрай магазина, където се спотайвал Делгадо. Тогава Делгадо излязъл на прага и ги застрелял с убеждението, че върши това при самозащита.

Така че вече няма причина да слагам звездички пред имената на Дзенджи Хирогучи и Андрю Макинтош. Правех го само, за да напомня на читателите, че те са двамата от шестимата гости в „Елдорадо“, които ще умрат преди залез-слънце.

Те вече са мъртви, а слънцето залязло над един свят, където преди милион години хората вярвали, че оцеляват само приспособените видове.

Оцелелият Делгадо отново се скрил в магазина и тръгнал към задната врата, където очаквал да открие още врагове, които да надживее.

Но отвън имало само шест тъмнокожи просячета, до едно момиченца. Когато страшният, полудял войник изскочил сред децата с готово да сее смърт оръжие, те били твърде гладни и примирени със смъртта, за да побегнат. Вместо това зяпнали, започнали да въртят очи,

потупвали коремчетата и сочели към гърлата си, за да покажат колко са гладни.

По това време децата в целия свят, а не само в задните улички на Еквадор, се държали така.

Тогава Делгадо просто продължил да върви. Никой не го хванал, не го наказал, нито го настанил в болница. Той бил един от многото войници в града, така че никой не се вгледал в лицето му, заслонено от стоманената каска, което и бездруго не се различавало от останалите лица. И понеже бил оцелял, на следващия ден Делгадо изнасиллил една жена и така станал баща на едно от последните десетина милиона деца, които се родили на Южноамериканския континент.

* * *

След като Делгадо се махнал, шестте момиченца влезли в магазина и го претършували за храна или за нещо, което да разменят за храна. Те били сирачета от екваториалните гори в планините далече, далече на изток. Родителите им измрели от инсектицидите, разпръснати със самолет, а един пилот докарал момиченцата в Гуаякил, където те станали деца на улицата.

Те били в общи линии индианчета, но имали и негърски прадеди — африкански роби, които избягали преди много време в екваториалните гори.

Децата били от племето канка-боно. Те щели да достигнат полова зрялост на Санта Росалия, където, заедно с Хисако Хирогучи, да станат майките на цялото съвременно човечество.

Преди обаче да стигнат до Санта Росалия, те трябвало да стигнат до хотела. И ако редник Хералдо Делгадо не бил направил пробив през магазина, войниците и барикадите положително щели да попречат на децата.

28.

На Санта Росалия тези деца станали шестте Еви за Адам — за капитан фон Клайст, а в Гуаякил попаднали единствено благодарение на младия еквадорски пилот Едуардо Хименес. В деня, когато погребали Рой Хепбърн предишното лято, като пилотирал своя хидроплан, който можел да поеме четирима пътници, Хименес прелетял над екваториалната гора близо до изворите на река Типотини, която вместо да тече към Пасифика се вливала в Атлантика. Току-що бил оставил един френски антрополог и екипировката му близо до границата с Перу, по течението на реката, където французинът възнамерявал да търси загадъчните канка-бони.

Следващото кацане на Хименес щяло да бъде в Гуаякил, отстоящ на петстотин километра зад високите зъбери на две планински вериги. От Гуаякил трябвало да вземе двама аржентински милионери и да ги закара до площадката за кацане на остров Балтра, където те щели да наемат корабче и екипаж за спортен риболов в открито море. При това нямало да се задоволят с каквато и да е риба. Надявали се да уловят на въдицата си големи бели акули — същите морски твари, които трийсет и една години по-късно щели да глътнат Мери Хепбърн, капитан фон Клайст и „Мандарак“.

* * *

От въздуха Хименес забелязал следните букви, изписани със стъпки върху тинестия речен бряг: SOS. Той кацнал в реката, след което хидропланът прегазил като патица до сушата.

Бил посрещнат от католически свещеник — от осемдесетгодишния ирландец отец Бърнард Фицджералд, който живеел сред племето канка-боно от половин век. С него имало шест момиченца, последните канка-боно. Буквите били изписани от свещеника и децата.

Между другото отец Фицджералд имал общи корени с Джон Ф. Кенеди, първия съпруг на госпожа Онасис и трийсет и петия президент на САЩ. Ако отецът се беше събрал с индианка (но това, разбира се, не станало), днес всички можеха да претендират, че имат ирландска синя кръв, макар че днес всъщност никой не претендира за нищо.

Само след деветина месеца живот хората забравят дори кои са майките им.

Когато цялото племе било обгазено, момичетата се намирили при отец Фицджералд, за да пеят в хор. Някои от жертвите още не били умрели и старият свещеник щял да остане при тях. Той обаче искал Хименес да отведе децата някъде, където да се погрижат за тях. Така че само за пет часа момиченцата прелетели от Каменната ера в Електронната ера, от сладководните блатата на джунглата до възсолените мочурища на Гуаякил. Те говорели само езика на канка-боните, който можел да бъде разбран само от няколкото умиращи техни роднини в джунглата, а също и — както се оказало — от един гаден бял човек в Гуаякил.

Хименес бил от Кито и нямал жилище в Гуаякил, където да подслони децата. Той самият бил настанен в хотел „Елдорадо“, в същата стая, по-късно заета от Сълини Макинтош и нейното куче. По съвет на полицията пилотът отвел момичетата в сиропиталището редом с катедралата в центъра на града, където монахините с радост приели да се грижат за децата. Все още имало много храна, достатъчна за всички.

После Хименес се прибрал в хотела и разказал тази история на бармана, който бил Хесус Ортис — същия човек, по-късно прекъснал връзката на хотела със света.

Хименес е един от авиаторите, които имат голямо значение за бъдещето на човечеството. Другият бил американецът Пол У. Тибетс. Тибетс хвърлил атомната бомба върху майката на Хисако Хирогучи през Втората световна война. Ако Тибетс не беше хвърлил бомбата, може би хората и бездруго щяха да станат космати. Но това несъмнено е станало по-бързо благодарение на него.

Сиропиталището се заело да търси човек, владеещ канка-бонски, за да бъде преводач. Появил се един възрастен пияница и крадец на дребно, чистокръвен бял, който за голяма изненада всъщност се падал дядо на най-светлокожото момиченце. Като млад той се скитал из екваториалните гори в търсене на скъпоценни изкопаеми и живял три години сред канка-боните. Тъкмо той приветствал идването на отец Фицджералд в племето, когато свещеникът пристигнал от Ирландия.

Мъжът се казвал Доминго Кезеда и бил от прекрасно семейство. Баща му оглавявал философския факултет в главния университет на Кито. Ако изпитваха такава нужда, днешните хора можеха да претендират, че са потомци на няколко поколения испански интелектуалци.

В Коухоуз, когато бях малък, и не можех да се похваля, че направлявам с нещо живота на малкото ни семейство, моята майка ми каза, че в жилите ми тече кръвта на френски благородници. Според нея да не беше Великата френска революция, аз щях да живея в замък сред обширно имение. Това — по нейна линия. Според майка ми в известен смисъл аз бях роднина и на Картър Браксгън, един от хората, сложили подписа си под Декларацията за независимост. Тя каза, че заради кръвта, течаща в жилите ми, аз трябва да ходя с гордо вдигната глава.

Това ми се стори много хубаво. Затова обезпокоих баща си, седнал пред пишещата машина, и го попитах какви са прадедите ми по негова линия. Тогава не знаех значението на думата „сперма“, така че изминаха няколко години, докато проумея отговора му. „Мило момче — каза ми той, — ти си потомък на много поколения решителни и изобретателни микроскопични попови лъжички, всяка от които е излизала победител.“

Старият Кезеда, миризлив като бойно поле, казал на момичетата, че трябва да се доверяват само на него, с което те лесно се съгласили, след като той се явявал дядо на едно от децата и бил единственият човек, който можел да разговаря с тях. Нямало как да не вярват на всяка негова дума. Не разполагали с възможност да проявяват скептицизъм, понеже новата обстановка напълно се различавала от

екваториалната гора. Децата знаели много истини, които били готови да отстояват, гордо и упорито, но сред тях нямало никоя, която да се приложи към видяното в Гуаякил, освен една — класическото фаталистично вярване в градската среда отпреди милион години: роднините никога не ти напакостват. Ала всъщност Кезеда искал да ги изложи на ужасни опасности като крадци и просяци, и — веднага щом му дойде времето — като проститутки. Щял да направи това, за да утоли жаждата на големия си мозък за самоуважение и алкохол. Така най-после щял да стане богат и важен човек.

Той водел момичетата на разходки из града и монахините смятали, че им показва парка, катедралата, музеите и така нататък. А Кезеда всъщност ги учел защо трябва да мразят туристите, как да ги откриват и мамят, и къде е най-вероятно туристите да си държат парите. Забавлявали се с играта да забелязват полицаите, преди те да ги забележат и запомняли подходящи места в центъра за укриване на откраднатото, в случай че някой враг се опита да ги хване.

Първата седмица в града всичко това било на шега. Но след това дядко Доминго Кезеда и момичетата изчезнали и за монахините, и за полицията. Старият подъл прародител на цялото човечество завел момичетата в една празна барака на пристанището — барака, принадлежаща на единия от двата по-отдавнашни екскурзионни кораби, на които „*Baia de Darwin*“ щял да съперничи. Бараката била празна, понеже туризмът западнал дотам, че въпросният стар кораб не се използвал.

Момичетата поне били заедно. И в първите години на Санта Росалия, докато Мери Хепбърн не ги дарила с бебета, ето за какво били най-благодарни те: че поне са заедно, говорят на родния си език, имат своите религиозни вярвания, шеги, песни и така нататък.

А ето какво оставили момичетата на децата си от Санта Росалия, когато едно по едно влизали през синия тунел в Отвъдния свят: оставили им утехата да са заедно, канка-бонския език, религията, шегите и песните на канка-боните.

В онези лоши дни някога в Гуаякил старият Кезеда предложил миризливото си тяло с опитна цел, така че колкото и малки да били момичетата, да се научат на основните сръчности и умения, необходими на всяка проститутка.

Няма съмнение — момичетата имали нужда от избавление много преди икономическата криза. А в рамката на единствения пращен прозорец на бараката, използвана за това отвратително училище, се виждала кърмата на закотвения отвън „Баиа де Дарвин“. Момичетата изобщо не подозирали, че скоро красивият бял кораб ще се превърне в техния Ноев ковчег.

* * *

Накрая момичетата избягали от стареца. Заживели по улиците, като продължавали да просят и да крадат. Но по причини, които не им били ясни, ставало все по-трудно и по-трудно да намират туристи, докато се стигнало дотам, че сякаш никъде нямало храна. Децата вече били наистина гладни, затова се приближавали до всеки срещнат със зейнали усти, въртели очи и сочели малките си гърла, за да покажат колко отдавна не са яли.

Късно един следобед вниманието им привлякла врявата на тълпата, обкръжила „Елдорадо“. Видели, че задната врата на един магазин е разбита, и оттам излиза Хералдо Делгадо, току-що застрелял Андрю Макинтош и Дзенджи Хирогучи. Тогава децата влезли в магазина и излезли през предната врата. Така попаднали в оградения с войнишки кордон район и нямало кой да им попречи да влязат в „Елдорадо“, където потърсили пощада от Джеймс Уейт, седнал в коктейлбара.

29.

Междувременно Мери Хепбърн се самоубива в стаята си, легнала на кревата с полиетиленовата опаковка от роклята в стил „Джаки“ върху главата. Пликът вече бил замъглен от нейното дишане и Мери започнала да халюцинира, че е голяма земна костенурка, обърната възник в горещия и влажен трюм на едновременен кораб. Размахвала безпомощно лапи във въздуха, точно както би правила една земна костенурка, обърната по гръб.

Както тя била разказвала често на учениците си, корабите, прекосяващи Пасифика, обикновено спирали на Галапагоските острови и хващали беззащитните костенурки, които, обърнати по гръб, месеци наред оставали живи без храна и вода. Костенурките били бавни, кротки, огромни и в изобилие. Моряците ги ловели без страх, че могат да бъдат одраскани или ухапани. После ги завличали до големите корабни лодки, чакащи край брега, използвайки собствените безполезни доспехи на животните като шейни.

Складирали ги в тъмното, обърнати по гръб, и преставали да се занимават с тях, докато не дойдело време да ги изядат. За моряците красотата на костенурките се криела във факта, че са прясно месо, което нито трябва да се замразява, нито да бъде веднага изядано.

Всяка учебна година в Илиъм Мери можела да преброи няколко ученици, възмутени, че човешките същества са проявили такава жестокост към доверчивите твари. Това ѝ давало възможност да каже, че дълго преди да се появи животното човек, природните закони се били отнесли грубо с тези костенурки.

Някога те били милиони и тромаво се движели по всяко късче суша с умерен климат, казвала тя.

По-късно обаче някои дребни животни се превърнали в гризачи. Те лесно откривали и изядали костенурките яйца. Изядали ги до последното яйце.

Така че много бързо с костенурките било свършено, освен с онези, останали на малкото острови, където нямало гризачи.

Цяло пророчество е, че Мери се схващала като земна костенурка, докато се задушавала — защото онова, което някога се случило с костенурките, започнало да се случва и с много представители на човечеството.

Някакво ново създание, невидимо за невъоръжено око, изяждало всичките яйца на човешките яйчници, започвайки от годишния панаир на книгата във Франкфурт, Германия. Жените на панаира усещали, че леко покачват температура, която минавала след ден-два, и понякога се съпровождала от смущения в зрението. След което те ставали точно като Мери Хепбърн: вече не могли да имат деца. Не открили начин да се преборят с тази болест. И фактически тя се разпространила навсякъде.

Историята как силните земни костенурки били почти изтребени от дребните гризачи е още една история за Давид и Голиат. Но има и друга такава история.

Мери стигнала толкова близо до смъртта, че видяла синия тунел към Отвъдния свят. В същия миг тя възроптала срещу големия си мозък, който я бил докарал толкова далеко. Махнала увития около главата ѝ плик и вместо да умре, слязла във фойето, където заварила Джеймс Уейт да храни с фъстъци, маслини, череша и лук, взети от бара, шестте момичета от племето канка-боно.

Тази картина на недодялана благотворителност щяла да остане запечатана в нейното съзнание до края на живота ѝ. Мери щяла да повярва завинаги, че Уейт е благородно, състрадателно и любещо човешко същество. И понеже по-късно той умрял от инфаркт, не се случило нищо, което да промени високото ѝ мнение за този отвратителен човек.

Отгоре на всичко Уейт бил и убиец.

Ето какво убийство извършил...

Когато бил хомосексуална проститутка на остров Манхатан, един разплут плутократ в някакъв бар го попитал дали знае, че етикетът с цената все още стои прикачен към подгъва на красивата му нова синя велурена риза. В жилите на мъжа течала кралска кръв! Това бил Ричард, принц на Хърватско и Славония, пряк потомък на

английския крал Джеймс I, на немския император Фридрих III, австрийския император Франц Йосиф и на френския крал Луи XV. Той държал магазин за антики в северната част на авеню „Мадисън“ и не бил хомосексуалист. Искал младият Уейт да го души с широкия копринен колан от халата му, а когато остава съвсем малко да умре, да разхлаби колана.

Принц Ричард имал жена и две деца, които заминали на ски в Швейцария, а жена му била достатъчно млада и все още имала овулация, така че младият Уейт може би е попречил да се роди още един преносител на тези благородни гени.

Има и още нещо: ако принц Ричард не бил убит, той и жена му можели да бъдат поканени от Боби Кинг да участват в „Най-голямото пътешествие сред природата на двайсети век.“

Вдовицата на принц Ричард станала преуспяващ дизайнер на вратовръзки и се нарекла „принцеса Шарлот“, макар че била от прост произход, дъщеря на майстор на покриви от Статън Айланд и не заслужавала такава титла или използването на фамилен герб. Въпреки това на всяка вратовръзка имало герб.

Покойният Андрю Макинтош притежавал няколко връзки на „принцеса Шарлот“.

Уейт проснал възникването на затлъстелия, останал без врат благородник на леглото с балдахин, което според принца принадлежало на Елеонор от Палатинат-Нюбург, майката на унгарския крал Йосиф I. Уейт го вързал за четирите дебели стълба на балдахина с предварително приготвени найлонови въжета. Те били скрити в тайно чекмедже под драперията в долната част на леглото. Чекмеджето било старо и едно време Елеонор от Палатинат-Нюбург пазела в него любовните си тайни.

— Вържи ме много здраво, за да не мога да се измъкна — казал принц Ричард на младия Уейт, — но гледай да не прекъснеш кръвообращението. Не искам да получавам гангрена.

Големият му мозък го карал да върши това поне веднъж месечно през последните три години: наемал непознати, които да го вържат и

да го душат известно време. Ама че система за оцеляване!

Ричард, принц на Хърватско и на Славония, може би пред присъстващите призраци на своите прадеди, дал указания на младия Джеймс Уейт да го души до мига, когато загуби съзнание. После Уейт, който му се представил като „Джими“, трябвало да брои бавно до двайсет, както следва: „Хиляда и едно... хиляда и две...“ и така нататък.

Може би пред погледите на крал Джеймс, император Фридрих, император Франц Йосиф и крал Луи принцът, един от няколкото претенденти за югославския престол, предупредил „Джими“ да не докосва нито тялото, нито облеклото му, освен колана около шията. Той щял да изпита оргазъм, но „Джими“ не трябвало да ускорява това събитие с устата или ръцете си. „Не съм хомосексуалист — казал принцът на Джими. — И те наех като камериер, а не като проститутка... Може би ще ти е трудно да го повярваш, Джими — продължил той, — ако водиш такъв живот, какъвто аз смятам, че водиш, но за мен това е възвишено преживяване, затова нека си остане възвишено. С други думи, няма да ти дам сто долара бакшиш. Ясно ли е? Аз съм необикновен човек.“

Той не казал на Уейт, но неговият мозък му предлагал забележителен филм, докато бил в безсъзнание. Виждал се единият край на огъваща се синя тръба с диаметър около пет метра, през която можел да мине камион, осветена отвътре като фуния на торнадо. Но не бучала като торнадо. Вместо това от далечния край, който бил на около петдесет метра, се чувала неземна музика, като от стъклена хармоника. В зависимост от това как се завъртала тръбата, принц Ричард мярвал и отвора в далечния край — златна точица и намек за зеленина.

Това, разбира се, бил тунелът за Отвъдния свят.

Уейт сложил малка гумена топка в устата на вероятния освободител на Югославия, както му било наредено, и запушил устата с предварително приготвено парче лейкопласт, залепено за единия стълб.

После удушил принца, като прекъснал притока на кръв към големия му мозък и притока на въздух към дробовете му. Вместо бавно да брои до двайсет, след като принцът изгубил съзнание, преживее оргазма си и види извиващата се тръба, Уейт бавно броил до триста. Това продължило пет минути.

Случилото се, не било нещо, което Уейт специално искал. Идеята била на големия му мозък.

Ако го изправели на съд за убийство, за непредумишлено убийство или за каквото и да е според названието, с което властите биха нарекли това престъпление, Уейт вероятно щял да твърди, че в момента бил загубил разсъдъка си. Би заявил, че за миг големият му мозък просто не е работил правилно. Преди милион години не е имало човек, който да не е знаел какво означава това.

Оправданията за проблеми с мозъка били главната тема на тогавашните разговори: „Прощавай!“, „Извини ме“, „Надявам се, че не те ударих“, „Не мога да повярвам, че аз съм го направил“, „Толкова бързо стана, че нямах време да мисля“, „Застрахован съм за такива случаи“, „Ще мога ли някога да си го простя?“, „Не предполагах, че е зареден“, и така нататък, и така нататък.

По извезаните с гербове копринени чаршафи на принца имало капчици и големи капки сперма, пълна с кралски попови лъжички, надпреварващи се за някъде. Младият Уейт излязъл от тройния апартамент на „Сътън Плейс“. Нищо не бил откраднал, не оставил и отпечатъци. Портиерът, който го видял да влиза и да излиза, не успял да опише подробно външността му на полицията. Казал само, че е бял, млад и строен, облечен със синя велурена риза, от която още виси етикетът с цената.

И в милионите кралски попови лъжички върху копринен чаршаф, които се движат без цел, имало нещо пророческо. По отношение на човешката сперма целият свят, с изключение на Галапагоските острови, щял да стане като този копринен чаршаф.

Смея ли да добавя: „И то тъкмо навреме“?

30.

Сега ще сложа звездичка пред името *Джеймс Уейт посочвайки, че подир *Зигфрид фон Клайст ще дойде и неговият ред. *Зигфрид ще влезе в тунела пръв, след около час и половина, а *Уейт ще умре след около четиринайсет часа, като първо се ожени за Мери Хепбърн на палубата за слънчеви бани на „*Baia de Darwin*“, когато корабът е вече далеко в морето. Както казвал „Мандаракс“ преди толкова много години:

„Добре е всичко, свършващо добре.“

Джон Хейуд (1497–1850?)

Това със сигурност се отнася до живота на *Джеймс Уейт. Той дошъл на този свят като дете на дявола (така смятали), и пораженията се проявили почти незабавно. Сега обаче, много близко до края, той с радостно изумление хранел момиченцата от племето канка-боно. Те изпитвали голяма благодарност, и да им помогне се оказало много лесно, понеже в бара било пълно с всякакви закуски, гарнитурни и подправки. Възможността да направи благодеяние досега не се била представила на *Уейт, но ето че сега това страшно му харесало. За тези деца *Уейт въплъщавал самия живот.

После се появила вдовицата Хепбърн, а той цял следобед се надявал на това. И нямало нужда да спечелва доверието ѝ. Веднага ѝ допаднал, както хранел децата, и тя му казала, понеже предишната вечер била видяла много гладни деца по пътя от международното летище „Гуаякил“ до хотела: „Много хубаво, много хубаво!“ Тогава решила (и никой не можел да я разубеди), че този човек е видял децата отвън и ги е прибрал, за да ги нахрани.

— Защо не мога да бъда като вас? — продължила Мери. — Стоях си горе в стаята, без да правя нещо, обзета от съжаление към себе си, а трябваше да съм тук, и като вас да споделям с клетите деца каквато

храна имаме! Много ме е срам, но напоследък мозъкът ми просто не е наред. Понякога изпитвам желанието да го убия!

Тя заговорила децата на английски — език, който те никога нямало да научат. Попитала ги вкусно ли е, къде са родителите им и тям подобни.

Момиченцата никога не научили английски, защото от самото начало на Санта Росалия канка-бонският бил езикът на мнозинството. След век и половина това щял да стане езикът на мнозинството от човечеството. Цели четирийсет и две години след това канка-бонският остава единственият език на хората.

Нямало неотложна нужда Мери да търси за децата по-подходяща храна. Диетата от фъстъци и портокали от големите запаси на бара била идеална. Децата изплювали всичко, което не им понасяло — черешите, зелените маслини и малките лукчета. Можели да се хранят без чужда помощ.

Така че Мери и *Уейт разполагали с време да гледат, да приказват и да се опознаят. *Уейт казал, че според него хората са поставени на Земята, за да си помагат, и той затова хранел децата. Казал също, че децата са бъдещето на света и следователно — най-голямото природно богатство на планетата. После добавил:

— Позволете ми да ви се представя. Аз съм Уилард Флеминг от Мус Джо, Саскачеван.

Мери също казала коя е и с какво се занимава — бивша учителка и вдовица.

Той споделил колко се възхищава от учителите, колко голямо значение са имали те за него на млади години.

— Ако не бяха учителите ми в гимназията — казал той — никога нямаше да завърша Масачузетския технологичен институт. Сигурно изобщо нямаше да завърша дори колеж и щях да си остана автомонтьор като баща си.

— А какво стана от вас? — попитала тя.

— Нула, пресечена на четири, след като съпругата ми умря от рак — рекъл той.

— О, моите съболезнования! — възкликнала Мери.

— Е, вие нямате никаква вина.

— Така е — съгласила се тя.

— А преди това бях инженер и се занимавах с вятърни мелници — продължил, той. — Хрумна ми безумната идея, че тази екологично чиста енергия си стои неизползвана. Това изглежда ли ви безумно?

— Идеята ви е прекрасна — казал Мери. — Ние със съпруга ми често я обсъждахме.

— Компаниите, произвеждащи топлина и електрическа енергия, ме мразеха. Петролните магнати, въгледобивните магнати и тръстът за атомна енергия също ме мразеха.

— Не се и съмнявам!

— Вече могат да не се притесняват — продължил той. — След смъртта на жена ми сложих точка и оттогава скитам по света. Дори не зная какво търся. Много се съмнявам, че мога да намеря нещо, което си струва. В едно само съм сигурен: никога вече няма да обикна.

— Толкова много можете да дадете на света! — възкликнала Мери.

— Ако някога отново обикна — подхвърлил той, — това няма да е някоя от глупавичките, хубавички, пухкави женички, по които си падат мъжете сега. Вижда ми се непоносимо.

— И аз така мисля — съгласила се тя.

— Доста съм разглезен.

— Сигурно сте го заслужавали.

— И сега се питам: „Каква полза от парите?“ Убеден съм, че вашият съпруг е бил съпруг на място, както и моята съпруга...

— Съпругът ми наистина беше добър човек — каза Мери. — Беше направо чудесен.

— Значи и вие сигурно си задавате същия въпрос:

„Каква полза от парите, щом човек е сам?“ Да речем, вие имате милион долари...

— Божичко, нищо подобно нямам!

— Добре тогава, имате сто хиляди...

— Това повече се доближава до истината — съгласила се тя.

— Но сега тези пари са боклук, нали? Може ли с тях да се купи щастие?

— Е, все пак може да се осигурят определени удобства — рекла Мери.

— Сигурно имате хубава къща — подхвърлил *Уейт.

— Не е лоша — каза Мери.

— Сигурно имате и кола, или дори две-три коли — казал той.

— Колата е една — рекла тя.

— Ловя се на бас, че е мерцедес.

— Не, джип е.

— И положително имате ценни книжа, както имам и аз.

— Компанията на Рой имаше програма за закупуване на акции.

— Разбира се. Програма за осигуровка, програма за пенсиониране, както и всички останали мечти на средната класа за спокоен живот.

— И двамата работехме — обяснила Мери. — И двамата имахме принос.

— Не бих се събрал с жена, която не работи — казал *Уейт. — Жена ми работеше за телефонната компания. След като почина, сумата, която се изплаща при смърт на служител, се оказа доста голяма. Но от това само ми се доплака. Парите просто ми напомнях колко празен е станал животът ми. Както и малката ѝ кутия с бижута — пръстените и колиетата, които съм ѝ подарявал в течение на години, а нямаме деца, които да ги наследят.

— И ние нямахме деца — каза Мери.

— Струва ми се, че между нас има много общо — заключил той. — Е, на кого ще оставите сега бижутата си?

— А, нямам много бижута — рекла Мери. — Сигурно единственото ценно нещо е перлената огърлица, която ми завеща майката на Рой. На закопчалката има диаманти. Толкова рядко си слагам бижута, че се сетих за огърлицата чак сега, като ме попитахте.

— Надявам се, че сте я застраховали — казал *Уейт.

31.

Само колко са приказвали хората едно време! По цял ден безспирно дрънкали. Някои дори говорели насън. Баща ми често бълнуваше, особено след като майка ни напусна. Аз спях на дивана, и посред нощ, когато в къщата нямаше други хора, чувах как той приказва ли приказва в спалнята. Млъкваше за малко, след което дрънканиците продължаваха.

После, когато бях в морската пехота, или по-късно, в Швеция, някой все ме будеше, за да престана да говоря насън. Не си спомням какво съм казал. Карах да ми го повторят, и винаги се изненадвах. Какво може да са били повечето от тези празни приказки, денем и нощем, освен излъчването на безполезни, никому ненужни сигнали от нашите абсурдно големи и енергични мозъци?

Невъзможно било да млъкнат! Независимо дали им се давала храна за размисъл, или не, те функционирали непрекъснато! И само колко шум вдигали! Божичко, винаги вдигали такъв шум!

Когато още бях жив, все още имаше портативни радиоапарати и касетофони, които някои младежи от американските градове непрекъснато носеха със себе си и ги пускаха толкова силно, че можеха да заглушат и гръмотевична буря. Наричаха ги гето-детонатори. Преди милион години не беше достатъчно, че вече имахме гето-детонатори в главите си!

Дори след толкова много време все още ме изпълва гняв, че природните закони са позволили еволюцията на нещо толкова объркващо, неуместно и разрушително, каквото са големите мозъци отпреди милион години. Ако те поне съхраняваха истината, щях да се съглася, че не е съвсем безсмислено човек да има мозък. Но мозъците непрекъснато лъжели! Помислете си само как *Джеймс Уейт лъжел Мери Хепбърн!

В този миг в бара се върнал Зигфрид фон Клайст, след като видял как били застреляни Дзенджи Хирогучи и Андрю Макинтош. Ако неговият мозък бил детектор на истината, той е щял да съобщи на Мери и *Уейт информацията, която са имали право да знаят, и която

щяла да им бъде от голяма полза в случай, че искат да оцелеят: че *Зигфрид е в първата фаза на умствения срыв, че двама от гостите на хотела току-що са били застреляни, че тълпите отвън няма да се спрат дълго, че хотелът е изгубил връзка с външния свят и така нататък.

Но не. Привидно *Зигфрид запазил спокойствие. Не желаел останалите четирима гости да изпаднат в паника. Вследствие на това те изобщо не узнали какво се е случило с Дзенджи Хирогучи и Андрю Макинтош. Като си помисля, че всъщност не чули и новините, които се получили след около половин час: че Перу обявява война на Еквадор. Не ги чул и капитанът. Когато перуанските ракети улучили цели в района на Гуаякил, пътниците щели да повярват на капитана, а той им казал онова, в което големият му мозък искрено вярвал (макар че не изпитвал необходимост да казва истината): че върху района се е изсипал метеоритен дъжд.

И ако се случило някой на Санта Росалия да прояви любопитство защо прадедите им са отишли там, а този вид любопитство едва-едва се прокраднало след три хиляди години, ето каква история чувал: че от материка ги прогонил метеоритен дъжд.

Както казвал „Мандаракс“:

„Щастлив е народът, който няма история“.

Чезаре Бонесана, Маркезе ди Бекария (1738–1794)

Затова с напълно спокоен глас *Зигфрид, братът на капитана, помолил *Уейт да се качи горе и да помоли Сълини Макинтош и Хисако Хирогучи да слезат, като им помогне с багажа.

— Внимавайте да не ги изплашите — предупредил го той. — Кажете им, че всичко е наред. Просто за по-сигурно ще ви закарам на летището.

Между другото международното летище „Гуаякил“ било първата цел, поразена от перуанска ракета.

И *Зигфрид подал „Мандаракс“ на *Уейт, за да разговаря с Хисако. Той бил взел падналия до тялото на Хирогучи компютър. И двете тела били прибрани в разбития магазин за сувенири. *Зигфрид собственоръчно ги покрил със сувенирни кувертюри, върху които имало образа на Чарлс Дарвин, чийто портрет висял и в бара.

И така *Зигфрид фон Клайст грижливо настанил Мери Хепбърн, Хисако Хирогути, *Джеймс Уейт, Сълини Макинтош и *Казак във весело нашарения автобус, паркиран пред хотела. Автобусът бил предназначен да откара до летището музикантите и танцьорите, които да приветстват знаменитостите от Ню Йорк. С групата тръгнали и шестте момичета канка-боно, а аз сложих звездичка пред името на кучето, понеже то скоро ще бъде убито и изядено от децата. Времената не били кучешки.

Сълини искала да знае къде е баща ѝ, а Хисако — къде е съпругът ѝ. *Зигфрид казал, че те вече са заминали за летището. Планът му бил да качи гостите на някой самолет, независимо дали полетът е търговски, чартърен или военен, за да ги спаси от опасностите в Еквадор. Истината за Андрю Макинтош и Дзенджи Хирогути щяла да е последното, което те ще чуят преди отлитането, а тогава сигурно щели да го понесат, независимо че можели да полудеят от скръб.

За да залъже Мери, той се съгласил да вземат и шестте момиченца. Езикът им оставал неразбираем дори с помощта на „Мандаракс“. На двайсет думи компютърът сякаш успявал да определи една, като свързана с езика кечуа, лингва франка на Инкската империя. Сегиз-тогиз на „Мандаракс“ се струвало, че чува и нещо като арабски — лингва франка на търговията с роби от Африка преди толкова много години.

Ето една идея на големите мозъци, за която не съм чувал напоследък: човешкото робство. Можеш ли да държиш някого под иго, ако имаш само плавници и уста?

32.

Тъкмо когато групата се настанила удобно в автобуса пред хотел „Елдорадо“, по няколко транзистора в тълпата чули съобщението, че „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ се отменя. За тълпата, както и за войниците, които просто били цивилни в униформа, това означавало, че храната в хотела принадлежи на всички. Запомнете какво ще ви кажа аз, който се навъртам по Земята от милион години: като се вникне в същността, всеки път основният въпрос е храната.

Както казвал „Мандаракс“:

„На първо място месото, а след него — моралът“.

Бертолд Брехт (1898–1956)

Тълпата се втурнала към хотела и мигновено заляла автобуса, макар че и той, и хората в него не представлявали интерес за гладните метежници. Те обаче започнали да удрят по автобуса и да крещят, терзани от мисълта, че хотелът вече е обран и за тях не е останала храна.

Положително хората в автобуса много са се изплашили. Тълпата можела да го прекатури или да го подпали. Ако го замерели с камъни, стъклата щели да се превърнат в шрапнели. Можели да оцелеят само легналите на пода между седалките. Тогава Хисако Хирогучи за пръв път проявила близост със Сълини, като я насочила с ръце и тихо прошепнала на японски, че Сълини трябва да коленичи на пода с наведена глава. После Хисако коленичила до Сълини и *Казак, и я прегърнала през раменете.

С каква нежност щели да се грижат една за друга Хисако и Сълини през следващите години! Какво красиво и мило дете щели да отгледат! Колко им се възхищавах!

Такива работи. А *Джеймс Уейт отново се представил като защитник на децата. Закрил със собственото си тяло ужасените момиченца от племето канка-боно, легнали на пода. Той възнамерявал по възможност да спаси само себе си, но Мери Хепбърн уловила ръцете му и го дръпнала, така че двамата образували жива защитна стена. Ако полетели парчета стъкло, щели да се забият в тях, а не в децата.

Както казвал „Мандаракс“:

„Няма по-голяма любов от любовта на човека, готов да жертва своя живот за приятелите си“.

Свети Йоан (4 в. пр.н.е.–30 г.?)

Минало известно време, преди в сърцето на *Уейт да се появи „мъждене“ — други думи, преди фибрите да започнат да трептят от само себе си, така че кръвта му да не циркулира правилно. Това отново имало връзка с неговата наследственост. Самият той нямало как да го знае, но и баща му, и майка му, които били също баща и дъщеря, починали от инфаркт малко след като навършили четирийсет години.

Човечеството е имало късмет, че *Уейт не живял достатъчно дълго, та да вземе участие в брачните игри на Санта Росалия. От друга страна може би нямаше да е от голямо значение, ако днешните хора бяха наследили бомбата със закъснител, която е била сърцето му, понеже всъщност никой не доживява до времето за избухване на бомбата. Днес всеки на възрастта на *Уейт би бил смятан за Матусал.

Междувременно долу край пристанището друга тълпа, друг мъждеещ орган от социалната система на Еквадор, откъвала от „*Baia de Darwin*“ не само храната, но и телевизорите, телефоните, локатора, сонара, радиоапаратите, крушките, компасите, тоалетната хартия, килимите, сапуна, тенджерите и тиганите, навигационните карти, дюшеците, извънбордовите мотори, надуваемите лодки и така нататък, и така нататък. Тези оцелели хора се опитали да откраднат дори макарата за вдигане и спускане на котвите, но успели само безвъзвратно да я повредят.

Добре, че оставили спасителните лодки — но задигнали и от тях хранителните запаси, приготвени за критични обстоятелства.

А капитан фон Клайст, с опасност за живота му, бил прогонен по бельо до наблюдателната площадка на главната мачта.

Тълпата край „Елдорадо“ преминала през автобуса като приливна вълна и го оставила, така да се каже, на сухо. Автобусът можел да тръгне за където си иска. Наоколо почти не останали хора освен няколкото тела на пострадали и убити в тъпканицата.

Тогава *Зигфрид фон Клайст геройски потиснал гърчовете и без да обръща внимание на халюцинациите, симптоматични за Хънтингтъновата хорея, заел шофьорското място. Сметнал, че е най-добре десетината пътници да останат, където били — на пода, та да не се виждат отвън и да намират утеха в топлината от телата си.

Запалил мотора и разбрал, че резервоарът е пълен. Включил климатичната инсталация. Съобщил на английски — единствения общ език с някои от пътниците, че след минута-две вътре ще стане прохладно — обещание, което можел да изпълни.

Навън се здрачавало, затова той запалил малките фарове.

* * *

Горе-долу по същото време държавата Перу обявила война на Еквадор. Два перуански бомбардировача навлезли в еквадорска територия — единият с ракета, настроена на локаторните сигнали, идещи от международното летище „Гуаякил“, а другият с ракета, настроена на локаторните сигнали, идещи от военноморската база на галапагоския остров Балтра, приютил един учебен платноход, шест кораба на бреговата охрана, два презокеански влекача, патрулна подводница, сух док, и — намиращ се на сухо в дока разрушител. От корабите на еквадорската флота разрушителят бил най-големият, с едно изключение — корабът „Баиа де Дарвин“.

Както казвал „Мандарак“:

„Това бяха най-славните, но и най-позорните дни, време на мъдрост, но и време на глупост, епоха на вяра и епоха на неверие, период на Светлина и период на Мрак, пролет на надеждата и зима на отчаянието — всичко беше пред нас, и пред нас нямаше нищо, всички бяхме се запътили право към Небесата, и същевременно вървахме точно в противоположната посока“.

Чарлс Дикенс (1812–1870)

33.

Понякога си представям какво ли щеше да стане с човечеството, ако първите заселници на Санта Росалия бяха пътниците от първоначалния списък и екипажа на „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“: естествено, капитан фон Клайст, Хисако Хирогучи, Сълини Макинтош и Мери Хепбърн, но вместо момиченцата от племето канка-боно — моряците, офицерите, Жаклин Онасис, доктор Хенри Кисинджър, Рудолф Нуреев, Мик Джагър, Палома Пикасо, Уолтър Кронкайт, Боби Кинг, Робер Пепин (най-големият майстор готвач във Франция и — разбира се — Андрю Макинтош, Дзенджи Хирогучи и така нататък.

Островът, макар и трудно, можел да поеме изброените хора. Предполагам, че е щяло да има борби и пререкания, а дори и убийства при намаляването на запасите от храна и вода. Допускам, че някои от хората щели да си въобразят, че Природата (или нещо друго) би се зарадвала, ако те излязат победители. Но що се отнася до еволюцията, оцеляването им не би струвало и пукната пара, след като нямало да се размножат, а повечето жени от списъка били излезли от детеродна възраст и не си струвало да стават обект на борба.

Всъщност през първите тринайсет години на остров Санта Росалия, преди Акико да навлезе в пубертета, единствените способни да раждат жени били сляпата Сълини и Хисако Хирогучи, вече дала живот на дете, цялото покрито с козина, и още три жени, които били нормални. Вероятно всички те, дори против волята им, щели да бъдат оплодени от победителите. В крайна сметка обаче според мен нямало да бъде от особено значение кои мъже извършват оплождането — Мик Джагър, доктор Хенри Кисинджър, капитанът или стюардът. Човечеството пък щяло да стане горе-долу такова, каквото е сега.

В крайна сметка щели да оцелеят не най-кръвожадните борци, а най-способните риболовци. Такъв е механизмът, действащ на островите.

Имало живи мейнски омари, които се разминали на косъм от това да се провери издръжливостта им за оцеляване в Галапагоския архипелаг. Преди да бъде ограбен „Баиа де Дарвин“, в трюма му, в басейни с морска вода и достъп на въздух имало двеста омара.

Водите около Санта Росалия щели да бъдат достатъчно студени за тях, но вероятно и твърде дълбоки. Все пак за омарите може да се каже следното: те приличали на човешките същества по това, че ако им се наложело, ставали всеядни.

Когато остарял и достигнал преклонна възраст, капитан фон Клайст се сетил за тези омари. Колкото повече остарявал, толкова по-ясно си спомнял за минали събития. И веднъж след вечеря той се заел да забавлява Акико, косматата дъщеря на Хисако Хирогути, с научнофантастична измислица, чието встъпление било, че мейнските омари стигнали до островите, че изминали милион години (както и сега), и омарите станали господстващ вид на планетата, построили градове, театри, болници, обществен транспорт и така нататък. В разказа му имало омари, които свирят на цигулка, откриват извършителите на убийства, занимават се с микрохирургия, членуват в читателски клубове и така нататък.

Поуката от историята била, че омарите постъпили точно както хората: оплескали всичко. А до един желали да си бъдат обикновени омари, особено след като вече нямало човешки същества, които искат да ги сварят живи.

Това било единственото, от което омарите най-първо се оплаквали: че ги варят живи. А сега, понеже вече не искали да ги варят живи, трябвало да създават симфонични оркестри и така нататък. Носителят на главната идея в разказа на капитана бил ниско платеният втори свирач на френски рог от Омарбургския симфоничен оркестър, чиято съпруга току-що му била отнета от един професионален хокеист.

Когато капитанът съчинил тази история, той нямал представа, че навсякъде другаде човечеството е на ръба на изчезването, че останалите форми на живот срещали все по-малко и по-малко съпротива, ако били с тенденция да станат господстващи. Капитанът, както и останалите от Санта Росалия, никога нямало да научат за това. Пък и аз имам предвид само господството на големи форми на живот над други големи форми на живот. Истината е, че организмите, удържащи победа над планетата, винаги са били микроскопични. При

всички срещи на Давидите с Голиатите нима е имало случай да е побеждавал някой Голиат?

Следователно на равнището, отнасящо се до големите твари, чиято борба се виждала, омарите несъмнено са били незначителни претенденти да се превърнат в сложните конструктивни и деструктивни организми, каквито били хората. Ако вместо за омарите капитанът обаче беше разказал гадна приказка за октоподите, тя е можела да не прозвучи толкова нелепо. И тогава, както и сега, тези лепкави създания имали високо развити мозъци, чиято основна функция била да контролират гъвковите им пипала. Може да се каже, че тяхното положение не се различавало много от положението на хората, които трябвало да контролират ръцете си. Допускам, че мозъците на октоподите можели да карат пипалата и себе си да вършат и други неща, освен да ловят риба.

Но досега не съм срещал октопод, пък и нито една друга твар, която да не е напълно доволна, ако през целия си живот на Земята е просто събирач на храна, и да не бяга от експериментите с неограничена алчност и амбиция, провеждани от човечеството.

Колкото до това, че човешките същества могат да се върнат назад, към употребата на сечива, построяването на къщи, свиренето на музикални инструменти, и така нататък, сега те ще трябва да го вършат с муцуните си. Ръцете им са се превърнали в плавници, в които срасналите кости са почти неподвижни. Всеки плавник има пет закрънели чуканета, които служат само за украса и привличат противоположния пол през размножителния период. Това всъщност са върховете на видоизменените пръсти. Нещо повече — онези части от човешките мозъци, които са контролирали ръцете, вече просто не съществуват и по тези причини човешките черепи са с удължена форма. Колкото по-аеродинамична е формата на черепа, толкова по-способен е риболовецът.

Щом като хората сега могат да плуват бързо и надалече не по-зле от косматите тюлени, какво ли им пречи да се върнат на материка, откъдето са дошли прадедите им? Отговорът е: нищо не им пречи.

Много са се опитвали или ще се опитват да го сторят през периоди с недостиг на риба или свръхнаселение. Но бактерията, която яде човешките яйца, винаги си стои на материка и ги очаква.

Толкова по въпроса за проучвателната дейност.

И още нещо: след като тук цари такъв покой, кой би желал да живее на материка? Всеки остров с полюшващите се кокосови палми, широките бели плажове и кристалните сини лагуни, се е превърнал в идеално място за отглеждане на деца.

Сега всички хора са простодушни и спокойни — и то само защото еволюцията им е отнела ръцете.

Както казвал „Мандарак“:

*„Аз ще се трудя със старание,
ще върша работа от все сърце,
защото Дяволът намира занимание
за незаетите ръце“.*

Айзък Уотс (1674–1748)

34.

Преди милион години имало един перуански пилот — млад подполковник, чийто изстребител-бомбардировач се плъзгал от мъгливо петно към мъгливо петно из силно разредената материя в самия край на планетната атмосфера. Казвал се Гийермо Рейес и оставал жив на такава височина, защото в специалния костюм и шлема му имало изкуствена атмосфера. Някога хората са правели чудеса, осъществявайки невъзможните мечти.

Веднъж подполковник Рейес водил незавършил спор с един колега пилот дали има нещо по-приятно от половия акт. Сега той поддържал радиовръзка със същия свой другар, който му съобщил от перуанската база, че Перу е във война с Еквадор.

Подполковник Рейес вече бил активизирал мозъка на огромното самозадвижващо се оръжие, прикрепено под аероплана. Това била първата глътка въздух за оръжието и то мигом лудо се влюбило в кръглия диск на локатора върху контролната кула на международното летище „Гуаякил“ — основателна военна мишена, тъй като там Еквадор държал десет от бойните си самолети. Този изумителен локаторен любовник под самолета приличал на големите земни костенурки от Галапагоските острови в следния смисъл: всичките необходими му хранителни запаси се намирили под външната обвивка.

Рейес получил съобщение, че може да изстреля оръжието.

И той го изстрелял.

Приятелят му от Земята го попитал как се чувства, след като е пуснал на свобода такова нещо. Той му отговорил, че най-последно е намерил нещо, по-приятно от половия акт.

Чувствата на младия подполковник в този миг на освобождаване трябва да са били трансцендентални, изцяло продукт на неговия голям мозък, понеже когато ракетата потеглила, за да материализира любовта си, самолетът не се разтърсил, не се отклонил от курса, не се вдигнал нагоре, нито се гмурнал надолу. Той продължавал невъзмутимо полета

си, защото автоматичният пилот тутакси компенсирал внезапната промяна в теглото на самолета и аеродинамиката.

Колкото до последствията от изстрелването, видими за Рейес, ракетата била на твърде голяма височина, за да оставя следа, и изхвърляните газове били чисти, затова Рейес просто видял една пръчка, бързо превръщаща се в точка, после в петънце, и накрая в нищо. Ракетата изчезнала така бързо, сякаш никога не е съществувала.

Толкова, край.

Единственият отпечатък от това събитие в стратосферата бил в големия мозък на Рейес и никъде другаде. Пилотът се чувствал щастлив. Смирен. Поразен. И омаломощен.

Рейес не бил толкова луд, та да си мисли, че извършеното от него е аналогично на правеното от мъжа по време на полов акт. Моментът на изстрелването, както и подробните указания към освободената ракета били решени от компютъра, над който Рейес нямал власт, след като го е включил, и който не се нуждаел от съветите му. Пък и подполковникът не бил кой знае колко наясно с действието на механизма. Такива знания били за специалистите. И във войната, както и в любовта, Рейес бил безстрашен и щастлив авантюрист с късмет.

А всъщност изстрелването на ракетата напълно съвпадало с поведението на мъжкия индивид при съвокуплението.

Ето какво се очаквало от подполковника: да достави мигновено необходимото.

Така че отговорността за пръчката, превърнала се в точка, после в петънце и накрая в нищо, вече не била носена от него. Отсега нататък целият акт бил грижа на получателя.

Рейес свършил своето, и сега сладко сиял — доволен и горд.

Започнах да се боя, че разказът ми е едностранчив, понеже няколко наистина луди герои в него могат да създадат впечатлението, че преди милион години всички хора са били луди. Не е било така. Повтарям: не е било така.

По онова време почти всички хора са били нормални, и в този смисъл аз с радост мога да похваля Рейес, че не се е различавал от тях.

Повтарям: големият проблем не е бил лудостта. Просто мозъците на хората са били прекалено големи и лъжливи, за да функционират правилно.

Не е било възможно едно-единствено човешко същество да претендира, че тази ракета, която щяла да изпълни перфектно задачата си, ще дължи славата си на него. Това било общо постижение на всички, обединили големите си мозъци в работа по проблема как да се улови и концентрира дифузното насилие, на което е способна Природата, за да го пускат в сравнително малки опаковки върху своите врагове.

Самият аз имах известен дълбоко личен опит с подобни осъществени мечти във Виетнам, а именно — с минохвъргачки, гранати и артилерия. Без помощта на човечеството Природата никога не би могла да бъде нарочно деструктивна върху толкова малки пространства.

Вече разказах как застрелях една жена, защото хвърли граната. Мога да разкажа още много истории, по нито един взрив, който видях или чух във Виетнам, не може да се сравни със случилото се, когато перуанската ракета насочила върха на носа си — онази част от тялото си, най-богато снабдена с оголени нерви окончания — към еквадорския радиолокатор.

В днешно време никой не се интересува от скулптура. Кой би могъл да държи длето или кислород с плавници или с уста?

Ако обаче на острова имаше паметник в чест на ключово явление от миналото, ето една хубава идея за него: мигът на съвокуплението между ракетата и радиолокатора точно преди взрива.

А в базалтовата основа би могло да бъдат изсечени следните думи, изразяващи чувствата на всички, имащи дял в замисъла, производството и изстрелването на тази ракета; на всички, за които силните експлозивни са били клон от развлекателната индустрия:

*„... Това е
искрено желан завършек.“*

Уилям Шекспир (1564–1616)

35.

Двайсет минути преди ракетата да награди с френската си целувка радарния диск, капитан Адолф фон Клайст решил, че вече го заплашва опасност и може да слезе от наблюдателницата на „Баиа де Дарвин“. Корабът бил като оглозган и имал по-малко удобства и навигационни уреди дори от „Бигъл“, корабът на Нейно кралско величество, храбрият дървен бриг, който започнал околосветското си плаване на 27 декември 1831 година. На „Бигъл“ поне имало компас и секстант, така че мореплавателите получавали сравнително точна представа за местоположението на кораба в часовниковия механизъм на Вселената, понеже можели да се ориентират по звездите. Нещо повече, на „Бигъл“ разполагали с газени фенери, и свещи за нощите, с хамаци за моряците, и с дюшеци и възглавници за командния състав. А всеки, който имал намерение да преспи на „Баиа де Дарвин“, сега трябвало да отпусне изнурена глава върху голия метал, или да направи онова, което правела Хисако Хирогути, когато вече не можела да държи очите си отворени. Хисако сядала върху капака на клозетната чиния в тоалетната недалече от главния салон и облягала глава на ръцете си, скръстени върху умивалника.

Оприличих тълпата около хотела на приливна вълна, пречупила гребен край автобуса и безвъзвратно отминала. Бих казал, че тълпата на пристанището повече наподобявала торнадо. Сега този кръвожаден вихър се придвижвал в здрача навътре в сушата и се хранел от себе си, понеже съставляващите го също се превръщали в предмет на грабежи, понесли омари, вино, електронни уреди, завеси, закачалки, цигари, столове, навити на руло килими, кърпи, кувертюри и така нататък.

Капитанът се смъкнал от наблюдателницата. Въжените стъпенки ожулили голите му, нежни ходила. Доколкото можел да съди, той разполагал и с кораба, и с цялото пристанище. Най-напред отишъл в каютата си, понеже бил само по долни гащи. Надявал се, че грабителите са му оставили някоя и друга дреха. Когато обаче щракнал

ключа за осветлението, не последвало нищо, защото всички крушки били задигнати.

Но ток имало, понеже корабът все още разполагал със запасите си от акумулатори в машинното отделение. Работата била там, че крадците най-напред откраднали крушките от помещението, вместо първо да отнесат акумулаторите, генераторите и пусковите устройства. Така че в известен смисъл те неволно направили голямо добро на човечеството. Благодарение на тях корабът щял да плава. Без уреди за навигация той щял да бъде сляп като Сълини Макинтош, а сега продължавал да е най-бързият кораб в тази част на света — при нужда можел да пори водите с пределна скорост в продължение на двайсет дни, без да се зарежда с гориво, стига всичко в тъмното като в рог машинно отделение да бъде наред.

Но се оказало, че само след пет дни плаване нещо в тъмното като в рог машинно отделение напълно се объркало.

Несъмнено капитанът не замислял плаване, докато пипнешком търсел из каютата дрехи, за да прикрие голотата си. Не намерил обаче дори носна кърпа или някакъв парцал. Така той за пръв път усетил вкуса на текстилния дефицит и в момента това му причинявало само леко неудобство, но през трийсетте години живот, които му предстояли, щял да усеща остро тази липса. Просто вече нямало да има парче плат, с което да предпазва кожата си от слънчевите изгаряния денем и от хлада нощем. След време и той, и другите първи заселници щели да завидват много на Акико, дъщерята на Хисако, заради козината ѝ!

Всички освен Акико (и по-късно косматите ѝ деца) през деня си слагали раздърпани наметки и шапки, стъкмени от пера, пришити с рибешки черва.

Както казвал „Мандаракс“ в съвсем обратен смисъл:

„Човекът е двуного без пера“.

Платон (427–347 пр.н.е.)

Докато тършувал из каютата си, капитанът не се тревожел. Душът капел и той затегнал крана. Поне това можел да направи. Ни най-малко не се вълнувал. Както вече казах, храносмилателната му система още имала какво да преработва. Но по-важно за душевното му спокойствие било, че никой не разчитал за нищо на него. Почти всички грабители на кораба имали безброй крайно нуждаещи се роднини, които вече започвали да въртят очи, да потупат кореми и да сочат гърла като момиченцата канка-боно.

Капитанът още не бил изгубил знаменитото си чувство за хумор и имал по-голяма възможност от всякога да му се наслаждава. Налагало ли се да се преструва заради някого, че животът е нещо сериозно! На кораба не били останали дори плъхове. Всъщност на „Баиа де Дарвин“ поначало нямало плъхове — още едно щастливо стечение на обстоятелствата за човечеството. Ако заедно с първите заселници на Санта Росалия бяха дошли и плъхове, след около шест месеца за хората не би имало никаква храна.

А после, подир това, след като плъховете успели да изядат каквито хора са останали и да се изядат взаимно, и те щели да умрат.

Както казвал „Мандарак“:

*„Големи плъхове се появиха!
Котараците изядоха и с псетата се сбиха,
децата в люлките започнаха да хапят
и сиренето от килерите унищожиха.
Успяха супата от тенджерите да излапат,
а и на буретата с риба не простиха.
На господата в шапките гнезда си свиха,
компаниите дамски също провалиха
и заглушиха тяхното дърдорене
с безкраен низ диези и бемоли,
когато църкотът си извисиха.“*

Робърт Браунинг (1812–1889)

Като действали в тъмното, умните пръсти на капитана открили върху казанчето на тоалетната нещо, което се оказало половин бутилка коняк. Това била последната бутилка с каквото и да е питие на борда, и

съдържанието ѝ било последното вещество от носа до кърмата и от марса до кила, което можело да участва в човешкия метаболизъм. Естествено, казвайки това, аз изключвам възможността за людоедство. Оставям настрана факта, че самият капитан бил напълно ядивен.

И тъкмо когато пръстите на капитана здраво стиснали гърлото на бутилката в тъмното, нещо голямо и силно повелително блъснало отвън „*Baia de Darwin*“. Също така се чули мъжки гласове от палубата с лодките, която била по-долу. Работата била там, че екипажът на влекача, доставил гориво и храна на колумбийския товарен кораб „*San Mateo*“, сега се готвел да вземе на буксир двете спасителни лодки на „*Baia de Darwin*“. Били откачили въжетата от носа и влекачът се насочвал към устието, за да изтегли пуснатите на вода от дясната страна на кораба лодки.

Така че в момента „*Baia de Darwin*“ бил бракосъчетан с южноамериканския материк само посредством едно въже, хвърлено от кърмата. На езика на поезията бялото, найлоново въже от кърмата представлявало пъпната връв на цялото съвременно човечество.

* * *

Може да се каже, че капитанът на „*Baia de Darwin*“ е бил мой събрат призрак. Хората, откраднали лодките, изобщо не подозирали, че на борда е останала жива душа.

Отново сам (като не броим мене), капитанът пристъпил към пиенето. Нима вече нещо имало значение? Влекачът с послушно следващите го лодки изчезнал нагоре по реката. „*San Mateo*“, грейнал като коледно дръвче с въртящ се на мостика радиолокатор, изчезнал надолу по реката, и капитанът почувствал, че има право да крещи каквото си иска от мостика, без да привлича нежелано внимание. Опрял ръце на кормилото, той извикал в огряната от звезди вечер: „Човек зад борда!“ Имал предвид себе си.

Без да очаква нещо да се случи, той натиснал бутона, включващ мотора за маневри. От недрата на кораба се изтръгнало заглушеното, дълбоко еротично ръмжене на големия дизелов двигател, който бил в отлично здраве. Капитанът натиснал втория бутон и дарил с живот едноличния близък на първия двигател. Тези послушни и търпеливи

роби били родени в Кълъмбъс, щата Индиана, недалече от университета на Индиана, където Мери Хепбърн получила научната степен магистър по зоология.

Светът е малък.

Фактът, че моторите работели, за капитана просто бил още една от причините, поради които щял да се напие до пощуряване и оглупяване с коняка. Той изключил моторите, и добре направил. Ако ги беше оставил наистина да загреят, температурната аномалия можела да привлече електронното внимание на някой перуански изстребител-бомбардировач, летящ в стратосферата. Във Виетнам ние имахме толкова чувствителни уреди, засичащи температурата, че с тях нощем можеше да се открива присъствието на хора или поне на някакви едри бозайници, защото телата им винаги са малко по-топли, отколкото околната среда.

Веднъж станах причина за преграден артилерийски огън върху един бивол. Обикновено засичахме хора, които се промъкваха и се опитваха да ни убият. Ама че живот! С каква радост бих захвърлил всичките си оръжия и бих станал рибар!

Това си мислел и капитанът горе на мостика: „Ама че живот!“, и така нататък. Всичко изглеждало много смешно, само че на него не му било до смях. Мислел си, че най-после животът го е взел на мушка, установил е, че много-много не го бива и сега си разчиства сметките с него. Колко жестоко се лъжел!

Излязъл на горната палуба, която се намирала до мостика и каюткомпанията, стъпвайки бос по голия метал. Сега, когато от горната палуба били махнали тапицировката, дупките, пробити за монтиране на оръдия ясно се виждали дори на лунната светлина. Аз лично заварих четири шева на горната палуба. Повечето работа, която свърших горе, и то най-добрата ми работа, беше дълбоко в трюма.

Капитанът погледнал звездите и неговият голям мозък му казал, че родната планета е маловажно петънце сред космическия прах, че и той самият е микроскопична гадинка върху това петънце, така че едва ли нещо може да бъде от по-малко значение, отколкото по-нататъшната

му съдба. Ето как обикновено използвали своя свръхкапацитет големите мозъци: дрънкали втели-некипели. И с каква цел? В днешно време няма да откриете някой с такива мисли.

Тогда капитанът видял падаща звезда — метеорит, изгарящ в края на атмосферата, там, където подполковник Рейес с космическия си скафандър току-що получил съобщението, че Перу е във война с Еквадор. Падащата звезда отново настроила големия мозък на капитана да се удивлява колко неподготвени са хората за падането на метеорити върху земната повърхност.

Сетне последвал страхотният взрив на летището, когато ракетата и радиолокаторът потеглили на сватбено пътешествие.

* * *

Хотелският автобус, целият изрисуван със синеноги рибояди, морски игуани, пингвини, безкрили корморани и така нататък, в този миг бил спрял пред една болница. *Зигфрид, братът на капитана, тъкмо се готвел да влезе, за да потърси медицинска помощ за *Джеймс Уейт, който бил изгубил съзнание. Сърдечната криза на *Уейт наложила това отклонение по пътя за летището, което несъмнено спасило живота на всички в автобуса.

Огромният мехур от взривната вълна бил с плътността на тухлена преграда. На хората в автобуса се сторило, че болницата е вдигната във въздуха. Всички стъкла били избити навътре, но не се счупили — оказало се, че противостоят на удар. Не се превърнали в шрапнели. Наместо това Мери, Хисако, Сълини, *Казак, клетият *Уейт, момиченцата от племето канка-боно и братът на капитана били засипани с нещо, което им се видяло като бели царевични зърна.

Това се случило и на „Баиа де Дарвин“. Прозорците били избити и белите царевични зърна покрили всичко.

Болницата, грейнала от светлина само преди миг, потънала в мрак (както угаснал и целият град), а отвътре се чували викове за помощ. Слава Богу, моторът на автобуса работел и фаровете осветявали тясна пътечка напред през отломъците. Така че *Зигфрид, който с всеки изминал миг все повече се парализирал, успял да потегли. Каква помощ можел да окаже той, или който и да е друг от

автобуса на оцелелите (ако имало такива) в засегнатата от взрива болница?

А логиката на лабиринта от отломъци насочила пъплещия автобус да се отдалечи от центъра на експлозията от летището — и да тръгне към пристанището. Пътят през мочурището в края на града към дълбоководните пристани всъщност не бил засегнат, понеже взривната вълна нямала какво да събаря по него.

* * *

*Зигфрид фон Клайст карал към пристанището, по линията на най-малкото съпротивление. Само той виждал накъде се движели. Другите още били на пода. Мери Хепбърн издърпала изпадналия в безсъзнание *Джеймс Уейт от момиченцата канка-боно и сега той лежал по гръб, а skutът ѝ му служел за възглавница. Големите мозъци на момиченцата напълно престанали да възприемат, понеже липсвал дори намек за теория, обясняваща какво става. Хисако Хирогучи, Сълини Макинтош и *Казак също били като вкаменени.

И всички оглушали от взривната вълна, изсипала се с такава сила върху костичите на вътрешното ухо, върху най-дребните костичи на човешкото тяло. Никой от тях нямало да възстанови слуха си напълно. С изключение на капитана, първите заселници на Санта Росалия и до един щели да страдат от лека глухота, така че в голямата си част разговорите им на който и да е език се състояли от: „А?“, „Говори по-високо!“ и така нататък.

За щастие дефектът не се унаследявал.

Също като Андрю Макинтош и Дзенджи Хирогучи, и те нямало да разберат какво ги е сполетяло — освен ако в края на синия тунел към Отвъдния свят не отговарят на такива въпроси. Приели теорията на капитана, че този взрив, както и вторият, който щял да последва, се дължали на нажежени камъни от Космоса. Но все пак изпитвали съмнения, понеже капитанът грешал за толкова много неща, че будел смях.

По-младият брат на капитана, който имал мозъчен спазъм и чувал звън в ушите, понеже част от слуха му се възстановявал, спрял автобуса на вълнолома, близо до „Баиа де Дарвин“. Не очаквал, че ще

намери убежище там. Не се изненадал, че на кораба няма светлини, прозорците са избити, спасителните лодки — изчезнали, и единствената му връзка с пристана е въжето, хвърлено от кърмата. Носът, освободен от въжетата, бил поотдалечен от вълнолома, и трапът се полюшвал над водата.

Естествено, корабът бил ограбен също както хотела. По пристана се въргали опаковки, кашони и друг боклук, оставен от лешоядите.

*Зигфрид не очаквал да види брат си. Знаел, че капитанът е напуснал Ню Йорк, но нямал представа, че се добрал до Гуаякил. А и да бил пристигнал в Гуаякил, най-вероятно било да е мъртъв, пострадал, или, във всеки случай, неспособен да окаже някаква помощ. В този исторически момент в Гуаякил никой не бил в състояние да окаже каквато и да е помощ на някого.

Както казвал „Мандарак“:

„Помогни си сам, за да ти помогне и Господ.“

Жан дьо Лафонтен (1621–1695)

Най-многого на което *Зигфрид се надявал, било да намери спокойно място в хаоса, където да спре. В този смисъл успял. Изглежда наоколо нямало жива душа.

Той излязъл от автобуса, за да провери дали не е възможно да овладее с гимнастика неволните танцови движения, причинени от Хънтингтъновата хорея, като подскача на място, прави опори, прикляка и така нататък.

Луната изгрявала.

Тогава той видял силует на човек, изправящ се на крака на горната палуба.

Това бил брат му, но лицето на капитана било в сянка и *Зигфрид не го разпознал.

Той бил чувал слухове, че на кораба има призрак. И помислил, че вижда призрак. Сметнал, че това съм аз. Решил, че вижда Лиън Траут.

36.

Капитанът обаче познал брат си и извикал думите, които аз бих се изкушил да извикам, ако бях материализирал се там призрак. Извикал:

— Добре дошъл на „Най-голямото пътешествие сред природата през дваисети век“!

Капитанът, все още с бутилката в ръка, макар че вече била празна, слязъл на главната кърмова палуба, и сега се намирал почти на едно равнище с брат си. А *Зигфрид, понеже оглушал, се приближил колкото може, като гледал да не падне в разделящата ги тясна ивица вода. През водата било прехвърлено въжето — бялата пъпна връв.

— Оглушах — рекъл *Зигфрид. — А ти?

— Аз чувам — отвърнал капитанът.

Той се намирал много по-далече, отколкото *Зигфрид, от епицентъра на експлозията. Получил обаче кръвоизлив от носа, което решил да възприеме комично. Когато взривната вълна го повалила на палубата, той си ударил носа. Конякът бил изострил чувството му за хумор до степен, в която всичко му се виждало безумно смешно.

Помислил, че гимнастиката, която *Зигфрид играл на вълнолома е сатирична вариация върху предизвикващата танцуване болест, която може би двамата носят като наследство от баща си.

— Харесва ми как имитираш татко — рекъл му той.

Говорели на немски — първия език, който научили.

— Ади, няма нищо смешно! — казал *Зигфрид.

— Всичко е смешно — възпротивил се капитанът.

— Има ли горе лекарства? Има ли храна? Има ли още легла? — попитал *Зигфрид.

Капитанът отговорил с добре известен на „Мандаракс“ цитат:

— „Много дължа и нищо нямам. Останалото давам на бедняците.“

— Ти си пиян! — извикал *Зигфрид.

— Какво от това? — учудил се капитанът. — Аз съм просто един клоун.

Случайно увреденият му от коняка мозък го карал ужасно да се съсредоточи в себе си. Не можел изобщо да си помисли за чуждите страдания из потъналия в мрак, порутен от взрива град в далечината.

— Знаеш ли какво ми каза един от собствените ми моряци, когато се опитах да му попреча да открадне компаса, Зиги? — продължил той.

— Не — отговорил *Зигфрид и отново започнал да танцува.

— „Махай се, клоун такъв!“ — рекъл капитанът и избухнал в неудържим смях. — Осмели се да каже това на един адмирал, Зиги. Щях да го обеса на реята — *хлъц*, — ако някой — *хлъц*, — не я беше откраднал — *хлъц*. На зазоряване — *хлъц*, — ако някой не бе откраднал зората.

Между другото понякога и в днешно време хората страдат от хълцукането. И все още не усещат хълцукането и не могат да го овладеят. Често ги чувам как хълцат, неволно свивайки глотиса си, вдишвайки въздух на пресекулки, когато лежат по широките бели плажове или газят из сините лагуни. Може да се каже, че сега хората дори хълцат повече, отколкото преди милиони години. Според мен това е свързано не толкова с еволюцията, колкото с факта, че повечето от тях гълтат суровата риба, преди да са я сдъвкали достатъчно.

(ХОРА)

Хората също така продължават да се смеят не по-малко от едно време, независимо от смалените си мозъци. Ако група от тях лежи на плажа, и някой пръдне, всички се заливат от смях точно както хората преди милиони години.

37.

— *Хлъц* — продължил капитанът, — всъщност аз бях реабилитиран — *хлъц*, — *Зигфрид. Отдавна разправям, че от време на време можем да бъдем улучени от големи метеорити. И това — *хлъц*, — стана — *хлъц*.

— Болницата бе взривена — казал *Зигфрид, понеже така му се струвало.

— Една болница не може да избухне така — рекъл капитанът и за ужас на *Зигфрид се покачил на перилата, готов да скочи на вълнолома. Не че разстоянието било много голямо — разделяла ги към два метра вода, но капитанът бил много пиян.

Той прелетял успешно и се строполил на колене върху вълнолома. Това го излекувало от хълцукането.

— Има ли някой друг на кораба? — попитал *Зигфрид.

— Само ние сме, гълъбче — отговорил капитанът.

През ум не му минавало, че двамата със *Зигфрид носят отговорност за спасяването на друг, освен на себе си. Пътуващите с автобуса още лежали на пода. Между другото *Зигфрид поверил „Мандаракс“ на Мери Хепбърн, за да говори при нужда с Хисако Хирогучи. Както вече казах, „Мандаракс“ не вършел работа за канкабоните.

Капитанът прегърнал тресящите се рамене на *Зигфрид и му казал:

— Не се страхувай, братче. Ние сме потомци на много поколения оцеляващи хора. За един фон Клайст такъв малък метеоритен дъжд е нищо.

— Ади — започнал *Зигфрид, — има ли начин да приближим кораба до пристана?

Той си мислел, че останалите в автобуса ще се почувстват на по-сигурно място, пък и определено ще им бъде по-широко, ако са на борда.

— Майната му на кораба, нищо не остана от него — рекъл капитанът: — Според мене и Лиън са откраднали.

Ще повторя, че Лиън — това съм аз.

— Ади — продължил *Зигфрид, — в автобуса има десет души и един от тях е със сърдечен пристъп.

Капитанът хвърлил поглед към автобуса и попитал:

— А защо са станали невидими?

Хълцането му отново се възобновило.

— Лежат на пода, уплашени са до смърт — казал *Зигфрид. — Налага се да изтрезнееш, не мога да се погрижа сам за тях. Ти ще трябва да направиш необходимото. Вече не съм в състояние да направлявам действията си, Ади. Как пък се случи точно сега! Наследил съм татковата болест.

Що се отнася до капитана, времето за него спряло. Това илюзорно чувство му било познато. Можел да преброи, че му се случвало няколко пъти в годината — винаги, когато научавал нещо, с което не можел да се пошегува. Знаел как отново да задвижи времето — като отрече лошите вести.

— Не е вярно — казал той. — Не може да бъде.

— Смяташ, че подскачам, понеже ми е приятно? — попитал *Зигфрид, и, танцувайки, неволно започнал да се отдалечава от брат си.

После отново неволно се приближил до капитана и казал:

— Свършено е с живота ми. Предпочитам да не се бях раждал. Добре поне, че не се ожених, иначе някоя нещастница можеше да роди още едно чудовище.

— Чувствам се толкова безпомощен — рекъл капитанът, и добавил с нещастен глас — и толкова пиян... Боже Господи, наистина вече не очаквах да нося отговорност за нещо! Толкова съм пиян... Не мога да мисля. Кажете ми какво да правя, Зиги.

Наистина бил много пиян, за да направи дори нещо дребно, затова просто стоял зяпнал и опулил очи, докато Мери Хепбърн, Хисако и *Зигфрид (в промеждутъците, когато клетият *Зигфрид спирал да танцува) придърпали кърмата на кораба към вълнолома и после преместили автобуса точно под нея, за да се качат от покрива му на най-ниската палуба, до която иначе нямало как да стигнат.

А, да. Сигурно ще кажете: „Колко хитро хрумване!“, „Ако нямаха големи мозъци, как щяха да го измислят?“, или „Ловя се на бас, че никой в днешно време не би се сетил за такова нещо!“, и така

нататък. Но аз отново ще възразя, че тези хора не биха имали нужда да проявяват такава изобретателност, не биха изпаднали в такова сложно и тежко положение, ако планетата не била станала буквално необитаема вследствие на творенията и действията, предприети от големите мозъци на други хора.

Както казал „Мандаракс“:

„Каквото въртележките изхвърлят, поема се от люлките за двама.“

Патрик Реджиналд Чалмърс (1872–1942)

Хората очаквали, че най-много затруднения ще им създаде изпадналия в безсъзнание *Джеймс Уейт. А всъщност имали най-големи затруднения с капитана, който бил твърде пиян, за да му се гласува доверието да бъде свързващата брънка във веригата на човешкото развитие, докато седял отзад в автобуса и се разкайвал, че така се е напил.

Хълцането му се възобновило.

Ето как качили на кораба *Джеймс Уейт: на вълнолома имало останало достатъчно въже, с което Мери Хепбърн го вързала през раменете. В крайна сметка тя наистина имала опит от катеренето по планините. Оставили вързания *Уейт до автобуса. После Мери, Хисако и *Зигфрид се качили на покрива и го изтеглили горе колкото се може по-внимателно. Сетне тримата го прехвърлили през борда, на главната палуба. По-късно щели да го преместят на палубата за слънчеви бани, където той дошъл на себе си за кратко време — колкото двамата с Мери Хепбърн да станат мъж и жена.

* * *

После *Зигфрид слязъл, за да каже на капитана, че вече е негов ред да се качи на кораба. Капитанът, съзнавайки, че ще изглежда смешен, ако опита да стигне до покрива, решил да печели време. Скачането за един пиян е нещо лесно. Друго е обаче да прави усилия и

да се катери. Причината, че преди милион години толкова много от нас от време на време нарочно са изключвали посредством алкохола основни вериги от мозъците си, остава интересна загадка. Може пък това да е бил опит да побутнем еволюцията в правилна посока — в посоката на малките мозъци.

Така че капитанът, печелещ време, и мъчейки се да изглежда мъдър и будещ уважение, макар че не можел да се държи на крака, казал на брат си:

— Не съм убеден, че състоянието на онзи човек позволяваше да бъде преместен.

*Зигфрид изгубил търпение и рекъл:

— Много лошо стана, нали? Голяма работа, че преместихме горкото копеле. Може би трябваше да извикаме хеликоптер, който да го отнесе до младоженския апартамент на „Уолдорф — Астория“!

Това щели да бъдат последните думи, разменени между братята фон Клайст, като изключим възклицанията „Хоп!“, „Аре!“, „Давай!“ и така нататък, докато капитанът безуспешно и многократно правел опити да се покатери на покрива.

Накрая все пак се покатерил, макар че се почувствал ужасно унижен. А оттам поне успял да се качи на борда без чужда помощ. После *Зигфрид казал на Мери също да се качи на кораба, заедно с останалите, и да се погрижи както може за *Уейт, който за него бил Уилард Флеминг. Тя го послушала с чувството, че мъжкото самолюбие не му позволява да разчита на чужда помощ за собственото си качване на автобуса.

Така *Зигфрид останал сам на вълнолома, загледан нагоре, към палубата. Там очаквали да се присъедини към тях, но това не станало — *Зигфрид седнал на шофьорското място. Независимо, че крайниците му мърдали произволно, той запалил мотора. Възнамерявал да потегли към града с пределна скорост и да се самоубие, като се блъсне в нещо.

Но преди да включи скоростите, той бил оглушен от друг страхотен взрив, който не избухнал нито в града, нито близо до него. Епицентърът бил по течението на реката, някъде в безлюдните тресавища.

38.

Вторият взрив бил като първия. Една ракета се съвокупила с радиолокатор. В случая локаторът се намирал на малкия колумбийски товарен кораб „*Сан Матео*“. Рикардо Кортес, перуанският пилот, който вдъхнал живот на ракетата, смятал, че тя се е влюбила в локатора на „*Баиа де Дарвин*“, който обаче вече нямал локатор, така че що се отнася до въпросната ракета, бил изгубил своя сексапил.

Майор Кортес извършил — както се казвало преди милион години — „грешка поради заблуда“.

Нека се знае, че ако „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ било протекло по план, със знаменитости на борда, перуанците никога нямало да предприемат атака срещу „*Баиа де Дарвин*“. В Перу никога нямало да пренебрегнат мнението на световната общественост чак дотам. Но с отлагането на пътуването корабът преминал към съвсем друга опера, така да се каже — можел да се превърне в десантна единица и било близко до ума, че ще бъде управляван от хора, които успешно полагат усилия да бъдат взривени, залети с напалм, разстреляни с картечници и така нататък — на него се очаквало да има морски пехотинци.

Така наречените колумбианос се намирали в огряното от луната тресавище, на път за открития океан и дома, и от седмица насам за пръв път се хранели като хората, въобразявайки си, че локаторът им бди над тях като една въртяща се Дева Мария, и никога няма да допусне те да пострадат. Колко жестоко се лъжели!

Между другото те се хранели с една остаряла дойна крава, която спряла да дава мляко. Това се криело под брезента на танкера, снабдил „*Сан Матео*“: въпросната дойна крава, все още доста жива. Вдигнали я на борда далече от вълнолома, така че хората от брега да не видят нищо. Защото някои от тях били стигнали до такова отчаяние, че можели да убият заради нея.

Кравата представлявала страхотно количество протеин, което напускало Еквадор.

Интересен е начинът, по който вдигнали кравата на борда. Не я вързали през тялото, нито я сложили в мрежата за товари. Направили ѝ корона от въжета, увита многократно около роговете, и забили металната кука на кулокрана в сплетената корона. После кранистът започнал да навива кабела и скоро кравата увиснала във въздуха — изправена за пръв път в живота си, с разкрачени задни крака и виме, изложено на показ, с протегнати почти хоризонтално предни крака, така че общата ѝ конфигурация напомняла на кенгуру.

Еволюционният процес, създал това огромно млекопитаещо, не бил предвидил изпадането в подобно положение, при което цялата тежест на тялото се прехвърля върху врата. Докато кравата се полюшвала, вратът ѝ започнал да прилича на шията на синеног рибояд, лебед или безкрил корморан.

За някои от тогавашните големи мозъци опитът на кравата с въздухоплаването сигурно би предизвикал смях — тя в никакъв случай не изглеждала грациозна.

А когато я спуснали върху палубата на „*Сан Матео*“, тя била толкова наранена, че не можела да се държи на крака. Но това се очаквало и било добре прието. Моряците от опит знаели, че преживялото толкова неща говедо може да не умре повече от седмица, така че месото му се запазва прясно, докато дойде време да го изядат. Случилото се с дойната крава било съкратена версия на епизодите с големите земни костенурки от времето на платноходните кораби.

Щастливите колумбианос тъкмо дъвчели и гълтали част от месото на клетата крава, когато били разкъсани от последната дума в еволюцията на свръхексплозивите — от така наречения дагонит. Трябва да обясня, че дагонитът бил син на един значително по-слаб, произведен от същата компания експлозив, който се наричал глако. Глако така да се каже заченал дагонита, а и двата експлозива били потомци на гръцкия огън, барута, динамита, кордите и тринитротолуола.

Затога може също да се каже, че макар тези колумбианос да се отнесли отвратително с кравата, възмездието било бързо и ужасно, благодарение най-вече на големите мозъци, изобретили дагонита.

Като имаме предвид колко лошо се отнесли тези колумбианос с кравата, на майор Рикардо Кортес, който летял по-бързо от светлината, можело да се гледа като на добродетелен рицар от древните времена. Самият той се възприемал така, макар че не знаел за кравата и за целта, улучена от ракетата му. Свързал се по радиостанцията с висшето командване и съобщил, че „*Baia de Darwin*“ е унищожен. И помолил да предадат на подполковник Рейес, най-добрия му приятел (който вече бил кацнал, но първо бил пуснал привечер ракетата върху летището), следното послание на испански: „*Вярно е*“.

Рейес щял да разбере, че той споделя мнението му за освобождаването на ракетата — че това води до екстаз, наподобяващ половия акт. А Кортес никога нямало да узнае, че не е улучил „*Baia de Darwin*“, както и приятелите, и роднините на въпросните колумбианос, направени на хамбургери в устието, нямало да узнаят какво им се е случило.

* * *

В Дарвинов смисъл ракетата, нанесла удар по летището, била много по-ефективна от втората, улучила „*San Mateo*“. Тя убила хиляди хора, птици, кучета, котки, плъхове, мишки и така нататък, които иначе биха продължили рода си.

Взривът в тресавищата убил само четиринайсетчленния екипаж, около петстотин плъха, намиращи се на кораба, известен брой раци, риби и така нататък.

Обаче в най-голяма степен това било неуспешно нападение върху най-последните брънки от хранителната верига — стотиците милиарди микроорганизми, които заедно с екскрементите си и телата на своите прадеди съставлявали тора на тресавищата. Експлозията не ги разтревожила много, понеже не били чак толкова чувствителни към внезапното начало и внезапния край. Те също така не били в състояние

да се самоубият по начина, замислен от седналия зад кормилото на автобуса *Зигфрид фон Клайст — с внезапно спиране.

Микроорганизмите просто били преместени от една среда в друга. Полетели във въздуха, понесли със себе си част от старата среда и после паднали с плисък. Вследствие на взрива много от тях дори увеличили благополучието си, понеже си направили пир с каквото било останало от кравата, плъховете, екипажа и другите по-висши форми на живот.

Както казвал „Мандарак“:

„Прекрасно е, когато разбереш с колко малко се задоволява Природата“.

Мишел Ейквем дьо Монтен (1533–1592)

Детонацията на дагонита, глаковия син, пряк потомък на благородния динамит на Нобел, предизвикал в устието приливна вълна, достигнала шестметрова височина, когато помела автобуса от вълнолома и удавила *Зигфрид фон Клайст, който бездруго искал да умре.

По-важното обаче е, че вълната скъсала бялата найлонова пъпна връв, свързваща бъдещето на човечеството с материка.

Вълната отнесла „Баиа де Дарвин“ на километър нагоре по течението, после нежно го оставила върху един тинест бряг в плитчините. Корабът бил вече осветен не само от луната, но и от болезнените, многоцветни огньове, бушуващи навсякъде из Гуаякил.

Капитанът стигнал до мостика и пуснал моторите близнаци, скрити долу в тъмното. Включил и двойните витла, така че корабът се измъкнал от тинестия бряг. И вече бил свободен.

Капитанът го насочил надолу по течението, към открития океан.

Както казвал „Мандарак“:

„Корабът — частица, откъсната от сушата, бързо се понесъл, самотен като малка планета“.

Джоузеф Конрад (1857–1924)

А „*Баиа де Дарвин*“ не бил обикновен кораб. Що се отнася до човечеството, той представлявал новия Ноев ковчег.

**КНИГА ВТОРА
А ПОСЛЕ СТАНА ТАКА...**

1.

А после имаше един нов, бял, моторен кораб — без карти, компаси и осветление, той все пак пореше с максималната си скорост студения, дълбок океан. По мнението на човечеството „Баиа де Дарвин“ вече не съществуваше. По мнението на човечеството не „Сан Матео“, а той беше разпердушинен.

„Баиа де Дарвин“ стана кораб призрак, плаващ далече от сушата, понесъл гените на капитана и на седмица от десетте си пътници на запад, към приключение, продължило един милион години.

Аз пък бях призракът на кораба призрак. Син съм на съчиняващ научнофантастични романи писател с голям мозък, на име Килгор Траут.

Дезертирах от американската морска пехота.

Получих политическо убежище, а после и поданство в Швеция, където станах оксигенист в доковете на Малмьо. Един ден, докато работех в трюма на „Баиа де Дарвин“, бях безболезнено обезглавен от падащ лист ламарина, и по онова време отказах да прекрача в синия тунел, водещ към Отвѣдния свят.

Винаги съм бил способен да се материализирам, но го направих само веднъж, още в началото на играта — за няколко мига сред мокротата на бушуващата буря, с която моят кораб се среща в северния Атлантик при пътуването си от Малмьо за Гуаякил. Появих се върху наблюдателницата на марса и един швед, член на временния екипаж, ме видя. Той изглежда доста беше пийнал. Обезглавеното ми тяло стоеше, обърнато към кърмата, ръцете ми бяха вдигнати. В ръце държах отрязаната си глава, сякаш бе баскетболна топка.

Затова бях невидим, когато стоях редом с капитан Адолф фон Клайст на мостика на „Баиа де Дарвин“, докато чакахме да свърши първата нощ в океана след прибързаното ни заминаване от Гуаякил. Капитанът не мигна и вече бе трезвен, но го мъчеше ужасно

главоболие, което той описа на Мери Хепбърн, като „златен тирбушон между очите ми“.

Той притежаваше и други сувенири от унизителния вечерен гуляй: натъртвания и ожулвания от няколкото падания при опитите му да се качи върху автобуса. Никога не би се напил, ако знаеше, че ще го връхлетят отговорности. Вече го беше обяснил на Мери, която също не спа, защото се грижеше за *Джеймс Уейт на палубата недалече от офицерските каюти.

Бяха положили там *Уейт върху блузата на Мери, сгъната за възглавница, понеже навсякъде другаде на кораба цареше тъмнина. А след като луната залезе, поне звездите осветяваха палубата. Смятаха на зазоряване да го преместят в някоя каюта, за да не се опече жив върху голите метални плоскости.

Всички останали се намираха на по-долната палуба. Сълини Макинтош се бе разположила в главния салон, използвайки кучето си вместо възглавница. Там бяха и шестте момиченца от племето канкабоно. Те се използваха взаимно за възглавници. Хисако се намираше в тоалетната до салона и спеше, наместена между клозетната чиния и умивалника.

„Мандаракс“, предаден от Мери на капитана, беше в едно чекмедже на мостика — в единственото чекмедже на кораба, в което имаше нещо. И понеже то остана леко откренато, „Мандаракс“ чу и преведе много от казаното през нощта. Поради случайно натиснат бутон, той превеждаше всичко на киргизки, включително и плана на капитана за действие, който беше както следва: да плават право към галапагоския остров Балтра, където има док, летище и малка болница. Там имало и мощна радиостанция, така че щели да разберат със сигурност естеството на двете експлозии, както и какво става с останалия свят в случай, че метеоритните дъждове са били повсеместни, или пък, както предполагала Мери, е избухнала Третата световна война.

Както вървяла работата, нямало защо планът на капитана да не бъде преведен на киргизки, или на друг език, който никой не разбирал, защото корабът бил поел такъв курс, че можел изобщо да не попадне на Галапагоските острови.

Невежеството на капитана стигало, за да отклони кораба от курса му. Но капитанът сложил началото на грешките си през първата нощ, преди да изтрезнее, като непрекъснато променял курса, за да избегне точките на сблъсък сред океана от падащи звезди. Не забравяйте, че според големия му мозък ставало дума за метеоритен дъжд. Всеки път, когато видел падаща звезда, той очаквал, че щом тя улучи океана, ще се вдигне приливна вълна.

Затова той управлявал така, че корабът да посрещне вълната с острия си нос. И когато слънцето изгряло, благодарение на големия капитански мозък корабът можел да се намира на всяко възможно място и да плава кой знае за къде.

Междувременно Мери Хепбърн, редом с *Джеймс Уейт, в състояние между будуването и съня, правела нещо, за което днешните хора вече нямат мозъци. Тя съживявала миналото. Била отново девствена. Лежала в спален чувал. Събуждала се при първия лъч на зората от песента на присмехулника. Спяла на открито в щатския парк на Индиана — един жив музей, късче от онова, което представлявал района преди европейците да постановят, че няма да търпят нито едно растение или животно, което не може да се опитоми или изяде от човечеството. Когато надзърнала от пашкула — от спалния си чувал, — младата Мери съзряла разсипани съдбини и непреграден воден поток. Тя лежала върху благоуханната слама от еони на смърт и натрупани отпадъци. Имало много храна, стига да си микроорганизъм или да можеш да преживяш листа. Човешкото същество отпреди милион и трийсет години обаче не можело да разчита на обилна закуска.

Било в началото на юни. Свежо време. Птичата песен идеала от гъсталака с шипки и смрадлика на петдесет крачки от Мери. Мери се зарадвала на своеобразния будилник, защото когато заспивала, имала намерение да се събуди съвсем рано и да си представя, че спалният ѝ чувал е пашкул, от който ще се измъкне сладно, с вълнообразни движения, както правела сега — като един енергичен възрастен екземпляр.

Каква радост!

Какво доволство!

Било прекрасно, понеже приятелката, с която пристигнали, продължавала да спи.

Така че Мери се прокраднала по пружиниращата горска земя към гъсталака, за да види милото ранобудно птиче. Вместо това обаче видяла висок и кльощав сериозен млад мъж в моряшка униформа. Той свирел с уста пронизителната песен на присмехулника. Това бил Рой, бъдещият ѝ съпруг.

Мери се подразнила и не знаела какво да си мисли. Особено чудновата подробност било да видиш моряшка униформа толкова навътре в сушата. Мери решила, че това присъствие е нежелано, и че следва да изпита страх. Но ако този странен мъж се готвел да я нападне, трябвало първо да мине през бодливия гъсталак. Мери спала с дрехи, така че била напълно облечена, но по чорапи.

Мъжът чул идването ѝ. Той имал изумително остър слух. Също като баща си. Семейна черта. При това пръв заговорил:

— Здравсти!

— Здравсти — отвърнала Мери.

По-късно тя казвала, че в мига, когато се чувствала единственият жив човек в Райската градина, изведнъж се натъкнала на този мъж с моряшки дрехи, който се държал, сякаш всичко там е негова собственост. А Рой ѝ се противопоставял с твърдението, че всъщност тя се държала като собственичка.

— Какво правиш тука? — попитала го Мери.

— Смятах, че в тази част не е разрешено да се преспива — рекъл той.

Рой бил прав, и Мери го знаела. Двете с приятелката си нарушавали правилника на живия музей. Намирали се в местност, където нощем можело да има само по-нисши животни.

— Моряк ли си? — попитала го тя.

Той ѝ отговорил утвърдително, тоест, че поне доскоро е бил моряк. Току-що го уволнили от флотата, тръгнал да обикаля на стоп, преди да се прибере у дома, и открил, че хората са много по-склонни да го вземат, ако е в униформа.

Днес въпросът, който Мери задала на Рой: „Какво правиш тука?“ не би изглеждал смислен за никого. Днес причините някой да бъде

някъде са винаги прости и очевидни. Никой не може да разкаже като Рой някаква объркана история: че се е уволнил в Сан Франциско, осребрил служебния си билет, купил спален чувал и стигнал на стоп до Големия каньон, националния резерват „Йелоустоун“ и някои други места, които отдавна искал да види. Особено се захласвал по птичките и можел да разговаря на техните езици.

Чул по радиото в една кола, че в малкия щатски парк на Индиана е забелязана двойка белоклюни кълвачи, отдавна смятани за изчезнал вид. И тръгнал право за Индиана. Оказало се, че историята е измислица. Тези големи, красиви обитатели на древните лесове наистина били изчезнали от лицето на земята, понеже човеците унищожили естествената им среда. За тях вече нямало гниеци дървета, покой и тишина.

— Те много се нуждаят от покой и тишина — казал Рой, — както сигурно се нуждаем и ние с тебе. Съжалявам, че те обезпокоих. Но не правех нищо, което не би направила една птичка.

Някакъв механизъм автоматично прецтракал в големия мозък на Мери. Краката ѝ се подкосили, усетила хладина в стомаха. Била се влюбила в мъжа.

В наше време никой не може да има такива спомени.

2.

*Джеймс Уейт прекъснал унеса на Мери с думите:

— Много те обичам. Моля те, омъжи се за мене. Толкова съм самотен. Толкова ме е страх.

— Пести силите си, господин Флеминг — каза тя.

През цялата нощ *Уейт периодично ѝ предлагал брак.

— Дай ми ръката си — помолил той.

— Всеки път, когато го сторя, ти вече не искаш да я пуснеш.

— Обещавам, че ще я пусна.

Тогава Мери протегнала ръка, и *Уейт едва-едва я стиснал. Той не виждал картини от миналото или от бъдещето. Съсредоточавал се почти изцяло в едно мъждеещо сърце, точно както Хисако Хирогути, сместена между вибриращата клозетна чиния и умивалника на долната палуба била почти само зародиш и утроба.

Хисако си мислела, че няма други причини да живее, освен нероденото дете.

Хората все още хълцат, както някога, и все още им се вижда смешно, ако някой пръдне. Те и болните утешават с успокоителен глас. Тонът, с който Мери разговаряла с *Джеймс Уейт, докато му правела компания на кораба, често звучи и днес. С думи или без думи, този тон дава на днешния болник онова, което е искал да чуе и *Уейт преди милион години.

С много думи Мери казвала на *Уейт неща, които тонът ѝ вече му бил предал: „Ние те обичаме. Ти не си сам. Всичко ще се оправи“, и така нататък.

Разбира се, днес няма утешител, който да е имал толкова сложни любовни преживявания, колкото Мери Хепбърн, нито пък някой днешен страдалец е изпитвал сложните любовни преживявания на *Джеймс Уейт. Всяка човешка любовна история днес има за критична

точка най-простия от всички въпроси: дали хората, участващи в нея, са разгонени, или не. Сега мъжете и жените изпитват неудържим интерес един към друг, към чукачетата по плавниците си и така нататък само два пъти в годината, или — в периоди на недостиг от риба — веднъж в годината. Рибата е важен фактор.

При подходящо стечение на обстоятелствата здравият разум на Мери Хепбърн и *Джеймс Уейт почти по всяко време можел да бъде съсипан от любовта.

Там, на палубата за слънчеви бани, точно на изгрев-слънце *Уейт бил искрено влюбен в Мери, а Мери — искрено влюбена в него, или по-скоро в онзи човек, за когото *Уейт се представял. Цяла нощ тя го наричала „господин Флеминг“, а той не я помолил да му говори на малко име. Защо ли? Защото не можел да си спомни какво име си бил измислил.

— Ще те направя много богата — рекъл *Уейт.

— Стига, стига! Спокойно! — казала Мери:

— Ще те направя съсобственичка — продължил той.

— Пази силите си, господин Флеминг! — повторила тя.

— Моля те, ожени се за мене! — казал *Уейт.

— Ще говорим по въпроса, когато стигнем до Балтра — отвърнала Мери, предлагайки му Балтра като цел, за която си струва да се живее. Цяла нощ нежно му шепнела какви хубави неща ги очакват на Балтра, сякаш островът бил някакъв рай, а на пристана щели да ги посрещнат светии и ангели с всякаква храна и лекарства.

*Уейт знаел, че умира и казал:

— Ще бъдеш много богата вдовица.

— Хайде повече да не говорим такива работи — възпротивила се Мери.

Що се отнася до богатството, което тя наистина щяла формално да наследи, понеже наистина се омъжила за него и останала вдовица: и най-големите детективи на света не биха успели да открият и частица от него. В общност подир общност *Уейт създавал представа за несъществуващ разсъдлив гражданин, чието богатство равномерно се увеличавало, макар планетата да обеднявала, и чиято неприкосновеност се гарантирала от властите на САЩ и Канада. Банковата му сметка в песос в Гуадалахара, Мексико, се била изпарила. Ако богатството му беше продължило да се увеличава със

същите темпове, сега имуществото на *Джеймс Уейт би обхващало цялата Вселена: галактиките, черните дупки, кометите, астероидите, облаци, метеорите и метеоритите на капитана, както и междузвездната материя от всякакъв вид. Наистина всичко.

Именно. А ако населението на Земята беше продължило да нараства с някогашното темпо, то щеше да надхвърли владенията на *Джеймс Уейт, което ще рече — всичко възможно.

Какви неосъществими мечти за разрастване са имали човешките същества толкова неотдавна, едва преди милион години!

3.

По една случайност *Уейт вече се бил размножил. Той не само изпратил онзи антикварен търговец в синия тунел към Отвъдния свят преди толкова много години, но и създал условията за раждането на наследник. Налага се да признаем, че по Дарвиновите стандарти *Уейт имал добър успех и като убиец, и като родоначалник.

Той станал родоначалник на шестнайсетгодишна възраст — половият разцвет на мъжкия индивид преди милион години.

Все още се намирал в град Мидланд, щата Охайо, и косял моравата на един баснословно богат търговец на автомобили и собственик на местни закувални, на име Дуейн Хувър, който имал съпруга, но нямал деца. Господин Хувър бил по работа в Синсинати, а госпожа Хувър, която *Уейт изобщо не познавал, макар че многократно косил моравата, била в къщи. Живеела като отшелничка, понеже (както бил чувал *Уейт) имала проблеми с алкохола и лекарствата, предписвани ѝ от нейния доктор, и големият ѝ мозък просто правел прекалено много грешки, за да се показва пред хората.

По онова време *Уейт бил хубавец. Майка му и баща му също били хубави. Той произхождал от семейство на хора с хубава външност. И макар да било топло, *Уейт не си свалил ризата, защото се срамувал от белезите по тялото, останали от наказанията на различните му осиновители. По-късно, когато започнал да проституира на остров Манхатан, клиентите намирали тези белези, направени от запалени цигари, окачалки и токи на колани, много възбуждащи.

*Уейт не търсел сексуални преживявания. Той тъкмо бил решил да духне към Манхатан, и не желаел да даде никакво основание на полицията да го арестува. Полицията добре го познавала — често го разпитвала за поредни кражби с взлом и за какво ли не, въпреки че той всъщност не бил извършвал истински престъпления. Полицията обаче го държала под наблюдение. Често му казвали: „Рано или късно, синко, ще направиш някоя голяма грешка.“

Госпожа Хувър се появила на прага по оскъден бански костюм. Зад къщата имало басейн. Лицето ѝ било съсипано като на пияница, зъбите — развалени, но фигурата ѝ все още изглеждала красива. Тя попитала *Уейт не иска ли да влезе вътре, където имало климатична инсталация, и да се разхлади с чаша леден чай или лимонада.

В следващия миг *Уейт осъзнал, че участва в полов акт. Жената повтаряла, че двамата са от един дол дренки, защото са самотни. Целувала белезите по тялото му и така нататък.

Госпожа Хувър заченала и девет месеца, по-късно родила син, който господин Хувър сметнал за свой. Момчето било хубаво и когато пораснало, станало добър и много музикален танцьор, също като *Уейт.

След като се преместил в Манхатан, *Уейт чул за раждането на бебето, но не сметнал, че може да го приеме като роднина. Години наред не се сецал за него. После изведнъж, без всякаква причина неговият голям мозък му казал, че някъде на света живее млад мъж, който нямало да съществува, ако не бил *Уейт. От тази мисъл го полазвали тръпки. Произшествието било твърде дребно, за да има такъв сериозен резултат.

И нима тогава му е трябвал син? Това било последното нещо, което би му хрумнало.

* * *

Между другото мъжките индивиди днес достигат полов разцвет на около шестгодишна възраст. Когато едно шестгодишно момче попадне на разголена женска, нищо не може да му попречи да участва в полов акт.

Жал ми е за тези момчета, понеже си спомням какъв бях аз на шестнайсетгодишна възраст. Възбудата, която изпитвах, беше ужасна. И тогава, както и сега, оргазмът не носеше облекчение. Нали се сецате какво се случва подир десет минути? И нищо не можеше да помогне, освен нов оргазъм. А имах и домашни за писане!

4.

Хората на „Баиа де Дарвин“ все още не изпитвали неприятно чувство на глад. Червата им, включително и тези на *Казак, все още изстисквали последните смилатели молекули от изяденото предишния следобед. Засега никой не усвоявал части от собственото си тяло по системата за оцеляване на галапагоските костенурки. Само канка-боните вече знаели какво е глад. Останалите тепърва щели да направят това откритие.

Единствените, които трябвало да поддържат силите си, а не само непрекъснато да спят, били Мери Хепбърн и капитанът. Момиченцата канка-боно не възприемали нито кораба, нито океана, и не разбирали нищо, което не се изричало на канка-бонски. Хисако била в кататония, Сълини — сляпа, а *Уейт умираше. Така че оставали само двама души, които да управляват кораба и да се грижат за *Уейт.

През първата нощ те се разбрали денем на кормилото да стои Мери, защото слънцето недвусмислено щяло да ѝ показва накъде е изток — посоката, от която те бягали, и накъде е запад — посоката, в която се намирало предполагаемото изобилие и спокойствие на остров Балтра. А капитанът щял да се ориентира по звездите нощем.

Който не бил на мостика, трябвало да нрави компания на *Уейт, и междувременно да подремне. Несъмнено вахтите са продължавали много дълго. От друга страна, това изпитание щяло да трае кратко, понеже според изчисленията на капитана, Балтра се намирал на около четирийсет часа от Гуаякил.

В ония времена хората са били толкова плодовити, че конвенционалните взривове имали малки, или почти никакви дълготрайни биологични последици. Дори в края на проточили се войни не си личало населението да намалява. Винаги имало толкова много новородени, че сериозните усилия да се ограничи прирастът чрез насилие били обречени на провал. Като изключим атомните бомби, хвърлени над Хирошима и Нагасаки, трайни увреждания имало

толкова, колкото когато „*Baia de Darwin*“ порел вълните и се носел без път в океана.

Именно способността на човечеството да помага за бързото заздравяване на раните си чрез раждане на бебета давало кураж на много хора да възприемат експлозиите най-вече като шоубизнес, като възвишена театрална форма на самоизява.

Но онова, което човечеството щяло да изгуби (като изключим мъничката колония на Санта Росалия), било нещо, което океанът никога нямало да изгуби, докато се състои от вода, а именно: способността раните му да заздравяват бързо.

Що се отнася до раните на човечеството, то си ги запазило завинаги. А силните експлозивни престанали да бъдат клон от шоубизнеса.

Да, ако човечеството беше продължило да лекува собственоръчно нанесените си рани със съвокупление, тогава моята история за колонията на Санта Росалия щеше да се превърне в трагикомедия с главен герой суетният и некадърен капитан Адолф фон Клайст. Времетраенето ѝ щеше да бъде по-скоро няколко месеци, отколкото милион години, понеже заселниците никога нямаше да станат заселници. Щяха да си останат просто хора на пустинен остров, след време открити и спасени.

Между тях щеше да има и един свенлив капитан, изцяло отговорен за мъките им.

Но само след една нощ плаване капитанът все още можел да вярва, че всичко е наред. Скоро идвало време Мери Хепбърн да го смени на кормилото, и тогава той щял да ѝ даде следните указания: „Гледай слънцето да е цяла сутрин над кърмата, а цял следобед — над носа“. Като най-неотложна задача за себе си капитанът схващал нуждата да спечели уважението на пътниците. Те го видели във възможно най-лошата светлина. Надявал се, че докато стигнат до Балтра, може да забравят пиянството му и да си казват, че той им е спасил живота.

Ето още едно нещо, което хората някога можели, а вече не могат да правят: да се наслаждават в съзнанието си на събития, които още не са се случили и не се знае дали ще се случат. Майка ми много я биваше

в това отношение. Според нея един ден баща ми, вместо да пише научнофантастични романи, щял да напише нещо, което много хора искат да прочетат. Тогава сме щели да живеем в нова къща в красив град, да се обличаме с красиви дрехи и така нататък. Майка ми ме караше да се чудя защо Господ изобщо е правил такива усилия, та да създаде действителността.

Както казвал „Мандарак“:

„Въображението не пада по-долу от другите пътувания, а струва много по-евтино!“

Джордж Уилям Къртис (1824–1892)

И така, капитанът стоял полугол на мостика на „*Baia de Darwin*“, но в мислите си се намирал на остров Манхатан, където били по-голямата част от парите му, а и повечето му приятели. Канел се по някакъв начин да се добере до там от Балтра и да си купи хубав апартамент на „Парк авеню“, а Еквадор можел да върви по дяволите.

Действителността се намесила. Изгрявало едно съвсем истинско слънце. Оказало се, че със слънцето има малък проблем. Цяла нощ капитанът си представял, че плават на запад, което означавало, че слънцето ще изгрее точно откъм кърмата. Въпросното слънце обаче, макар да било откъм кърмата, клоняло по-скоро към десния борд. Затова той завъртял кормилото наляво, докато слънцето заело желаното място. Големият мозък, виновен за коригираната от капитана грешка, му внушил убедително, че грешката е дребна и едва отскоро, и че е направена, понеже на зазоряване звездите избледнели. Големият мозък на капитана искал да спечели уважението на душата му не по-малко, отколкото самият той искал да бъде уважаван от пътниците. Мозъкът му си имал собствен живот, ала идвало времето, когато капитанът щял да поиска да го уволни, понеже го е заблуждавал.

Но до този миг все още имало пет дни.

Капитанът продължавал да вярва в това, когато отишъл да види как е „Уилард Флеминг“ и да помогне на Мери, както бил замислил, да преместят болния в сянката на стълбата между офицерските каюти. Не

сложих звездичка пред името на Уилард Флеминг, тъй като всъщност подобно лице не съществува и следователно не може да умре.

Капитанът до такава степен нямал интерес към Мери Хепбърн като към човек, че дори не знаел фамилията ѝ. Смятал, че се казва Каплан — това било името над джобчето на блузата от военната униформа, която сега *Уейт използвал за възглавница.

И *Уейт смятал, че фамилията ѝ е Каплан, независимо, че Мери непрекъснато го поправяла. През нощта той ѝ казал:

— Вие, евреите, сте борчески натури и оцелявате.

— И ти си от хората, които оцеляват, Уилард — казала му тя.

— Едно време и аз си мислех така, госпожо Каплан — въздъхнал той, — но сега вече не съм сигурен. Предполагам, че за всеки, който досега не е умрял, може да се каже, че оцелява.

— Стига, стига, нека поговорим за нещо приятно — прекъснала го тя. — Да поговорим за Балтра.

Но в момента притокът на кръв в мозъка на *Уейт сигурно е бил достатъчен, защото той продължил да следва линията на мисълта си. Усмивнал се горчиво и казал:

— Пълно е с хора, които се хвалят, че оцеляват като че това е кей знае какво. Единственият, който не го казва, е мъртвецът.

— Стига, стига — обадила се Мери.

Когато след изгрев-слънце капитанът се появил пред Мери и *Уейт, Мери току-що била дала съгласието си да се омъжи за *Уейт. Изморила се. Сякаш той цяла нощ я бил молил да му даде вода, и накрая тя склонила да му даде. Щом толкова настоявал да се сгодят, и от нея се искало само да се съгласи, то за момента тя била съгласна.

Мери обаче не очаквала, че някога, а още по-малко — незабавно — ще трябва да изпълни дадената клетва. Тя наистина харесала всичко, което *Уейт ѝ разказал за себе си. През нощта той научил, че тя е любителка на ски бягането и откликнал възторжено, че се чувства най-добре, когато е на ски, заобиколен от чистия сняг, сред тишината на замръзналите езера и горите. *Уейт не се бил качвал на ски, но веднъж се оженил за вдовица на собственик на скиорска хижа в Белите планини, щата Ню Хампшир, и я разорил. Ухажвал я през пролетта, а я

оставил бедна като църковна мишка преди зелените листа да придобият оранжев, жълт, червен и кафяв цвят.

Мери не се сгодила за човешко същество. Вместо годеник тя си намерила имитация.

Не че имало голямо значение за кого се е сгодила (както казал големият ѝ мозък), понеже със сигурност бракосъчетанието не можело да стане, преди да са пристигнали в Балтра, а там „Уилард Флеминг“, (ако още бил жив) веднага щял да постъпи в интензивно отделение. Мери смятала, че ще има достатъчно време, за да се измъкне от уговорката.

Така че не ѝ се сторило особено важно, когато *Уейт казал на капитана:

— Ще ти съобщя чудесна вест. Госпожа Каплан ще се ожени за мене. Аз съм най-щастливият човек на света.

Съдбата изиграла на Мери номер почти толкова бързо и логично, колкото и при моето обезглавяване в Малмьо.

— Имаш късмет — рекъл му фон Клайст. — Като капитан на този кораб, плаващ в международни води, аз имам законното право да ви оженя. Скъпи мои, събрали сме се тука, пред очите на Господ... — започнал той и две минути по-късно завършил бракосъчетанието на „Мери Каплан“ и „Уилард Флеминг“.

5.

Както казвал „Мандаракс“:

„Клетвите са просто думи, а думите са просто вятър.“
Самюъл Бътлър (1512–1680)

На Санта Росалия Мери Хепбърн щяла да запомни от „Мандаракс“ този цитат, заедно със стотици други. С течение на времето обаче тя започнала да възприема брака си с „Уилард Флеминг“ все по-сериозно, макар че вторият ѝ съпруг починал с усмивка на лицето две минути след като капитанът ги провъзгласил за мъж и жена. Когато станала стара и прастара, сгърбена и беззъба, тя казала на косматата Акико: „Благодарна съм на Бога, че ми изпрати двама добри мъже.“ Имала предвид Рой и „Уилард Флеминг“. Това бил също начинът ѝ да каже, че няма високо мнение за капитана, тогава стар и прастар, баща и дядо на всички млади островитяни, с изключение на Акико.

Акико била единственото младо същество на острова, което обичало да му разказват истории, особено любовни истории от живота на материка. Мери ѝ се извинявала, че може да ѝ разправи твърде малко такива истории от първа ръка. Казала, че родителите ѝ явно много се обичали, и на Акико ѝ било приятно да чува, че те се целували и прегръщали до самия си край.

Мери разсмивала Акико с нелепото си любовно приключение (ако изобщо можело да се нарече така) с един вдовец на име Робърт Войчеховиц, завеждащ литературния отдел на гимназията в Илиъм преди закриването ѝ. Освен Рой и „Уилард Флеминг“ той бил единственият мъж, който ѝ предложил брак.

Историята е следната: само две седмици след погребението на Рой Робърт Войчеховиц започнал да ѝ се обажда по телефона и да ѝ

определя срещи. Мери му отказвала и му дала да разбере, че във всеки случай за нея е твърде рано да тръгне по срещи.

Направила всичко, за да го обезсърчи, но въпреки това той я посетил един следобед, макар тя да го уведомила, че иска да остане сама. Спрял пред къщата точно когато Мери косяла моравата. Накарал я да изключи косачката, после ни в клин, ни в ръкав ѝ направил предложение за женитба.

Мери описвала на Акико колата му и Акико се заливала в смях, при все че нито била виждала, нито щяла да види такъв автомобил. Робърт Войчеховиц карал ягуар, който някога бил красив, но сега откъм страната на шофьора купето било издраскано и очукано. Получил колата като подарък от жена си, когато умираше. Жена му се казвала *Дорис — име, с което Акико щяла да кръсти една от косматите си дъщери само заради историята, разправена от Мери.

*Дорис Войчеховиц била наследила малко пари и купила ягуара за мъжа си като един вид благодарност, че е бил толкова добър съпруг. Имали отраснал син, на име Джоузеф, който бил простак и разсипал красивия ягуар още преди майка му да почине. Джоузеф влязъл в затвора за шофиране след употреба на алкохол.

Ето го пак нашия стар приятел алкохола, който смалявал мозъците.

Предложението на Робърт за женитба било направено върху единствената току-що окосена морава в квартала. Всички други дворове били превзети от пустошта, понеже обитателите заминали. През цялото време, докато Войчеховиц правел предложението си, един едър златен лабрадор лаел по двамата и се правел на страшилище. Това бил Доналд — кучето, което било такава утеха за Рой през последните месеци от живота му. Някога и кучетата имали имена. Доналд бил куче, Робърт — мъж. Доналд бил безопасен. През живота си не бил ухапал човек. Искал само някой да хвърля пръчка, за да изтича и да я донесе, и така нататък. Доналд, меко казано, не бил много умен. С положителност може да се каже, че той не би написал Деветата симфония на Бетовен. Когато заспивал, често скимтял и задните му крака потрепвали. Сънувал, че гони хвърлени пръчки.

Робърт се боял от кучета, защото един доберман-пинчер нападнал него и майка му, когато Робърт бил едва на пет години. По отношение на кучетата той не се безпокоял, стига да има човек, когато

те да слушат. Останел ли обаче насаме с куче с каквито и да е размери, Робърт се изпотявал, разтрепервал и косата му настръхвала. Затова много внимавал да не попада в такива ситуации.

Но предложението му за женитба толкова изненадало Мери, че тя избухнала в сълзи — нещо, което никой вече не прави. Мери много се смутила, объркала се, извинила се на Робърт надве-натри и хукнала към къщата. Не искала да бъде омъжена за друг, освен за Рой. Дори след като Рой бил мъртъв, тя не искала да бъде омъжена за друг.

Така че Робърт останал сам с Доналд на моравата пред къщата.

Ако големият мозък на Робърт го бивало за нещо, той щял да накара Робърт нарочно да тръгне към колата си, като същевременно презрително заповяда на Доналд да млъкне, да се махне и така нататък. Но вместо това мозъкът го накарал да се обърне и да хукне. Мозъкът му бил много повреден, защото го накарал да изтича покрай колата, докато Доналд го следвал по петите, да пресече улицата и да се покатери на една ябълка в предния двор на празната къща, чиито обитатели се били преместили в Аляска.

А Доналд застанал под дървото и започнал да лае по него.

Робърт се страхувал да слезе и стоял там цял час, докато Мери, заинтригувана защо Доналд лае толкова дълго и толкова монотонно, не излязла от къщи и не избавила Робърт.

Когато Робърт слязъл, повдигало му се от страх, пък и се отвращавал от себе си. И наистина повърнал. След това (а бил изцапал обувките си и маншетите на панталоните) той казал: „Аз не съм мъж. Аз просто не съм мъж. Вече изобщо няма да те безпокоя. Вече няма да безпокоя нито една жена.“

Разказвам тук тази история на Мери, защото капитан Адолф фон Клайст щял да има същото ниско мнение за качествата си, след като пет денонощия избивал като с миксер пяната от океана, без да стигне до какъвто и да е остров.

Намирал се много далече на север, прекалено далече на север. Така че всички ние се намираме много далече на север, прекалено далече на север. Аз не бях гладен, Джеймс Уейт, разбира се, също не изпитваше глад, както бе замразен долу, в кухненския хладилник. Кухненското помещение, макар и без крушки и илюминатори, все още

можеше да се осветява призрачно от нагряващите се елементи на печките и фурните. И водопроводната система работеше. От всички кранове течеше вода — и топла, и студена.

Така че жадни нямаше, но всички бяха изгладнели. Изчезна Казак, кучето на Сълини, и аз не слагам звездичка пред името му, понеже Казак е мъртъв. Момиченцата канка-боно го отмъкнали, докато Сълини спяла, удушили го с голи ръце, одрали го и го изкормили не с друго, а само с нокти и зъби. Опекли го във фурната. Засега никой не знаел, че са го направили. Бездруго кучето вече се хранело от собствената си плът. Когато го убили, то било кожа и кости.

И да беше стигнал до Санта Росалия, за Казак нямало бъдеще, дори при невероятното положение на острова да има мъжко куче — защото Казак бил кастриран. Единственото, което Казак можел да остави след смъртта си, било да създаде на косматата Акико, чието раждане предстояло, детски спомен за куче. И при най-добро стечение на обстоятелствата Казак нямало да живее толкова дълго, та да му се радват другите деца на острова, а той да върти опашка и така нататък. А лаят му нямало как да запомнят, понеже Казак не лаел.

6.

В случай, че някой се трогне до сълзи, искам да кажа за безвременната кончина на Казак следното: „Е, все пак от него не можеше да се очаква, че ще съчини Деветата симфония на Бетовен“.

Ще кажа същото и за смъртта на Уейт: „Е, все пак от него не можеше да се очаква, че ще съчини Деветата симфония на Бетовен.“

Този кисел коментар, отбелязващ малкото, което могат да постигнат в живота повечето от нас, независимо колко дълго живеят, не е мое изобретение. Чух го най-напред изказан на шведски на едно погребение още докато бях жив. Покойникът във въпросната погребална церемония беше неприятен тъпак, надзирател в корабостроителницата, на име Пер Олаф Розенквист. Почина млад (според преценката за „млад“ от онова време), защото също като Джеймс Уейт беше наследил увредено сърце. Отидох на погребението заедно с един приятел оксигенист, който се казваше Ялмар Арвид Бострьом — не че сега е от значение как се е казвал някой преди милион години. Когато излизахме от черквата, Бострьом рече: „Е, все пак от него не можеше да се очаква, че ще съчини Деветата симфония на Бетовен.“

Попитах го дали този пример за черен хумор си е негов, а той каза, че го е чул от дядо си, немец по произход, който като офицер през Първата световна война бил натоварен да организира погребването на загиналите на Западния фронт. Обичайно било за войниците, новаци в тази работа, да размишляват философски над нечий труп, върху чието лице се готвели да изсипят лопата пръст, какво щял да направи, ако не бил умрял толкова млад. Имало много цинични подмятания, които един ветеран можел да каже на такъв замислен новобранец, едно от които било: „Не се безпокой. Все пак от него не е можело да се очаква да съчини Деветата симфония на Бетовен“.

Когато и мене самия ме погребяха млад в Малмьо, само на шест метра от Пер Олаф Розенквист, на излизане от гробището Ялмар

Арвид Бострьом каза същото и за моя милост: „Е, все пак не можеше да се очаква, че Лиън ще напише Деветата симфония на Бетовен“.

Спомних си за този коментар, когато капитан фон Клайст гълчеше Мери, че плаче за смъртта на човек, смятан от двамата за Уилард Флеминг. Корабът плаваше само от дванайсет часа, и капитанът все още с лекота изпитваше превъзходство над Мери, пък и всъщност над всички.

Като ѝ нареди да държи курс на запад, той добави:

— Губиш си времето да плачеш за напълно чужд човек. Сама ми каза, че той не е имал роднини, нито се е занимавал с нещо смислено. Каква полза да го оплакваш?

Моментът беше подходящ, за да кажа с глас, който не излиза от живо тяло: „И положително е нямало да съчини Деветата симфония на Бетовен“.

После фон Клайст си позволи шега, макар че тя не прозвуча особено смешно.

— Като капитан на кораба — каза той, — аз ти заповядвам да плачеш само ако има причини за това. Сега няма причини да плачеш.

— Но той ми беше съпруг — рече Мери. — Смятам да приема ритуала по бракосъчетанието съвсем на сериозно. Може да ти се стори смешно, но е така. — Уейт все още беше там, а не прибран в хладилника. — Той е дал много на хората, и щеше още много да даде, ако го бяхме спасили.

— И какво толкова прекрасно им е дал? — попита капитанът.

— Той знаеше повече от всеки друг за вятърните мелници — обясни Мери. — Казваше, че можем да затворим каменовъглените и урановите мини, че само с вятърни мелници и най-студените области на света могат да станат топли като Маями, щата Флорида. Уилард беше много скромнен човек — добави тя.

— Така излиза — съгласи се капитанът.

Сто и осем часа по-късно се оказало, че капитанът открито си съперничи с репутацията на споменатия скромнен пример за подражание.

— Ако Уилард беше жив, щеше да знае точно какво трябва да правим — каза Мери.

Капитанът напълно бил загубил самочувствието си, и макар че му оставали още трийсет години живот, никога не си го възвърнал. Не смятате ли, че това е истинска трагедия? Чувствал се жалък, когато Мери му се присмивала.

— Готов съм да приема всякакви предложения — рекъл той. — Само ми кажи какво би направил чудесният Уилард, и аз с радост ще го направя.

По това време той бил уволнил своя мозък и управлявал кораба по съветите на душата си, като потеглял ту в една, ту в друга посока. Дори остров с размерите на кърпичка би накарал фон Клайст да се разплаче от благодарност. Но отново и отново слънцето — или точно отпред, или над кърмата, над десния или левия борд — залязвало.

На долната палуба Сълини Макинтош викала кучето си.

— Каза-а-к, Ка-за-а-к! Виждал ли е някой моето куче?

— Не е горе! — извикала в отговор Мери.

После, като се мъчила да си представи как би постъпил Уилард, тя споделила хрумването си, че „Мандаракс“, освен че е часовник, преводач и така нататък, може би действа и като радиостанция. И предложила на капитана да отправи зов за помощ чрез компютъра.

Капитанът нямал представа какво е „Мандаракс“. Смятал, че това е „Гокуби“, защото имал „Гокуби“ в Кито, в чекмеджето за носни кърпи, заедно с копчетата за ръкавели, игли за вратовръзки и часовници. Получил го като подарък от брат си за Коледа, но не виждал ползата от компютъра. Смятал го за поредната играчка, но поне едно знаем за него: че в никакъв случай не е радиостанция.

Сега той претеглил на ръка „Мандаракс“, смятан за „Гокуби“, и казал на Мери:

— Готов съм да се лиша от дясната си ръка, ако този боклук е радиостанция. И се кълна, че дори пресветият Уилард Флеминг не би могъл да изпрати или да получи съобщение посредством един „Гокуби“!

— Може би ще престанеш да бъдеш толкова самоуверен за всичко! — рекла тя.

— Хрумвала ми е и тая мисъл.

— Тогава изпрати SOS! — настоявала Мери. — Няма да ни навреди.

— Естествено, че няма да ни навреди — съгласил се капитанът.
— Напълно права си, госпожо Флеминг. Няма да ни навреди.

И той заговорил в малкия микрофон на „Мандаракс“, повтаряйки носово международно известната преди милион години дума, съобщаваща за кораб в бедствено положение: „Мейдей^[1], мейдей, мейдей...“

После обърнал екрана на „Мандаракс“ така, че двамата с Мери да прочетат отговора, който може да се появи там. По случайност проникнали в тази част от интелекта на компютъра, която липсвала при „Гокуби“, и знаела много цитати на всевъзможни теми, включително и за месец май. На малкия екран изникнали следните напълно загадъчни думи:

*„Цъфтят в покварения месец май
и кестенът, и дрянът, и дървото Юдино,
за да се изядат, разкъсат и изпият
сред шепот...“*

Т. С. Елиът (1888–1965)

[1] Първи мой (англ.) — Б.пр. ↑

7.

За миг капитанът и Мери повярвали, че са се свързали със света, макар че не било възможно да получат толкова бързо такъв литературен отговор на сигнала за помощ.

Затова капитанът отново извикал: „Мейдей! Мейдей! Тук “*Baia de Darwin*”, местоположение неизвестно. Чувате ли ме?

На което „Мандаракс“ отговорил:

*„И догодина май ще бъда хубав — съмненията са
излишни.*

Да, но ще бъдем вече двацет и четири годишни!“

А. В. Хаусман (1859–1936)

Станало ясно, че думата „май“ кара компютъра да бълва цитати. Капитанът се озадачил. Все още смятал, че това е „Гокуби“, но може би по-сложен модел от онзи, който имал у дома. Жестоко се лъжел! Но понеже разбрал, че получава отговори на думата „май“, решил да опита и с „юни“.

А „Мандаракс“ отговорил:

„Юни се простира надлъж и шир...“

Оскар Хамърстайн II (1895–1960)

— Октомври, октомври! — извикал капитанът.

А „Мандаракс“ отговорил:

Небето бе сиво и мрачно,

листата — посърнали, сухи.

Листата — увехнали, сухи.

Октомври... Самотният здрач

в година на вопли глухи..."

Едгар Алън По (1809–1849)

Толкова за „Мандаракс“, който капитанът още смятал за „Гокуби“. А Мери казала, че по-добре да се качи на наблюдателната площадка, за да види има ли нещо за виждане.

Преди да се качи обаче, тя подложила нова динена кора на капитана. Попитала го за името на острова, който се предполагало, че ще видят съвсем скоро. Това било нещо, което капитанът непрекъснато правел през третия ден от плаването: изброявал острови, вероятно намиращи се точно зад хоризонта или право напред. „Бъди нащрек, за да не изпуснеш Сан Кристобал или Хеновеса — зависи колко на юг сме отишли“ — казвал той. А по-късно възкликвал: „Аха! Сега зная къде се намираме. Всеки миг ще се покаже остров Худ — единственото място на света, където гнезди галапагоският албатрос, най-голямата птица на архипелага!“ и така нататък.

Между другото тези албатроси съществуват и днес, и продължават да гнездят на остров Худ. Имат размах на крилата около два метра и все така вярват в бъдещето на авиацията. Те все още смятат, че това предстои.

Към края на петия ден обаче капитанът си замълчал, когато Мери го помолила да назове името на който и да е остров, намиращ се според него наблизо.

Затова тя отново го попитала, и тогава той ѝ отговорил: „Планината Арарат“.

Когато Мери се качи на наблюдателната площадка, аз се учудих, защото тя не извика от изненада, забелязвайки онова, което аз сметнах за странно атмосферно явление първо над кърмата, а после изместено над килватера. Изглеждаше от електрически произход, макар че не се чуваше никакъв шум — или беше близък роднина на кълбовидната мълния, или пък на огньовете на Свети Елм.

Бившата учителка погледна право към него, но не си пролича да ѝ се вижда необичайно. Тогава разбрах, че само аз го виждам, и се досетих какво е: синият тунел към Отвъдния свят. Отново бе дошъл да ме прибере.

Дотогава го бях виждал три пъти: в мига на обезглавяването ми; на гробището в Малмьо — където шведската глина с плясък удряше по ковчегата ми, а Ялмар Арвид Бострьом, който положително нямаше да съчини Деветата симфония на Бетовен, каза за мене: „Е, все пак той нямаше да съчини Деветата симфония на Бетовен!“, и третия път — когато самият аз се намирах на наблюдателната площадка по време на бурята в северния Атлантис, под лапавицата и морските пръски, и държах отрязаната си глава високо, като че беше баскетболна топка.

На въпроса, който синият тунел поставя с появяването си, мога да отговоря само аз: изчерпал ли съм вече любопитството си към онова, което представлява животът? Ако е така, трябва само да стъпя вътре в онова, което оприличавам на прахосмукачка. А ако наистина пълният със светлина, подобна на отблясъците, хвърляни от печките и фурните на „*Baia de Darwin*“ син тунел всмуква, това явно не притеснява покойния ми баща, научнофантастичния писател Килгор Траут, който стои точно на отвора и си приказва с мене.

Първото, което каза баща ми, застанал над кърмата на „*Baia de Darwin*“, беше следното: „Не ти ли омръзна корабът на глупаците, момчето ми? Ела веднага при татко. Ако сега се откажеш от мене, няма да ме видиш повече цели милион години!“

Милион години! Боже мили, милион години! И той не се шегуваше. Колкото и лош баща да беше, той винаги удържаше на думата си, и никога не ме лъжеше преднамерено.

Направих една крачка към него, но не и втора. Приличах на женски синеног рибояд в началото на брачния танц. Както и при брачния танц, несигурната първа крачка е началото на часовниковото тиктакане, което после става неудържимо. Вече се бях променил, макар още да се намирах далече от прахосмукачката. Тътенът от машинното отделение на „*Baia de Darwin*“ се чуваше по-слабо, а металната горна палуба стана прозрачна, така че виждах долу в главния салон как

момиченцата канка-боно оглозгват костите на своята невинна сестра Казак.

Първата крачка към баща ми ме накара да се замисля за тези индианчета, за Мери на наблюдателната площадка зад гърба ми, за Хисако Хирогучи и нейния зародиш в тоалетната, за угнетения капитан на мостика и за сляпата Сълини, а и за трупа в огромния хладилник: „Защо трябва да ме е грижа за тези непознати хора, роби на страха и глада? Какво общо имат те с мене?“

Когато не направих втора крачка към него, баща ми каза:

— Не спирай, Лиън. Няма време за свенливост.

— Още не съм приключил проучването си! — възпротивих се аз.

Бях си избрал да стана призрак, понеже в това занимание имаше допълнителна изгода — възможност да чета чужди мисли, да узная истината за миналото на даден човек, да виждам през стени, да бъда на няколко места едновременно, да изследвам задълбочено защо тази или онази ситуация е добила определен вид, и да имам достъп до цялото човешко познание.

— Татко, дай ми още пет години! — помолих се аз.

— Пет години?! — възкликна той и започна да ми се подиграва заради трите предишни уговорки, които направих с него: „Още един ден, татко!“, „Още един месец, тате!“, „Още шест месеца, татенце!“

— Но аз научавам толкова много за това какъв е животът, какви механизми го движат и какъв е всъщност смисълът му! — казах аз.

— Не ме лъжи — рече баща ми. — Аз лъгал ли съм те някога?

— Не, сър — потвърдих аз.

— Тогава и ти не ме лъжи.

— Сега ти Господ ли си? — попитах аз.

— Не — каза той. — Все още съм само твой баща, Лиън, но ти не ме лъжи. Колкото и да подслушваш, друго освен информация не си събрал. Все едно, че колекционираш картички с бейзболисти или капачки от бутилки. Има ли полза от тая информация, да не си „Мандаракс“?

— Само още пет години, баща ми, татко, тате, татенце!

— Няма да стигне за онова, което се надяваш да узнаеш — каза ми той. — И по тези причини, момчето ми, давам ти честната си дума,

че ако ме отпратиш сега, няма да се върна цели милион години. Лиън, Лиън! — умолително извика той. — Колкото повече узнаеш за хората, толкова повече ще се отвориш. Мислех си, че след като беше изпратен от хората, смятани за най-мъдри в родината ти да се биеш в една почти безкрайна, неблагоприятна, ужасяваща и в крайна сметка безсмислена война, ти си вникнал достатъчно в същността на човечеството и наученото може да ти послужи за цялата вечност! Трябва ли да ти казвам, че тези прекрасни животни, за които явно искаш да научиш все повече и повече, изпитват тъпашка гордост, че имат оръжия, готови да влязат в употреба всеки миг с гаранцията, че ще изтребят всичко живо? Трябва ли да ти казвам, че когато се гледа отгоре, тази някога красива и пълна с изобилие планета напомня болните органи на Рой Хепбърн по време на аутопсията, и че явните ракови образувания, нарастващи заради самото нарастване, изяждащи и отравящи всичко, са градовете на твоите любими човешки същества? Трябва ли да ти казвам, че тези животни така са оплескали нещата, че вече не могат да си представят дори собствените им внуци да живеят прилично, и че ще сметнат за чудо, ако стане нещо за ядене или за радост в двехилядната година, до която има само четиринайсет години? Мило момче, също като хората на този прокълнат кораб човечеството се оглавява от капитани без карти и компаси, които всеки миг се занимават само с проблеми, чиято същност е да запазят собственото си достойнство!

Както и приживе, и сега баща ми беше брадясал. Както и приживе, и сега беше блед и мършав. Както и приживе, и сега пушеше цигара. И несъмнено една от причините, поради които се затруднявах да направя още една крачка към него беше, че не го обичах.

На шестнайсетгодишна възраст избягах от къщи, понеже се срамувах от баща си.

Ако в отвора на синия тунел вместо него ми се беше появил ангел, можеше веднага да се пъкна вътре.

Джеймс Уейт избягал от къщи, понеже непрекъснато го подлагали на физически тормоз. Все едно, че от родилното отделение бил отишъл направо при Испанската инквизиция — толкова изобретателни били за някои от мъченията големите мозъци на

осиновителите му. Аз избягах от истински баща, който дори ядосан не ми беше посегнал.

Но когато бях твърде малък, за да схващам кое какво е, моят баща ме направи съучастник, за да прогони завинаги майка ми. Насърчаваше ме да ѝ се присмивам заедно с него, че иска да предприеме пътуване, да имаме семейни приятели, да ги каним на гости, а понякога да ходим на ресторант и на кино. Съгласявах се с баща си. Тогава го смятах за най-големия писател на света, понеже не можех да измисля друго, с което да се гордея. Нямахме приятели и живеехме в най-мизерната къща на квартала. Нямахме кола, нямахме дори телевизор. Какво ми пречеше да бъда на негова страна, против майка си? Чест му прави обаче, че той никога не твърдеше, че е велик. Според мен величието му се криеше в настойчивостта да не върши нищо, освен непрекъснато да пише и да пуши — и то наистина непрекъснато.

А, да. Имаше още нещо, с което можех да се гордея, и то беше от значение в Коухоуз: баща ми беше служил като морски пехотинец.

Когато обаче станах на шестнайсет години, самостоятелно стигнах до заключението, направено от майка ми и съседите още отдавна: че животът на баща ми е провал, който отблъсква, че творбите му се появяват само в долнопробни издания, от които почти не получава пари. Казах си, че баща ми е позор за самия живот, защото не прави нищо, освен че непрекъснато пише и пуши — и то наистина непрекъснато.

По онова време бях зарязал всички предмети в училище, с изключение на часовете по изкуство. Никой от гимназията в Коухоуз не зарязваше тези часове, това просто не беше възможно. И избягах, за да открия майка си, но не я намерих.

Баща ми беше издал над сто романа и хиляда разказа, но през моите пътувания само веднъж попаднах на човек, който бе чувал за него. Срещата с подобно лице след такова дълго търсене дотолкова ме разстрои емоционално, че според мен известно време бях наистина като умопобъркан.

Нито веднъж не се обадох на баща си по телефона, нито му пратих картичка. Разбрах, че е умрял едва когато умрях и аз, и той ми

се показва за пръв път в началото на синия тунел, водещ към Отвъдния свят.

Продължавах да го уважавам само за едно нещо, с което смятах, че и той още се гордее. И аз като него служих като морски пехотинец. Това беше семейна традиция.

Божичко, та няма сега аз също не съм се превърнал в писател?

Драця съвсем като баща си, без каквото и да е усещане, че някъде ще има мой читател! А няма нито един. Не може и да има.

Ето че и двамата бяхме станали танцуващи синеноги рибояди: правехме каквото се иска, независимо дали някой го забелязва или не. По-скоро второто.

А сега баща ми каза от прахосмукачката:

— Метнал си се на майка си.

— В какъв смисъл? — попитах аз.

— Знаеш ли кой беше любимият й цитат?

Знаех. Знаеше го и „Мандаракс“. Цитатът е сложен за надслов на тази книга.

— Ти вярваш, че хората са добри животни, които накрая ще решат всичките проблеми и отново ще превърнат Земята в Райска градина.

— Моля те, мога ли да я видя? — попитах аз, защото знаех, че тя е мъртва и се намира някъде в другия край на тунела. Това бе първото, което поисках да узная от баща си, когато самият аз умрях: „Знаеш ли какво е станало с мама?“ Бях я търсил навсякъде, преди да постъпя в морската пехота.

— Жената зад теб мама ли е? — исках да разбера аз.

Състоянието на синия тунел бе неспокойно, имаше перисталтика. Гърчовете му често ми позволяваха да надникна далече вътре. Третия път, когато баща ми се появи, мярнах една жена и си помислих, че може да е мама, но нямах късмет.

— Аз съм Нейоми Торп, Лиън! — извика жената. Тя беше съседка, която след като истинската ми майка избяга, известно време полагаше големи усилия да ми бъде като майка. — Аз съм госпожа Торп! — повтори тя. — Нали ме помниш, Лиън? Я ела тук, както идваше у нас през кухненската врата! Хайде, бъди добро момче. Нали не искаш да останеш там още милион години?

Направих още една крачка към прахосмукачката. „*Baia de Дарвин*“ се превърна във фантастична картина от паяжини. Синият тунел все по-ясно се очертаваше и ми се виждаше разумно същество за придвижване, също като трамвая в Малмьо, с който всеки ден пътувах до корабостроителницата и обратно.

Но тогава, иззад гърба ми, от ефирната наблюдателна площадка на „*Baia de Дарвин*“ чух как призрачният силует, в който се бе превърнала Мери, крещи неспирно нещо. Помислих си, че по някакви причини жената е в агония. Не различавах думите, но по гласа ѝ съдех, че може би е улучена с куршум в корема.

Трябваше да разбере какво казва, затова направих две крачки назад, после се обърнах и я погледнах. Тя ридаеше и се смееше. Беше се надвесила през ръба на голямата метална кофа, представляваща наблюдателницата, така че висеше надолу с главата. Викаше към капитана, застанал на мостика:

— Земя! Земя! Слава тебе, Господи! Боже мили! Земя! Земя!

8.

Мери беше видяла Санта Росалия.

Естествено, капитанът веднага щеше да насочи кораба натам с надеждата, че островът не е безлюден, или че поне е обитаван от животни, които той и останалите могат да сготвят и да изядат.

Оставаше под въпрос дали аз щях да бъда с тях, за да видя какво ще се случи по-нататък. Цената, която щях да платя, за да задоволя любопитството си за съдбите на хората от кораба, беше пределно ясна: да бродя като призрак по Земята, без възможност за промяна на положението, още милион години.

Решението за мен бе взето от Мери Хепбърн — от „госпожа Флеминг“, чиято радост на наблюдателницата толкова дълго задържа вниманието ми, че когато погледнах към тунела, той беше изчезнал.

Сега вече излежах присъдата си от хиляда хилядолетия. Платих изцяло дълга си към обществото, или към каквото имам дълг. Очаквам да видя синия тунел по всяко време. Естествено, с голяма радост ще се пъкна в него. Тук вече не се случва нищо, което многократно да не съм виждал и чувал. Положително никой няма да съчини Деветата симфония на Бетовен, нито да излъже или да започне Третата световна война.

Мама излезе права: дори в най-мрачните времена за човечеството все пак имаше надежда.

* * *

На 1 декември 1986 година в понеделник следобед капитан Адолф фон Клайст, чийто кораб нямал използвана котва, нарочно закарал „Баиа де Дарвин“ в една плитчина с базалтово дъно близо до брега. Смятал, че когато дойде време да отплава, корабът ще може да се измъкне оттам, както станало в Гуаякил.

Кога възнамерявал да отплава? Веднага, щом натоварел хранителни припаси: яйца, рибояди, пингвини, корморани, омари и всичко останало, което се яде и може лесно да се улови. Щом натрупал провизии, съответстващи на запасите му от гориво и вода, той лесно щял да се върне на материка и да потърси спокойно пристанище, което да ги приюти. Възнамерявал да преоткрие Южноамериканския континент.

Той изключил верните машини. Това щяло да отбележи края на тяхната вярност. По причини, които капитанът изобщо не успял да установи, машините повече не проработили.

Това означавало, че печките, фурните и хладилниците скоро също излезли от употреба веднага, щом акумулаторите се изчерпали.

Били останали още десет метра от кърмовото въже — от бялата найлонова пъпна връв — навити около един кнехт на главната палуба. Капитанът навързал по него възли, след което двамата с Мери се спуснали в плитчината и прегазили до брега, за да съберат яйца и да убият някои нисши животни, които не се страхуват от тях. Щели да използват блузата на Мери и новата риза на Джеймс Уейт, с все още висещ етикет, като пазарски чанти.

Извили вратовете на няколко синеноги рибояди. Уловили за опашките сухоземни игуани и ги удряли до смърт с черните камъни. Точно по време на това клане Мери се одрала и безстрашната чинка вампир за пръв път вкусила човешка кръв.

Убийците не посегнали на морските игуани, защото смятали, че не стават за ядене. Щели да изминат две години, преди да направят откритието, че частично смлените водорасли в стомасите на тези твари не само са вкусна и топла храна, вече сготвена, но и лек за недостига на витамини и минерали, който ги мъчел дотогава. Така диетата им придобила завършеност. При това някои хора понасяли въпросното пюре по-лесно, отколкото други, така че закрепнали, изглеждали добре и били пожелани като сексуални партньори. Законът за естествения подбор влязъл в действие и като следствие милион години по-късно човешките същества могат сами да смилат водораслите, без намесата на морските игуани, които са оставени на мира.

Това е много по-добро решение на въпроса и задоволява всички.

Все пак хората продължават да убиват риба и все още ядат синеноги рибояди, които и досега не се боят от тях.

Сигурен съм, че бих могъл да остана тук още милион години, и на синеногите рибояди пак няма да им стигне времето, за да разберат, че хората са опасни. Да, и както вече казах, те продължават неуморно да танцуват през размножителния период.

Вечерта хората на „Баиа де Дарвин“ буквално си направили пиршество. Хранили се на горната палуба, и самата палуба им служела като поднос за сервиране, а капитанът бил в ролята на майстор готвач. Имало печени сухоземни игуани, пълнени с месо от омар и мръвки от рибояди. Имало два печени рибояда, пълнени със собствените им яйца и намазани със стопена пингвинска мас. Храната била страшно вкусна и всички отново се чувствали щастливи.

Другата сутрин на зазоряване капитанът и Мери отново слезли на брега, като взели и момиченцата канка-боно. Децата най-последно разбрали нещо от онова, което се случвало. Те не спирали да убиват, не спирали да примъкват убитите животни, докато корабният хладилник не се напълнил освен с тялото на Джеймс Уейт с достатъчно птици, игуани и яйца, които при нужда можели да им служат за храна цял месец. Сега хората разполагали не само с достатъчно гориво и вода, но и с безкрайно много при това добра храна.

Оставало капитанът да включи моторите. Щял да насочи кораба на изток с пределна скорост. Няма начин да не попадне на Южна Америка, Централна Америка, или Северна Америка, обяснил капитанът на Мери, защото чувството му за хумор се възвърнало. „Само дано не ни сполети нещастиято да минем през Панамския канал — рекъл той. — Но и да минем през канала, мога да гарантирам, че накрая все ще стигнем до Европа или Америка.“

Капитанът се разсмял, разсмяла си и Мери. В крайна сметка всичко щяло да бъде наред. Обаче моторите не проработили.

9.

По времето, когато „Баиа де Дарвин“ потъва в мъртвешки спокойния океан — през септември 1996 година — всички освен капитана наричали кораба с прозвището, дадено му от Мери: „Гърмящия транспарант.“

Това непочтително наименование било взето от песен, която Мери научила от „Мандарак“, със следния текст:

*„Най-чудният кораб, направен от хора
«Гърмящ транспарант» бе наречен —
с безгрижни моряци сред риби и раци
на плаване бурно обречен.
Стои капитанът напред урагана
на мостика с дързост нечута.
Но често, презрял и деветия вал,
той кротко спи в своята каюта.“*

Чарлс Карил (1842–1920)

Хисако Хирогути, косматата ѝ дъщеря Акико и Сълини Макинтош също наричали кораба „Гърмящия транспарант“. Така го наричали и момичетата канка-боно, които харесали как звучат думите, без да ги разбират. А когато по-късно момичетата станали жени и родили деца, те им обяснили, че са пристигнали от материка с вълшебен кораб, който се казва „Гърмящия транспарант“.

Акико, владееща перфектно английски и японски, единствена извън индианската група знаела и техния език, но все не намирала подходящ начин да преведе и канка-бонски „Гърмящия транспарант“.

Скоро след като „Гърмящият транспарант“ отишъл на дъното, Мери започнала да провежда осеменителната си програма. Тогава тя

била на шейсет и една години. Явявала се единственият сексуален партньор на капитана, който бил шейсет и шест годишен, и сексуалните му интереси вече не били чак дотам непреодолими. Той продължавал да е убеден, че не бива да се размножава, защото смятал, че все още съществува възможност да предаде на поколенията Хънтингтъновата хорей. Пък и бил расист и изобщо не изпитвал влечение към Хисако или косматата ѝ дъщеря, а още по-малко — към индианките, които в крайна сметка щели да родят негови деца.

Не забравяйте, че тези хора непрекъснато очаквали да бъдат избавени и нямало откъде да знаят, че са последната надежда на човешкия род. Така че се обръщали към сексуални занимания само за да прекарат по-приятно част от времето си, да се освободят от натрупаното напрежение, да си помогнат да заспят и какво ли не още. Споделяли мнението, че би било безотговорно да се размножават, понеже Санта Росалия не подхождала за отглеждането на деца, а и децата щели да предизвикат затруднения с хранителните запаси.

Преди „Гърмящият транспарант“ да се присъедини към еквадорската подводна флота, и Мери, както всички, сериозно смятала, че раждането дори на едно дете ще бъде трагедия.

С душата си тя продължавала да мисли, че е така, но големият ѝ мозък, без да се напруга, за да не я подплаши, започнал да се чуди дали спермата, която капитанът впръсквал в нея около два пъти месечно, не може някак да бъде прехвърлена в жена на детеродна възраст, и — хокус бокус препаратус! — да последва бременност. Акико, тогава на десет години, все още нямала овулация, но младите жени канка-боно, на възраст между петнайсет и деветнайсет години, с положителност имали.

Големият мозък на Мери ѝ казал нещо, което тя често казвала на учениците си: че няма нищо лошо, и по-скоро дори може да се окаже много добре, ако хората премислят най-различни идеи, независимо, че те могат да изглеждат неосъществими, непрактични или направо налудничави. И там, на Санта Росалия, тя се окуражавала, както окуражавала и младежите в Илиъм, че упражненията на мозъка дори с най-долнопробни идеи са довели до много от най-важните научни

открития през периода, който тя преди милион години наричала „модерните времена“.

Мери се посъветвала с „Мандаракс“ относно любопитството.
„Мандаракс“ казал:

„Любопитството е една от постоянните и непроменливи характеристики на живия ум“.

Самюъл Джонсън (1709–1784)

Онова, което „Мандаракс“ не й казал, и което несъмнено и нейният голям мозък нямало да й каже, било, че ако й хрумне идеята за нов експеримент, който има шанс да успее, нейният голям мозък ще превърне живота й в ад, докато експериментът наистина не бъде проведен.

Моето мнение е, че това е най-диаболичният аспект на едновременните големи мозъци, които казвали впоследствие на своите собственици: „Има нещо безумно и ние можем да го направим, макар че всъщност няма да го направим. Но е забавно да си го мислим.“

И после, сякаш изпаднали в транс, хората го правели: карали роби да се сражават до смърт в Колизея, изгаряли живи хора на градските площади заради непопулярните им убеждения, строели фабрики с единствената цел да убиват човеци в индустриални количества, или да хвърлят във въздуха цели градове, и така нататък, и така нататък.

Някъде в „Мандаракс“ е трябвало да залегне, но не било залегнало, предупреждение в следния смисъл: „В ерата на големите мозъци всичко, което може да се направи, ще бъде направено — така че кротувайте.“

„Мандаракс“ стигал най-близко до подобна мисъл с цитата от Томас Карлайл (1795–1881):

„Всякакво съмнение се пресича единствено чрез действието.“

Съмненията на Мери дали една жена може да зачене с помощ от друга жена на пустинен остров без технически улеснения я накарали да предприеме действия. В положение, наподобяващо транс, тя се озовала в лагера на жените от племето канка-боно от другата страна на кратера, като взела Акико, за да превежда.

Сега се улавям, че си спомням баща си приживе, когато все още беше оцапан с мастило нещастник в Коухоуз. Той все се надяваше да продаде нещо на киното, за да се отърве от работа на парче, и в къщи да си имаме готвачка и чистачка.

Но колкото и силно да желаете това, възловите сцени във всеки негов разказ и роман бяха събития, които никой с всичкия си не би използвал за кино — не и ако искаше филмът да има успех.

И аз сега разказвам история, чиято възлова сцена по никой начин не би била включена в един популярен филм отпреди милион години. В нея Мери Хепбърн, сякаш хипнотизирана, пъха своя десен показалец в себе си, а после в една осемнайсетгодишна индианка, и така я кара да зачене.

По-късно Мери си помислила, че може да си направи шегата с припрените, безотговорни и направо безумни волности, които си позволила с тялото не само на едно, а на всички млади момичета канка-боно. Тя обаче вече не разговаряла с колониста, който можел да разбере шегата — с капитана — затова нямало с кого да я сподели. Ако шегата беше изречена на глас, щеше да прозвучи така: „Защо не ми хрумна да го направя още докато преподавах в гимназията на Илиъм? Сега щях да бъда в уютен женски затвор в щата Ню Йорк, а не на забравения от Бога остров Санта Росалия!“

10.

Когато корабът потънал, той отнесъл и костите на Джеймс Уейт, смесили се върху пода на хладилника за месо с костите на влечуги и птици от видове, които се срещат и днес. Само че днес кости като неговите не са покрити с плът.

Явно Уейт е бил някаква мъжка маймуна: вървял е изправен и е имал необикновено голям мозък, чиято цел, както можем да се досетим, е била да контролира ръцете му, а те били коварно подвижни. Можел е да опитоми огъня. И да използва сечива.

Речникът му може да се е състоял от десет и повече думи.

Когато корабът потънал, от хората на острова единствено капитанът имал брада. Година след това щял да се роди синът му Камикадзе. Тринайсет години по-късно на острова щяла да се появи втора брада: брадата на Камикадзе.

Както казвал „Мандаракс“:

*„Един старец с дълга брада
изпаднал в голяма беда:
пет коса и чучулига,
три славея и една авлига
се заселили в тази брада.“*

Едуард Лиър (1812–1888)

Докато дошло време корабът да потъне, колонията била вече на десет години, а капитанът, понеже нямал достатъчно храна за размисъл, нито достатъчно занимания, се превърнал в голям досадник. Прекарвал значителна част от времето си в околностите на единствения островен водоизточник — извор в подножието на кратера. Когато хората идвали, за да си наляят вода, той ги посрещал така, сякаш бил любезният и всезнаещ господар на извора, негов пръв

помощник и пазител. Капитанът обяснявал дори на канка-боните, които не разбирали нито дума английски, какво е състоянието на извора този ден — описвал църцоренето от процепа в скалата като „много изнервено“, „много бодро“, „много мързеливо“ и какво ли не още. Църцоренето всъщност не се променяло и оставало все същото от хилядолетие преди заселването на колонията, а и до днес се е запазило, макар че хората вече не се нуждаят от него. Ето какъв бил механизмът му (и не било задължително да си завършил военноморската академия на САЩ, за да разгадаеш тайната): кратерът представлявал огромна вдлъбнатина, в която се събирала дъждовна вода, скрита от лъчите на слънцето под много дебел слой вулканични отпадъци. Имало пукнатина, през която водата бавно изтичала.

При цялото време, с което разполагал, капитанът не успял да подобри състоянието на извора. Повече не можело и да се желае — водата непрестанно капела от процепа в базалта и се стичала в естествено езерце десет сантиметра по-долу. Това езерце било (и все още е) с размерите на клозетната чиния в тоалетната до главния салон на „Гърмящия транспарант“. Ако езерцето се изпразнело, с помощта или без помощта на капитана, според изчисленията на „Мандаракс“ за двацет и три минути и единайсет секунди то отново се препълвало.

Как бих могъл да опиша залеза на капитана? Ще трябва да кажа, че той бил напълно отчаян. Но е сигурно, че е щял да се чувства така и без да попадне на пустинния остров Сайта Росалия.

Както казвал „Мандаракс“:

„Купища хора живеят в тихо отчаяние“.

Хенри Дейвид Торо (1817–1862)

А защо тихото отчаяние било толкова разпространено страдание, особено сред мъжете? Тук отново ще изкарам на сцената единствения истински злодей в моята история: свръхголемия човешки мозък.

В днешно време никой не живее в тихо отчаяние. Купища хора живеели в тихо отчаяние преди милион години, защото дяволските компютри в черепите им не били склонни към въздържание и безделие

— те непрестанно търсели все по-предизвикателни проблеми, предоставени им от живота.

Смятам, че вече описах почти всички критични събития и обстоятелства около чудотворното оцеляване на човечеството, стигнало до наши дни. Представям си ги като ключове с необикновена форма за множество заключени врати, и последната врата води към свършеното щастие.

Един от тези ключове несъмнено бил фактът, че на Санта Росалия нямало сечива, с изключение на несигурната комбинация от кости, клонки, камъни, риби черва — и птичи черва.

Ако капитанът разполагал с истински сечива: лостове, кирки, лопати и така нататък, той положително е щял да намери начин в името на науката и прогреса да задръсти извора, или да го принуди да изхвърли цялото съдържание на кратера само за една-две седмици.

Колкото до равновесието, установено между колонистите и хранителните им запаси, налага се да кажа, че и това по-скоро се основавало на късмета, а не на разсъдъка.

Природата решила да бъде щедра и храна имало в изобилие. Пернатите по другите острови преживявали добри периоди, затова изпращали на Санта Росалия емигранти от свръхнаселените птичи пазари, за да заемат гнездата на изядените от хората свои събратя. Нямамо обаче такъв естествен механизъм, за да възстанови броя на морските игуани, защото те не плували на дълги разстояния. Но отблъскващият вид на тези скрофулозни влечуги и съдържанието на техните карантии принудили хората да ги използват за храна само в мигове на тежки лишения по отношение на който и да е вид храна.

Всепризнато било, че най-вкусната храна е яйце, оставено да се пече на слънцето часове наред върху подходяща плоска скала. На остров Улф нямало огън. На второ място поставяли рибата, глътната от птица. После самата птица. После зеления пулп от стомаха на морската игуана.

Всъщност Природата осигурявала такова изобилие, че винаги имало хранителни запаси, за които колонистите знаели, но не им се наложило да ги използват. Имало тюлени и морски лъвове на всякаква възраст, до един добродушни и кротки, с изключение на мъжките

индивиди в размножителния период — лежали по скалите и гледали разнежено минаващите наблизно човешки същества. Тюлените и морските лъвове били дяволски подходяща храна.

Фатални щели да бъдат последиците, ако хората веднага бяха изстребили всички сухоземни игуани, но се оказало, че в случая катастрофа не настъпила. Това можело да е от голямо значение. Но станало така, че не то изиграло голяма роля. На Санта Росалия изобщо нямало големи сухоземни костенурки, иначе колонистите положително щели да изстребят и тях. Но и това не би било от голямо значение.

Междувременно в други части на света, особено в Африка, хората умирали с милиони, понеже не им провървяло. Години наред имало суша. Едно време често валили дъждове, но в момента изглеждало сякаш никога вече няма да вали.

Африканците поне спрели да се размножават. И това не било за изхвърляне. И това помагало. Означавало, че остава все повече нищо, което да се разпределя.

* * *

Капитанът схванал, че между момичетата канка-боно има бременни едва месец преди едно от момичетата да роди. Случило се така, че то родило първия човешки мъжки индивид на Санта Росалия, станал известен под прякора, даден му от косматата Акико, която искала да изрази възхищението си от неговата мъжественост. Нарекла го „Камикадзе“ — японската дума за „свещен вятър“.

Първите заселници никога не се превърнали в семейство, което да приеме всички. Но когато последните стари колонисти измрели, следващите поколения станали семейство, което приело всички. Имали общ език, обща религия, някои общи шегки, песни, танци и така нататък, и почти всичко било с канка-бонски произход. А когато Камикадзе стигнал до преклонна възраст, той се превърнал в нещо,

което капитанът никога не успял да постигне: станал почитаният патриарх. А Акико станала почитаният „матриарх“.

Това протекло много бързо — от случайния генетичен материал се формирало напълно взаимосвързано човешко семейство. Резултатът бил много приятен. Без малко да обикна тогавашните хора, каквито си бяха — с големи мозъци и така нататък.

11.

Едва към края на играта капитанът открил, че жената от племето канка-боно е бременна — не само защото разбира се никой не пожелал да го уведоми, но и защото канка-боните го мразели толкова много, главно по расистки съображения, че той почти не ги виждал. За да не го срещат, идвали за вода на неговата страна от кратера само късно нощем, когато обикновено той спял дълбоко. Продължили да го мразят до края на живота му, макар да бил баща на всички деца, които те толкова обичали.

Но месец преди раждането на Камикадзе капитанът не можел да заспи на леглото, покрито с перушина, което споделял с Мери. Големият му мозък го карал да се върти неспокойно, защото замислял да прокопае тунел от на кратера до водоизточника^[1] и като открие процепа, да овладее онова, от което никой нямал причини да се оплаква: скоростта, с която капела водата.

Между другото този строителен план по скромност се доближава до построяването на Хеопсовата пирамида или на Панамския канал.

И така, капитанът напуснал леглото и тръгнал да се разхожда посред нощ. Било пълнолуние и луната се намирала точно над главата му. Когато капитанът стигнал до извора, там били шестте канка-бони, които галели повърхността на препълненото езерце като че било любимо животно, пръскали се с вода и така нататък. Радвали се толкова много и били особено щастливи, понеже всички скоро щели да си имат бебета.

Но щом видели капитана, престанали да се радват. Смятали, че той е зъл. Но и капитанът се смутил, защото бил гол. Не очаквал, че ще срещне някого, и не си направил труда да върже препаската от игуанска кожа. И така, след десет години на Санта Росалия канка-боните за пръв път видели гениталиите му. Избухнали в смях и не можели да спрат да се смеят.

Капитанът се оттеглил в своята обител, където Мери дълбоко спяла. Отхвърлил смеха като проява на простотия. Помислил си също, че една от жените явно страда от тумор, от някаква паразитоза или от коремна инфекция и че независимо от веселото ѝ настроение сигурно съвсем скоро ще умре.

На сутринта той споменал на Мери за тази подутина, а тя се усмихнала много загадъчно.

— Нима това е причина да се усмихваш? — рекъл той.

— Усмихвам ли се? — изненадала се тя. — Божичко, наистина това не е за радост.

— Толкова голяма подутина не ще да е някаква дреболия — продължил той.

— Напълно съм съгласна с тебе — казала тя. — Ще трябва просто да чакаме и да видим какво ще стане. Нищо не можем да направим.

— А тя беше толкова весела — споделил учудването си той. — Изглежда не обръщаше никакво внимание на тази ужасна подутина!

— Ти казваш много често, че канка-боните не са като нас — напомнила му Мери. Мислят примитивно. Опитват се да извлекат изгода от всяко положение. Ясно им е, че и бездруго не могат да проумеят или променят нищо, затова приемат живота такъв, какъвто е.

„Мандаракс“ се намирал при Мери, в леглото. Тя и косматата Акико, тогава десетгодишна, били единствените, които все още смятали машинката за забавна. Ако не били те двете, капитанът, Сълини или Хисако, които приемали като подигравка безполезните съвети на компютъра и досадните му усилия да проявява чувство за хумор, отдавна щели да го запокитят в океана.

Всъщност капитанът се чувствал лично обиден от „Мандаракс“, след като „Мандаракс“ им представил стихотворението за посмешището, което било капитан на „Гърмящия транспарант“.

Благодарение на компютъра сега Мери можела да направи коментар за предполагаемото невежество на жената канка-боно, която, независимо от тумора в корема ѝ, била толкова щастлива:

„Най-щастливо живеят невежите, докато не узнаят скърбите и радостта.“

Мери си играела с капитана по начин, който аз, мъж и бивш събрат на капитана, бих могъл да определя само като изпълнен със злорадство. Ако приживе бях жена, може би щях да мисля другояче. Ако бях жена, може би щях да ликувам заради тайното, присмехулно отношение на Мери Хепбърн спрямо ограничената роля, която имали някога мъжете при размножаването, и която имат и до днес. В това не е настъпила промяна. Мъжете са все същите големи дръвници, на които се разчита да изцъркват сперма, когато му дойде времето.

Тайното, присмехулно отношение на Мери обаче щяло да се превърне в открито недоброжелателство. След като се родил Камикадзе и капитанът узнал, че му е син, той със заекване поставил въпроса, че е трябвало да се вземе и неговото мнение. А Мери отговорила:

— Нали не ти се наложи да носиш това дете девет месеца, а после да изтърпиш, докато си пробие път между краката ти? Не можеш да го кърмиш, дори да ти се иска, макар че се съмнявам да ти се иска. И никой не очаква да помагаш в отглеждането му. Всъщност всички се надяваме, че няма да имаш нищо общо с него!

— Дори така да е... — опитал се да протестира той.

— Боже Господи! — възкликнала Мери. — Ако можехме да направим бебе с плюнката на морска игуана, мислиш ли, че нямаше да го предпочетем, вместо да безпокоим Ваше величество?

[1] На хартията е така: липсва смислова дума пред „на“. — Бел.ел.кор. ↑

12.

След като Мери казала това на капитана, нямало начин предишните им отношения да бъдат запазени. Преди милион години големите мозъци много теоретизирали как да запазят човешките двойки от разпадане, така че имало поне един начин Мери да поживее още малко с капитана, стига наистина да го желаела. Можела да му каже, че канка-боните са имали сношения с морските лъвове и косматите тюлени. И той щял да повярва не само понеже нямал високо мнение за женския морал, но и защото дори не подозирал, че става дума за изкуствено осеменяване. Нямало да си помисли, че това е възможно, макар че процедурата се оказала проста като фасул. Както казвал „Мандаракс“:

„Тук има нещо, дето стената не обича“.

Робърт Фрост (1874–1963)

Към което аз ще добавя:

„Да, но има и нещо, което обожава мукозната мембрана“.

Лиън Троцки Траут (1946–1001986)

С една лъжа Мери можела да спаси отношенията им, макар че щяло да се наложи да обясни откъде са се взели сините очи на Камикадзе. Между другото днес всеки дваисети човек има сините очи на капитана и златистата му къдрава коса. Понякога аз се шегувам с такива индивиди, като казвам: „Guten morgen, Herr von Kleist“?^[1] или „Wie geht’s es Ihnen, Fräulein von Kleist“?^[2] Горе-долу толкова знам на немски.

За днешно време това е повече от достатъчно.

Трябвало ли е Мери Хепбърн да спаси отношенията им с лъжа? И след толкова много време въпросът остава неясен. Тя и капитанът съвсем не били идеална двойка. Наложило се да съжителстват, след като Сълини и Хисако се отделили, за да отглеждат Акико, а жените канка-боно се преместили край далечната страна на кратера, запазвайки чисти своите вярвания и нрави.

Между другото един от обичаите на канка-боните бил да крият имената си от всеки, който не е канка-боно. Аз обаче бях посветен в техните тайни, както бях посветен и в тайните на останалите, затова не виждам нищо лошо да разкрия сега, че първата жена, родила дете от капитана, се казвала Синка, втората — Лор, третата — Лира, четвъртата — Дърно, петата — Нано, а шестата — Кийл.

След като Мери напуснала капитана и си направила отделно балдахин и легло от перушина, тя често казвала на Акико, че не се чувства по-самотна от преди. Имала някои определени оплаквания от капитана, от недостатъци, с които той лесно можел да се справи, стига изобщо да проявявал интерес към създаването на жизнеспособни отношения.

— Усилия трябва да се полагат и от двете страни — съветвала тя Акико. — Ако само единият го прави, все едно, че нищо не става. Нищо не излиза. И който полага усилия, накрая свършва като мене — с чувството, че непрекъснато се е държал глупаво. Бях щастлива с първия си брак, Акико, и сигурно вторият ми брак също щеше да е щастлив, ако Уилард не беше умрял, затова зная какъв е механизмът.

И тя изброявала най-сериозните недостатъци, с които капитанът лесно можел да се справи, но не го желаел:

1. Когато си представял какво ще прави, след като бъдат избавени, никога не я включвал в плановете си.
2. Подигравал се на Уилард Флеминг, въпреки че знаел колко я наскърбява с това; силно се съмнявал, че

Уилард е написал две симфонии, че е бил експерт по вятърните мелници, и дори че е можел да кара ски.

3. Непрекъснато се оплаквал от писукането, издавано от „Мандаракс“, когато Мери натискала различните бутони, макар да знаел колко е щастлива тя от възможността да поддържа мисловната си дейност, да запомня известни цитати, да учи нови езици и така нататък.

4. Той по-скоро би я удушил, отколкото да каже: „Обичам те“!

— И това са само четирите големи недостатъци — подчертала Мери.

Така, когато Мери говорела с капитана, проличавала си потисканата неприязън, както в случая с плюнката на морските игуани.

Не смятам, че тази раздяла е трагична, тъй като в случая нямало невръстни деца, пък и никоя от страните на намирала, че да живее отделно е непоносимо. И двамата редовно били посещавани от Акико, а след като на Камикадзе му поникнала брада, и самата Акико си имала космати деца, тя водела със себе си и децата.

Жените канка-боно не определили на Мери никакъв специален статут, макар че тя им осигурила възможността да имат деца. И те, и децата им се бояли от нея, както се бояли и от капитана, и смятали, че е способна да им причини не само голямо добро, но и голямо зло.

Минали двайсет години. Осем години преди това Хисако и Сълини се самоубили чрез удавяне. Сега Акико била трийсет и девет годишна матрона, майка на седем космати деца с баща Камикадзе — две момчета и пет момичета. Тя говорела свободно, без помощта на „Мандаракс“, три езика: английски, японски и канка-бонски. Децата ѝ говорели само канка-бонски и на английски знаели само две думи:

дядо и баба. Така Акико им казала да наричат капитана и Мери Хепбърн. И тя самата ги наричала така.

На 9 май 2016 година, сутринта в седем и трийсет според *"Мандаракс", Акико събудила *Мери и ѝ казала, че може да отиде и да се сдобри с *капитана, който е много зле и едва ли ще доживее до залез-слънце. Акико, която го посетила предната вечер, изпратила децата си у дома, а тя останала и се грижела за него през цялата нощ, макар че вече не можело до му се помогне.

*Мери тръгнала, макар че и тя отдавна не била млада, а вече осемдесетгодишна и нямала зъби. Гръбнакът ѝ имал формата на въпросителна, съсипан от остеопороза, както я осведомил *"Мандаракс". Не че имало нужда *"Мандаракс" да ѝ го казва. Костите и на баба ѝ, и на майка ѝ, преди да умрат били станали меки като тръстики. Това е още един наследствен дефект, който не е познат в днешно време.

По отношение на *капитана *"Мандаракс" направил мъдрото предположение, че той страда от болестта на Алцхаймер. Старият хапльо вече не можел да се грижи за себе си и не знаел къде се намира. Щял да умре от глад, ако Акико не му носела храна всеки ден и не гледала някак да го накара да хапне поне малко. *Капитанът бил на осемдесет и шест години.

Както казвал *"Мандаракс":

*„Последно действие
на странния, със случки пълен разказ,
е второ детство и потъване в забрава:
без зъби, без очи, без вкус, без всичко.“*

Уилям Шекспир (1564–1616)

И *Мери, цялата прегърбена, се дотъррила до пухестия балдахин на *капитана, който едно време бил и неин. Не била ходила там от двайсет години. През това време много пъти балдахинът, както и мангровите клони и пръти, на които се крепял, а и самото легло, били подменяни. Но в архитектурно отношение мястото си оставало

същото: растящите мангрови храсти били просечени чак до океанския бряг и в процепа се виждала плитчината, в която преди толкова много години заседнал „Гърмящият транспарант“.

Между другото онова, което в крайна сметка измъкнало кораба от плитчината, било насъбралата се на кърмата му дъждовна и морска вода. Морската вода проникнала в шахтата на едно от мощните витла. И една нощ корабът потънал. Никой не го видял как потегля за последния етап от „Най-голямото пътешествие сред природата през двайсети век“ — три километра право надолу към царството на злия Морски дух.

[1] Добро утро, господин фон Клайст! (нем.) — Б.пр. ↑

[2] Как сте, госпожице фон Клайст? (нем.) — Б.пр. ↑

13.

Мрачно място е историческата плитчина близо до дома на *капитана! Учудвам се, че е искал да я вижда всеки ден. Точно по тази полупотопена гърбица суша се спуснали ръка за ръка *Хисако Хирогучи и сляпата *Сълини Макинтош, когато заедно потърсили и намерили синия тунел към Отвъдния свят. Тогава *Сълини била на четирийсет и осем години и още можела да ражда. А *Хисако била на петдесет и шест години и отдавна нямала овулация.

Всеки път, когато видела плитчината, Акико отново се разстройвала. Чувствала се виновна за самоубийството на двете жени, които я отгледали, макар че според *"Мандаракс" несъмнена причина за смъртта на двете била скритата, едноръчна и вероятно наследствена депресия на *Хисако.

Но имало един факт, който Акико не можела да пренебрегне: *Хисако и *Сълини се самоубили скоро след като Акико си направила собствено домакинство.

Тогава тя била на двацет и две години. Камикадзе още не бил влязъл в пубертета, така че това не било свързано с него. Акико просто заживяла сама, което много ѝ харесало. На нейната възраст повечето млади хора отдавна напускат родното гнездо и аз напълно я подкрепях. Виждах колко се измъчва, когато *Хисако и *Сълини продължават да разговарят с нея като с дете, а тя вече беше силна и зряла жена. Бездруго търпя това прекалено дълго, защото им беше много благодарна за всичко, което те бяха направили за нея, когато е била безпомощна.

Не знам дали ще ми повярвате, но в деня, когато тя ги напусна, те както винаги ѝ бяха накълцали предварително месото от синеногия рибояд.

Цял месец подир това те продължаваха да предвиждат място за нея на трапезата, накълцваха ѝ предварително месото, като ѝ говореха гальовно или приятелски я закачаха, макар че нея вече я нямаше там.

После явно е дошъл денят, когато не си е струвало да се живее.

Независимо от всичките си болезки *Мери Хепбърн била в добро състояние, когато отишла да види *капитана на смъртния му одър. Все още сама събирала и приготвяла храната си, и домът ѝ блестял от чистота. Тя напълно заслужено се гордеела с това. За разлика от *Мери *капитанът бил в тежест на колонията, тоест в тежест на Акико. *Мери често казвала, че ако усети да се превръща в тежест на някого, тя ще последва Хисако и Сълини в плитчината, и ще се събере с втория си съпруг на океанското дъно.

Контрастът между нейните ходила и ходилата на разглеzenia *капитан бил поразителен — те явно можели да разкажат съвсем различни истории. Неговите били бели и меки. Нейните били груби и здрави като туристическите обуца, които била занесла в Гуаякил преди толкова много години.

Тя казала на мъжа, с когото не била разговаряла от дваайсет години:

— Научих, че си много болен.

Всъщност *капитанът все още изглеждал красив, със запазено тяло. Имал хубав вид и бил чист, понеже Акико го къпела всеки ден и миела косата и брадата, му. Използвала сапун, който жените канкабоно правели от стрити кости и пингвинска лой.

Едно нещо дразнело при болестта на *капитана: че тялото му продължавало да се намира в идеална форма. Било много по-силно от тялото на *Мери. Не то, а неговият скапал се мозък го карал да прекарва толкова време в леглото, да се изпуска, да отказва да яде и така нататък.

И още нещо: неговото състояние не било характерно само за Санта Росалия. Милиони старци на материка били безпомощни като бебета, и млади хора, състрадателни като Акико, се грижели за тях. А благодарение на акулите и на китовете убийци в днешно време проблемите, свързани със стареенето, не съществуват.

— Коя е тази вещица? — попитал *капитанът Акико. Мразя грозните жени. През живота си не съм виждал толкова грозна жена!

— Това е *Мери Хепбърн, госпожа Флеминг, дядо — казала Акико и по косматата ѝ буза се плъзнала сълза. — Това е баба.

— Не познавам тая жена — рекъл той. — Кажи ѝ да се маха оттук. Ще затворя очи. Като ги отворя, искам да я няма.

Той затворил очи и започнал да брои високо, макар и под нос.

Акико доближила *Мери, уловила я за крехката дясна ръка и казала:

— О, бабо, нямах представа, че той ще се държи така!

А *Мери ѝ отговорила, без да понижава глас:

— И преди не се държеше по-хубаво.

*Капитанът продължавал да брои.

Наблизо, откъм извора, който бил на петстотин метра от тях, долетели победоносен вик на мъж и игрив женски смях. Мъжкият вик бил познат на острова. Така обикновено Камикадзе съобщавал, че е уловил същество от женски пол и започва съвокуплението. Тогава той бил на деветнайсет години, малко прехвърлил разцвета си, и като единствен пълноценен мъж на острова бил склонен да извършва полов акт с всеки или с всичко по всяко време. Това било още една мъка, която трябвало да понесе Акико — че другарят ѝ не е способен да ѝ бъде верен. Акико наистина била свята жена.

Жената, която Камикадзе уловил на извора, била Дърно, собствената му леля, която вече не можела да има деца. Но на Камикадзе му било все едно. Въпреки това щели да се съвокупят. Като по-млад той се бил съвокупявал дори с морски лъвове и тюлени, докато Акико не го убедила, ако не заради негово, то заради нейно добро, да престане да прави поне това.

Нито един морски лъв или морски тюлен не заченал от Камикадзе, и в известен смисъл това е жалко. Ако Камикадзе беше успял да оплоди поне един екземпляр, еволюцията на съвременното човечество можеше да отнеме по-малко от милион години.

Но отново ще кажа: а нима някой е бързал за някъде?

*Капитанът отворил очи и казал на *Мери:

— Защо си още тук?

А тя му отвърнала:

— О, не ми обръщай внимание. Аз съм просто една жена, с която ти живя десет години.

В този миг Лира, друга жена от канка-боните, извикала на Акико на канка-бонски, че Орлон, четиригодишният син на Акико си е счупил ръката и Акико веднага трябва да си иде у дома. Лира не искала да се приближи повече до жилището на *капитана, защото смятала, че там върлува много лоша магия.

Тогава Акико помолила *Мери да постои при *капитана, докато тя си отиде до къщи. Обещала да се върне колкото може по-скоро.

— Ще бъдеш добро момче, нали? — казала тя на *капитана. — Обещавах ли?

*Капитанът кисело обещал.

*Мери била взела и *"Мандаракс", по молба на Акико, която се надявала да го използва, за да разбере каква диагноза може да се постави на болестта, накарала *капитана през изтеклото денонощие на няколко пъти да изпадне в наподобяваща смърт кома.

Но когато *Мери му показала компютъра, преди да успее да му зададе първия въпрос, *капитанът направил нещо изумително: грабнал машинката от ръцете ѝ и се изправил, сякаш му нямало нищо.

— Мразя този кучи син повече от всичко на света! — казал той, смъкнал се до брега, нагазил до колене и запокитил компютъра в плитчината.

Клетата *Мери се опитала да го догони, но не била в състояние да попречи на толкова едър мъж. Гледала безпомощно как той хвърля *"Мандаракс" на място, което се оказало с дълбочина три метра. Плитчината имала рязък наклон, като гърба на морска игуана.

Виждала го на дъното. Безценното наследство, което обещала да остави на Акико след смъртта си. И храбрата стара дама се хвърлила да го спасява. При това успяла да го сграбчи, но в този миг една голяма бяла акула изяла и нея, и „Мандаракс“.

*Капитанът страдал от загуба на паметта, затова не можел да си обясни защо водата е окървавена. Той дори не знаел в коя част на света се намира. Най-много се изплашил, когато го нападнали птици. А това били безвредните чинки вампири, най-разпространените пернати на

острова, които се интересували от раните му, получени от лежането. За него обаче птичките били нещо ново и ужасяващо.

*Капитанът размахвал ръце и викал за помощ. Долитали все повече и повече чинки, и той дотолкова повярвал, че те искат да го убият, че скочил във водата, където бил изяден от акула чук. Очите на тази твар са в края на стълбчета — дизайн, усъвършенстван от закона за естествения подбор преди много, много милиони години. Акулата чук е безпогрешно винтче в механизма на Вселената. В нея няма дефект, нуждаещ се от усъвършенстване. И може да се твърди със сигурност, че не ѝ е бил необходим по-голям мозък, отколкото е имала.

Какво би правила акулата с един по-голям мозък? Щяла да съчини Деветата симфония на Бетовен ли?

Или може би е щяла да напише следните стихове?

*„Целият свят е сцена,
а всички мъже и жени са просто актьори.
Определено е кога да влизат, и кога да излизат.
И всеки човек — в своето време играе много роли...“*
Уилям Шекспир (1564–1616)

14.

Изписах тези думи във въздуха — с върха на показалеца на лявата си ръка, която също е въздух. Майка ми беше левачка, и аз съм левак. Между човешките същества днес вече няма леваци. Хората използват плавниците си в съвършена симетрия. Майка ми беше червенокоса, червенокос беше и Андрю Макинтош, макар че съответните им деца — аз и Сълини — не наследихме техните бакърени коси. А и човечеството не ги наследи, нямаше как да ги наследи. Вече няма червенокоси хора. Лично аз изобщо не съм виждал албинос, но сега и албиноси няма. Сред тюлените от време на време все още се появява някой албинос. Преди милион години такива кожи са щели да се ценят високо, за да ги намятат на оперни представления и благотворителни балове.

А дали от кожата на съвременните хора биха се получили хубави палта за някогашните им прадеди? Не виждам причини това да не е можело да стане.

А дали се притеснявам, че пиша без материален израз, с въздух върху въздух? Не, защото моите думи ще бъдат трайни толкова, колкото всичко, написано от баща ми, от Шекспир, от Бетовен или от Дарвин. Излезе, че всички те са писали с въздух върху въздух, и ето, сега аз грабвам следната мисъл на Дарвин от спокойната атмосфера:

„Прогресът е много по-всеобхватен, отколкото регресът.“

Вярно е, така е.

Когато започваше моят разказ, изглеждаше, като че земната част от часовниковия механизъм на Вселената е заплашена от ужасна

опасност, защото много от съставните ѝ елементи — тоест, хората — вече не прилягаха никъде, и съсипваха всичко останало, включително и себе си. Тогава бях склонен да твърдя, че всичко е безвъзвратно погубено.

Но не е така!

Благодарение на известни модификации в дизайна на човеците не виждам причини защо земната част на този часовников механизъм да не продължи да тиктака вечно — така, както тиктака сега.

Ако човечеството е доведено до състояние на хармония със себе си и с останалата част от Природата от някакви свръхестествени същества или от човечета с летящи чинии (тези любимци на моя баща), аз не съм забелязал такова нещо. Готов съм да заявя под клетва, че ремонтът бе извършен от закона за естествения подбор без всякаква странична помощ.

Във воднистото пространство на Галапагоския архипелаг най-голям брой оцелели имаше сред най-добрите риболовци. Онези, чиито ръце и крака най-много наподобяваха плавници, бяха най-добрите плувци. Издадените челюсти се оказаха по-подходящи за улавяне и стискане на рибата, далеч по-подходящи, отколкото ръцете. А всеки риболовец, прекарващ все повече и повече време под водата, положително е хващал повече риба, ако тялото му е имало по-обтекаема, по-аеродинамична форма, и е бил с по-малък череп.

Ето че разказах моята история. Трябва само да добавя някои важни подробности, които не успях да вмъкна другаде. Ще ги добавя без определен ред, защото сега трябва да пиша бързо. Баща ми и синият тунел всеки миг могат да дойдат за мене.

* * *

Знаят ли все още хората, че рано или късно ще умрат? Не. Скромното ми мнение е, че за щастие те са забравили това.

Дали аз самият се бях размножил приживе? Малко преди да постъпя в морската пехота, една гимназистка от Санта Фе случайно забременя от мене. Баща ѝ беше директор на гимназията, в която учеше, а двамата с нея дори не се харесвахме особено. Просто се забавлявахме, както се забавляваха едно време младите. Момичето направи аборт, за който плати баща му. Изобщо не разбрахме дали можеше да се роди син, или дъщеря.

Това ми послужи за добър урок. По-късно винаги внимавах или аз, или партньорката ми да използваме противозачатъчно средство. И никога не се ожених.

Сега се разсмивам, когато си помисля какво накърняване на достойнството и красотата би било, ако преди половия акт съвременният човек си сложи някое типично противозачатъчно отпреди милион години. Представете си също, че ще трябва да го направи с плавници, а не с ръце.

Дали естествени салове от преплетена растителност пристигаха някога отнякъде на Сайта Росалия, със или без пътници? Не.

Дали каквито и да е животни от материка стигаха до тези острови, откакто заседна „Баиа де Дарвин“? Не.

И все пак ще кажа, че съм тук само от милион години, а това не е кой знае какво време.

А как стигнах аз от Виетнам до Швеция?

След като застрелях старицата, която беше убила с граната най-добрия ми приятел и най-лошия ми враг, и с останалите живи от взвода подпалихме селото и го изравнихме със земята, аз бях изпратен в болница с диагнозата „нервна преумора“. За мен се грижеха нежно и с любов. Посещаваха ме офицери, които ми внушаваха, че е много важно да не споделям с никого случилото се в селото. Едва тогава узнах, че нашият взвод е избил петдесет и девет души от всички възрасти. По-късно някой ги беше преброил. При отпуск от болницата се заразих със сифилис от една сайгонска проститутка — бях пиян и пушил марихуана. Но първото поражение на болестта усетих едва

когато пристигнах в Банкок, Тайланд, където бях изпратен с много други войници за така наречените „почивка и възстановяване“. Този евфемизъм бе разбираем за всички без изключение, и означаваше още повече курви, наркотици и алкохол. По това време проституцията в Тайланд беше между главните средства за осигуряване на чуждестранна валута, на второ място след ориза.

След нея идваше каучукът.

След него — тиковото дърво.

След тиковото дърво — калаят.

Не исках в морската пехота да се разбере, че съм пипнал сифилис. Ако го научеха, щяха да удържат от заплатата ми за времето, докато се лекувам. При това периодът за лечение щеше да бъде добавен към годината, която ми оставаше да служа във Виетнам.

Затова потърсих услугите на частен лекар в Банкок. Един познат морски пехотинец ми препоръча млад лекар, швед, който поемал такива случаи. Правел научни изследвания в Медицинския университет.

При първото ми посещение шведът ме разпита за войната. Усетих, че му разказвам какво бе направил нашият взвод със селото и селяните: Той се поинтересува, какво съм изпитвал, а аз му отговорих, че за мене най-ужасната част от преживяването беше, че не изпитвах почти нищо.

— Плака ли след това, имаше ли безсъние? — попита ме той.

— Не, сър — отвърнах аз. — Всъщност ме изпратиха в болница, понеже непрекъснато ми се спеше.

Не ми идеше да заплача. Какъвто и да съм, не бях нито ревльо, нито мекушав. Не ме биваше да плача и преди морската пехота да направи от мене мъж. Не бях плакал дори когато червенкосата ми майка левачка напусна баща ми и мене.

В този миг обаче този швед откри нещо, от което заплаках като дете — най-после, най-после! Когато заплаках, без да мога да се спра, той беше учуден не по-малко от мене. А ето какво ми беше казал:

— Разбрах, че името ти е Траут. Възможно ли е да си роднина на прекрасния научнофантастичен писател Килгор Траут?

Този лекар беше единственият човек извън Коухоуз, щата Ню Йорк, чувал името на баща ми.

Бях отишъл чак до Банкок, Тайланд, за да узная, че поне в очите на един човек моят отчаяно дращещ баща не е живял напразно.

Шведът така ме разплака, че се наложи да ми сложи успокоителна инжекция. Когато се събудих час по-късно на кушетката в кабинета му, той ме наблюдаваше. Бяхме сами.

— По-добре си ли чувстваш? — попита ме шведът.

— Не — отговорих аз. — А може и да съм по-добре. Не знам.

— Докато спа, мислих върху твоя случай. Мога да ти предпиша много силно лекарство, но ти сам ще решиш дали искаш да го пробваш. Трябва да си изцяло наясно със страничните явления.

Реших, че ми обяснява колко устойчиви са станали сифилитичните микроорганизми към антибиотиците, благодарение на закона за естествения подбор. Но големият ми мозък отново грешеше.

Докторът каза, че негови приятели могат да подготвят прехвърлянето ми от Банкок в Швеция, ако искам да потърся политическо убежище.

— Но аз не зная шведски! — казах.

— Ще го научиш — успокои ме той. — Ще го научиш, ще го научиш.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.